

De Vlaamse Regering 2009-2014

**Een daadkrachtig Vlaanderen
in beslissende tijden**

Voor een vernieuwende, duurzame
en warme samenleving

DE VLAAMSE REGERING 2009-2014

EEN DAADKRACHTIG VLAANDEREN IN BESLISSENDE TIJDEN

Voor een vernieuwende, duurzame, en warme samenleving

INHOUD

REGEERAKKOORD: EEN DAADKRACHTIG VLAANDEREN IN BESLISSENDE TIJDEN 7

Inleiding 9

I. Vlaanderen bestrijdt de economische crisis: tijd om van het relanceplan over te schakelen naar een duurzaam werkgelegenheids-en investeringsplan 11

1. Een duurzaam werkgelegenheidsplan	14
a. Uitgangspunten	14
b. Meer maatwerk om aan de slag te gaan	14
c. Vraaggericht competentiebeleid ontwikkelen	15
d. Duurzame loopbanen en jobs	17
e. Een performant kader	19
2. Een duurzaam investeringsplan	19
a. Het meerjarig investeringsplan	20
b. Procedures afronden binnen redelijke termijnen	21

II. Vlaanderen in Actie om de toekomst te winnen 23

Doorbraak 1. De lerende Vlaming: elk talent telt	24
1. Dynamisch netwerkonderwijs	24
2. Sterke scholen met sterke leerkrachten	25
3. Voldoende en degelijke infrastructuur	25
4. Meer kleuterparticipatie, kleinere groepen	25
5. Secundair onderwijs op EU-topniveau	26
6. Hogere participatie aan het levenslang leren	26
7. Kwaliteitsvolle culturele vorming en een modern deeltijds kunstonderwijs	26
8. Omgaan met gelijke kansen en diversiteit	27
9. Voorbereiden op de internationale samenleving	28
10. Schoolloopbaanbegeleiding voor een betere afstemming met de arbeidsmarkt.	28
11. Modern en toegankelijk hoger onderwijs	29
Doorbraak 2. De open ondernemer	30
1. Meer instrumenten om bedrijfsinvesteringen mogelijk maken	30
2. Gevolgen van de crisis proactief aanpakken	31
3. Een cultuur om te ondernemen	31
4. Een klimaat om te ondernemen	32
5. Meer doorgroeibedrijven	32
6. Ruimte om te ondernemen	32
7. Internationaal ondernemen	33
8. Vernieuwend sectorbeleid	34
9. Naar een groene economie	34
10. Een levendige landbouw-en visserijsector	35
Doorbraak 3. Innovatiecentrum Vlaanderen	38
1. Volharden in meer middelen voor O&O	38
2. Meer creatief en innoverend ondernemen	38
3. Focussen op speerpuntclusters	39
4. Grote projecten voor maatschappelijke vernieuwing	39
5. Meer gestroomlijnd en meer outputgedreven onderzoeksbeleid	39
6. Meer kansen voor onderzoekstalent	39
7. Voldoende middelen voor het hoger onderwijs	40
8. Digitalisering	40
Doorbraak 4. Slimme draaischijf van Europa: slimme mobiliteit en logistiek	41
1. Investeren voor Stappers en Trappers	41
2. Investeren in Openbaar Vervoer	41
3. Investeren in privévervoer	42

4. Investeren in slimme logistiek	44
5. Beperking van hinder en verontreiniging	45
6. Kosten van mobiliteit objectief doorrekenen	45
Doorbraak 5. Groen en dynamisch stedengewest	46
1. Een nieuwe visie voor ruimtelijke ordening in Vlaanderen	46
2. Betaalbaar en kwalitatief wonen voor iedereen	49
3. Duurzaamheid centraal voor wonen en leven	50
4. Archeologisch en kunsthistorisch erfgoed renoveren en beschermen	51
5. Naar een groene economie	51
6. Verstandig omgaan met energie	51
7. Minder afval, meer recyclage	53
8. Integraal Waterbeleid	54
9. Luchtbeleid	55
10. Geluidsbeleid	55
11. Natuur-en bosbeleid	56
12. Bodembeleid en brownfieldontwikkeling	57
13. Vereenvoudiging en haalbaarheid van milieuregels	57
III. Inzetten op een warme samenleving	59
1. Welzijn, volksgezondheid en gezin	60
a. De strijd tegen schuldenlast en armoede	60
b. Een vernieuwd sociaal beleid	61
c. Kinderopvang	61
d. Gezins- en opvoedingsondersteuning	62
e. Een inspirerend beleid voor ouderen	62
f. Specifieke ondersteuning van personen met een handicap	63
g. Jeugdzorg	64
h. Een sterke basis via eerstelijnswelzijnszorg	64
i. Een sterke en gerespecteerde eerstelijnsgezondheidszorg	64
j. Een dynamische visie op aanbod en kwaliteit in de curatieve gezondheidszorg	65
k. Een efficiënte transmurale samenwerking	65
l. Innovatiespeerpunten met 'Medisch Centrum Vlaanderen'	65
m. Preventieve gezondheidszorg	66
n. Een geestelijke gezondheidszorg op maat van de nieuwe noden	66
o. Vrijwilligerswerk	66
2. Cultuur, Jeugd en Sport	67
a. Cultuur	68
b. Jeugd	69
c. Gezonde sportbeleving	69
3. Toerisme	70
a. Vakantie voor iedereen	70
b. Strategisch toerisme beleid	71
4. Een diverse en kwaliteitsvolle mediasector	71
5. Gelijke kansen, diversiteit, inburgering en samenleven	73
a. Gelijke kansen -diversiteit	74
b. Inburgering voor meer kansen	75
IV. Een slagkrachtige overheid	77
1. Een slagkrachtige werking van het overheidsapparaat	78
a. Meetbare efficiëntiewinsten	78
b. Vernieuwend personeelsbeleid	78
c. Beleidsondersteuning op de juiste plaats	79
2. Een open en innovatieve overheid	79
a. Samen tegen de verkokering	79
b. Administratieve vereenvoudiging	80

c. Digitale instrumenten	80
d. Innovatief aanbesteden	80
3. Financieel beheer gericht op zuinigheid en transparantie	81
4. Minder bestuurlijke drukte door een interne staatshervorming	81
5. Partnerschap met sterke lokale besturen	82
6. Een beleid voor steden en het platteland	83
a. Stedenbeleid	83
b. Plattelandsbeleid	83
7. Het Vlaams beleid staat open tegenover de wereld	83
a. Europese Unie	83
b. Internationaal beleid	84
c. Internationale samenwerking	84
d. Beleid inzake in-, uit-en doorvoer van wapens	85
e. Instrumenten van het Vlaams buitenlands beleid	85
V. Gezonde openbare financiën	87
VI. Staatshervorming, Brussel, Vlaamse Rand	89
Een sterke band met Brussel, onze hoofdstad	90
Concrete aanpak	90
De Vlaamse Rand verdient verder bijzondere aandacht	91
Concrete acties	91
Bijlage: Octopusnota, 1 februari 2008	95
REGERINGSVERKLARING DOOR KRIS PEETERS, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING	103
DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING.....	111
Kris Peeters	112
Ingrid Lieten.....	113
Geert Bourgeois	114
Jo Vandeurzen.....	115
Hilde Crevits	116
Freya Van den Bossche.....	117
Phillipe Muyters	118
Joke Schauvliege	119
Pascal Smet	120
Colofon.....	122

EEN DAADKRACHTIG VLAANDEREN IN BESLISSENDE TIJDEN
Voor een vernieuwende, duurzame en warme samenleving

REGEERAKKOORD
De Vlaamse Regering 2009-2014

VAN LINKS NAAR RECHTS:

Pascal Smet

Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel

Joke Schauvliege

Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur

Jo Vandeurzen

Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Geert Bourgeois

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand

Freya Van den Bossche

Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie

Kris Peeters

Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid

Phillipe Muyters

Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport

Ingrid Lieten

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding

Hilde Crevits

Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken

INLEIDING

Vlaanderen staat op een kruispunt. De wereldwijde financiële en economische crisis heeft voor veel mensen en bedrijven negatieve gevolgen en stelt alle overheden, ook de Vlaamse overheid, voor grote uitdagingen.

Vlaanderen, met zijn open en sterk exportgerichte economie, wordt sinds september 2008 hard getroffen door de economische crisis. Rekening houdend met de verwachte diepe en langdurige aard van de verslechtering van de economische activiteit, wordt voorspeld dat in Vlaanderen de werkloosheidsgraad nog verder oploopt tot eind 2010. Volgens de economische vooruitzichten zal de werkloosheidsgraad in Vlaanderen wegzakken tot 10,5% in 2010. Dit is de hoogste werkloosheid sinds 1980. Daarna, in de periode 2011-2014, zou de werkloosheidsgraad zich in Vlaanderen stabiliseren rond 9,7%, wat nog steeds ruim boven het niveau is van voor de crisis.

De crisis versnelt ook een proces dat al langer gaande was in Vlaanderen: vooral de verwerkende nijverheid krijgt harde klappen en de industriële sectoren verliezen nog sneller terrein. In vergelijking met 1980 en nu, werken er nog maar half zoveel mensen in de industriële bedrijfstakken, een daling ten voordele van de tertiaire sector: deze van de marktdiensten. Het is de grote uitdaging om in de komende vijf jaar en daarna onze Vlaamse economie dan ook zeer gericht te ondersteunen in dit veranderingsproces, maar het is eveneens een uitdaging om door innovatie ons industrieel weefsel op peil te houden. Bovendien moeten heel wat mensen worden omgeschoold en begeleid naar een andere job. We mogen immers niet vergeten dat er vandaag nog heel wat vacatures zijn, bijvoorbeeld in de zogenaamde knelpuntsectoren.

De wereld zal na deze crisis een andere wereld zijn. Onze bedrijven zullen moeten opereren in een nieuwe, hyperconcurrentiële omgeving. Het zal er daarbij op aankomen om een voorsprong te nemen door unieke producten, diensten en concepten te ontwikkelen. In deze sterk concurrentiële omgeving wordt een performante overheid ook steeds meer een doorslaggevende rol bij investeringen. De Vlaamse Regering wil daarom enerzijds de gevolgen van de economische crisis verder aanpakken en anderzijds Vlaanderen sterker maken: economisch performant en innovatief, en tegelijk ecologisch en duurzaam, warm, solidair en open voor de internationale samenleving. Vlaanderen heeft immers veel troeven. We hebben het talent en de inzet van onze bevolking, onze bedrijven, onze centrale ligging, ons onderwijs en onze gezondheidszorg, onze hoofdstad die ook de hoofdstad is van de Europese Unie, enzovoort. Deze troeven moeten we inzetten, versterken en vernieuwen.

De beslissingen die de Vlaamse Regering nu moet nemen, zijn cruciaal voor de toekomst van iedereen die in Vlaanderen leeft, woont, werkt. Deze keuzes weloverwogen maar kordaat maken en resoluut uitvoeren in de huidige bijzonder complexe omstandigheden vereist een stabiele, daadkrachtige regering, waarin alle partijen loyaal en ten volle hun verantwoordelijkheid opnemen gedurende de volle vijf jaar van de legislatuur.

De Vlaamse Regering wil en moet in de huidige moeilijke economische en budgettaire omstandigheden beslissingen nemen die niet alleen waardevol en weldoordacht, maar ook haalbaar – d.w.z. betaalbaar en uitvoerbaar – zijn.

We willen daarbij verder inzetten op de methode van het participatief beleid met een grote betrokkenheid van het middenveld. Participatief beleid moet een belangrijke bijdrage leveren aan de verdere uitbouw van een innovatief, sociaal en open Vlaanderen. Maar er rust ook een belangrijke verantwoordelijkheid bij elke Vlaming en bij de sociale partners en de middenveldorganisaties. Zij kunnen mee de Vlaamse samenleving, de bevolking en het bedrijfsleven op weg zetten naar een welvarende toekomst, ook en vooral in het kantelmoment van deze economische crisis.

De toekomstvisie voor Vlaanderen bestaat. De langetermijndoelstellingen werden samen bepaald in het Pact 2020. De doorbraken van Vlaanderen in Actie concretiseren het beleid dat Vlaanderen zal toelaten zijn ambitieuze doelstellingen te realiseren. Het is nu tijd voor daadkracht en actie in Vlaanderen.

Deze Vlaamse Regering werkt voor de realisatie van haar doelstellingen met vijf concrete plannen waaraan specifieke acties worden gekoppeld. Talentontwikkeling door uitstekend onderwijs, kansen en jobs voor alle talenten, investeren, innovatief ondernemen en een stevig uitgebouwde zorg en solidariteit zijn daarbij de sleutelementen.

Een performante overheid zal hierin een voortrekkersrol opnemen en moet een belangrijke onderscheidende factor in het voordeel van Vlaanderen zijn. Een belangrijk deel van de efficiëntieverhoging kan gerealiseerd worden mits een

staats hervorming. Klare, duidelijke bevoegdheden en financiële responsabilisering van alle overheden kunnen voor een aanzienlijk grotere efficiëntie zorgen. Maar ook een actieve efficiëntie- en effectiviteitsverbetering van de huidige instrumenten voor het overheidsbeleid moet de Vlaamse overheid slanker en nog dienstvaardiger maken.

De Vlaamse Regering bestrijdt actief verder de economische crisis. De goede, de juiste maatregelen die al genomen werden, verdienen continuïteit. Tegelijkertijd wordt van het relanceplan 'Herstel het vertrouwen' overgeschakeld naar een duurzaam werkgelegenheidsplan, in overleg met de Vlaamse werkgevers- en werknemersorganisaties, en een duurzaam investeringsplan.

Met een duurzaam werkgelegenheidsplan maken we werk van meer maatwerk, zowel bij de begeleiding van de werkzoekenden als aan de zijde van de invulling van de vacatures en de dienstverlening aan bedrijven. Het persoonlijk ontwikkelingsplan wordt een instrument en een stimulans voor loopbaanbegeleiding en competentie management. Alle talenten moeten zich ook beter kunnen ontplooiën op de arbeidsmarkt, in het bijzonder ook kansengroepen en vrouwen.

Bij het begin van deze legislatuur stellen we een meerjarig investeringsplan op. We willen prioritair investeren in een meer hernieuwbare energievoorziening, innovatieve economie, mobiliteitsinfrastructuur, schoolgebouwen en in zorginfrastructuur. We zorgen ervoor dat de procedures voor het verkrijgen van vergunningen sneller worden afgerond. Deze regering voert Vlaanderen in Actie uit om de toekomst te winnen.

Ook uitstekend onderwijs heeft verder vernieuwing nodig. Met de doorbraak lerende Vlaming werken we aan de toekomst van ons onderwijs: het gaat hierbij om een cultuur van de persoonlijkheidsontwikkeling met kansen voor elk talent, over de valorisatie van competenties, over een aantrekkelijke school, met een moderne infrastructuur, met mogelijkheden voor levenslang leren voor leerlingen én voor leraren. Talent ontwikkel je niet alleen op school en daarom bouwen we brede bruggen tussen het onderwijs en de sociaal-economische omgeving. Met deze investeringen in onderwijs, zetten we het beleid van meer gelijke kansen voor onze kinderen en jongeren verder.

We willen het DNA van de Vlaamse economie grondig vernieuwen. Om onze welvaart en welzijn in de toekomst veilig te stellen, moeten we in Vlaanderen kunnen blijven beschikken over ondernemers, over bedrijven die voluit inzetten op talentontwikkeling, innovatie en internationaal ondernemen. We willen een stimulerend omgevingskader voor het ondernemen tot stand brengen. Met de Gazellesprong begeleiden we kmo's naar internationale doorgroei.

We bieden ruimte en mogelijkheden aan de landbouwsector om zich verder economisch te ontwikkelen en we stimuleren de duurzame omschakeling van onze visserijvloot.

Een nieuw innovatiepact is nodig om de transformatie van het Vlaams economisch weefsel tot stand te brengen. Het gaat daarbij om een positieve coalitie van overheid, kennis- en wetenschapsinstellingen, hoger onderwijs en bedrijfsleven om in te zetten op innovatie, vernieuwing, specialisatie. Samen met de focus op speerpunt domeinen, realiseren we hierdoor een wetenschapsbeleid met maatschappelijke meerwaarde en gericht op duurzame werkgelegenheidscreatie en de vergroening van de economie.

Met de doorbraak slimme draaischijf van Europa willen we het mobiliteitssysteem drastisch verbeteren om de negatieve effecten op onze economie, onze gezondheid en ons milieu aan te pakken en tegelijk onze logistieke positie in West-Europa te verbeteren. Hiervoor zullen we onder meer onze infrastructuur verbeteren en verduurzamen en nieuwe klemtonen leggen voor het openbaar vervoer, gericht op woon-werkverkeer en plaatsen met een grote vervoersvraag.

De doorbraak groen en dynamisch stedengewest beschermt en versterkt de nog resterende open ruimte, dit in combinatie met het antwoord op de vraag naar voldoende betaalbare woningen. We plaatsen duurzaamheid centraal in bouwen, wonen en leven. We richten een Vlaams energiebedrijf op om de technologische opportuniteiten van groene energie maximaal te benutten.

Deze Vlaamse Regering wil volop inzetten op een warme samenleving. Wij willen de ontplooiingskansen van de mensen bevorderen en de sociale banden tussen mensen versterken. Alle gezinnen, maar ook het vrij initiatief en het vrijwilligerswerk zijn daarbij steunpilaren van ons Vlaams maatschappelijk bestel en worden dan ook actief ondersteund.

De Vlaamse samenleving moet een solidaire samenleving zijn, ook wanneer de budgettaire middelen schaars zijn. Om tegemoet te komen aan de toenemende zorgvragen heeft de Vlaamse regering een zorgplan met meerjarenprogrammatie voor een gerichte uitbreiding in de thuiszorg, de sector van de personen met een handicap en de jeugdzorg. Meer in het algemeen willen we met ons zorgplan werk maken van voldoende, kwalitatieve en betaalbare zorg en dit in het kader van een globaal en versterkt zorgbeleid voor Vlaanderen. Om een krachtig en vernieuwd sociaal beleid vorm te geven zal een basisdecreet Vlaamse sociale bescherming worden gerealiseerd. Dit basisdecreet bevat alvast volgende onderdelen: de bestaande zorgverzekering; een systeem van maximumfactuur in de thuiszorg; een Vlaamse hospitalisatieverzekering; een nieuwe regeling voor de financiële ondersteuning van kinderen; een nieuw systeem van begrenzing van de kosten in de residentiële ouderenzorg. Dit vernieuwd sociaal beleid versterkt het huidig sociaal beleid.

We zien de inburgering van nieuwkomers en oudkomers als een kans tot meer solidariteit en meer respect, tot meer dialoog; kortom tot meer samen-leven in Vlaanderen. Kennis van het Nederlands blijft daarbij cruciaal. Taal en verdraagzaamheid moeten ervoor zorgen dat de sociale integratie een balans wordt van respect voor de eigen identiteit en een erkenning van de samenleving waarin men leeft. Er worden bijzondere inspanningen gedaan voor het bevorderen van de werkgelegenheid, in het bijzonder van kansengroepen, en de overheid moet daarbij het goede voorbeeld geven.

Een warme samenleving vereist een intensieve bestrijding van de armoede. Het armoedebeleid moet een inclusief beleid zijn en vergt een integrale, gecoördineerde aanpak. Daarom voorzien we een nieuw actieplan armoedebestrijding. Ondertussen voorzien we in het regeerakkoord in alle beleidsdomeinen hefboomen om armoedesituaties te voorkomen en/of terug te dringen. Dit is bijvoorbeeld het geval in de hoofdstukken die betrekking hebben op werkgelegenheidsbeleid, onderwijs, huisvesting, welzijns-en gezondheidszorg, energie, cultuur en sport, toerisme.

Niet alleen op economisch vlak maar ook op bestuurlijk vlak is Vlaanderen aan een transformatie toe. Goede dienstverlening met het sneller verlenen van de vergunningen staat centraal, samen met het efficiënt beheer van processen en procedures binnen de overheid.

De Vlaamse Regering zal sterk inzetten op de verbetering van de eigen binnenlandse organisatie en op het partnerschap tussen Vlaanderen en de lokale besturen. De bestuurskracht van de lokale besturen wordt versterkt en de planlast verder verminderd. Er komen goede taakafspraken met de lokale en provinciale besturen zodat het aantal interveniërende bestuurslagen per beleidssector gereduceerd wordt tot maximaal twee.

De Vlaamse Regering zal een actieve aanwezigheidspolitiek voeren in Europees en internationaal verband. We positioneren ons sterk in Europa en benutten volop de kansen die het Europees voorzitterschap biedt om een positief imago van Vlaanderen kracht bij te zetten. We voeren een actief buitenlands beleid en bouwen culturele -, economische -, en publieksdiplomatie uit. We versterken onze inzet en onze solidariteit voor ontwikkelingslanden.

Deze regering wenst dat Vlaanderen ook in de toekomst financieel gezond blijft en zal daarom een besparingspad op de uitgaven volgen met het oog op het bereiken van het begrotingsevenwicht in 2011. De terugval van de inkomsten voor de Vlaamse begroting als gevolg van de economische crisis verplicht ons om keuzes te maken in de uitgaven en selectief te zijn. We besparen minimaal op investeringen maar voeren een beleid gericht op efficiëntiewinsten. De bestaande jobkorting maken we selectiever. Voor de periode 2012-2014 realiseren we een begrotingsevenwicht maar geen overschotten. Zo hebben we ruimte en tijd om het nieuwe beleid dat opgenomen is in dit regeerakkoord te implementeren en Vlaanderen zowel sociaal als economisch klaar te maken voor de toekomst.

De Vlaamse Regering blijft van oordeel dat een grondige staatshervorming een noodzakelijk instrument is en blijft voor een beleid dat meer op maat is van de deelstaten, m.a.w. aangepast aan hun noden en specifieke beleidsvoorkeuren en met financiële verantwoordelijkheid. Door een staatshervorming kunnen alle overheden krachtiger beleidsinstrumenten verwerven om een antwoord te bieden op de belangrijke economische en budgettaire uitdagingen. Alle overheden hebben m.a.w. een gemeenschappelijk belang bij een institutionele hervorming maar ook een gedeelde verantwoordelijkheid om de problemen aan te pakken.

De regering zet zich dan ook verder in voor het bereiken van een effectieve en efficiënte staatsstructuur, met sterke dynamische deelstaten, die daarvoor bijkomende instrumenten krijgen en tegelijkertijd via samenwerkingsverbanden

de handen in elkaar slaan met als referentie de voorstellen die door de vorige Vlaamse Regering zijn geformuleerd. De regering behoudt de ambities van haar voorganger zoals het meest recent verwoord in de Octopusnota van 2008. Ondertussen maakt de Vlaamse Regering maximaal gebruik van haar bevoegdheden binnen het grondwettelijk en wettelijk kader. Op die manier wil ze een beleid voeren dat Vlaanderen aansluiting geeft bij de kopgroep in Europa en voor de toekomst van Vlaanderen zorgt.

Wij bouwen daarbij ook verder een sterke, positieve band uit met Brussel, onze hoofdstad, die omwille van zijn Europese en internationale rol een belangrijke troef is. Het beleid van de Vlaamse Regering in de Vlaamse Rand wordt verder versterkt.

Het zijn momenteel beslissende tijden voor Vlaanderen. Om de gevolgen van de economische crisis verder aan te pakken en om de welvaart en het welzijn veilig te stellen, zijn nu de juiste beleidskeuzes en maatregelen nodig en dit binnen een strikt budgettair kader. De Vlaamse Regering heeft daarvoor met dit regeerakkoord een doelgerichte strategie en een pragmatische aanpak met concrete plannen en acties ontwikkeld. De regering wil nu daadkrachtig en in overleg met de betrokkenen dit regeerakkoord uitvoeren. Wij zijn ervan overtuigd dat op die manier Vlaanderen een Europese topregio wordt met een duurzaam en vernieuwend economisch draagvlak. Zo realiseren we in Vlaanderen een warme samenleving waarin mensen ruimte hebben om hun dromen te realiseren, waarin inzet en talent tot succes kan leiden, waarin aandacht is voor levenskwaliteit, waarin er solidariteit is met kansarmen, met diegenen die zorg of hulp nodig hebben.

I. VLAANDEREN BESTRIJDT DE ECONOMISCHE CRISIS: TIJD OM VAN HET RELANCEPLAN OVER TE SCHAKELEN NAAR EEN DUURZAAM WERKGELEGENHEIDS-EN INVESTERINGSPLAN

Een mondiale economische crisis is tijdelijk. Zo'n crisis vormt tevens een uitdaging om de structurele zwaktes van een economie te remediëren. Het is het moment bij uitstek om ons vastberaden en krachtdadig voor te bereiden op de nieuwe toekomst.

We blijven de crisis kordaat bestrijden en helpen de gezonde bedrijven door de crisis omdat ze voor de duurzame jobs van de toekomst kunnen zorgen. We zetten in op beperking van het jobverlies omdat de maatschappelijke kosten van re-integratie in de arbeidsmarkt na de crisis hoger zijn dan de inspanning om jobs te behouden. Een proactief arbeidsmarktbeleid met de nadruk op competenties stelt ons in staat om in te spelen op de specifieke behoeften van doelgroepen. We streven ernaar mensen en bedrijven sterker uit de crisis te laten komen. Daarom willen we een duurzaam werkgelegenheids-en investeringsplan opstellen. Over dat plan zullen we overleggen met de Vlaamse werkgevers-en werknemersorganisaties.

1. Een duurzaam werkgelegenheidsplan

a. Uitgangspunten

Met het duurzaam werkgelegenheidsplan zetten we volop in op het wegwerken van de gevolgen van de crisis en willen we nog grotere gevolgen voorkomen. Daarvoor streven we er naar om mensen en bedrijven sterker uit de crisis te laten komen. Het vergt een kordate aanpak van het werkgelegenheidsbeleid om bedrijven gezond te houden en werknemers en werkzoekenden door de crisis te helpen.

We blijven onverkort werken aan de langetermijnduitdagingen waarmee onze regio geconfronteerd wordt. De werkzaamheidsgraad moet verhoogd worden. Teveel mensen staan -veelal noodgedwongen -aan de kant, zeker in deze periode van economische recessie. We hebben iedereen nodig. Het activerend beleid moet worden voortgezet en versterkt.

Daarvoor is een arbeidsmarktbeleid nodig dat voldoende wendbaar en flexibel is om de schokken van de crisis op de arbeidsmarkt op te vangen. Daarom zetten we de vernieuwingen die op het vlak van het arbeidsmarktbeleid ingezet zijn voort. Maar daarnaast zetten we ook nieuwe stappen in de richting van een proactief arbeidsmarktbeleid. Om die reden blijft ook de samenwerking tussen onderwijs en arbeidsmarkt een prioriteit. Zo zorgen we in een vroege fase dat elk talent alle kansen tot ontplooiing krijgt.

De arbeidsmarktsituatie van kansengroepen blijft stelselmatig minder goed. Hoewel heel wat maatregelen openstaan voor alle werkzoekenden of werknemers stellen we in de praktijk vast dat vaak de mensen die de meeste behoefte hebben aan begeleiding, opleiding, enzovoort, heel dikwijls minder gebruik maken van die maatregelen. Hetzelfde fenomeen constateren we bij bedrijven: kleinere bedrijven maken dikwijls minder gebruik van bepaalde maatregelen dan de grotere. We opteren daarom voor een aanpak van maatwerk en selectiviteit.

In het arbeidsmarktbeleid zijn er zoveel maatregelen uitgewerkt dat de gebruikers, de werknemers, de werkzoekenden en de werkgevers vaak door de bomen het bos niet meer zien. Communicatie en toegankelijkheid vormen een eerste stap in de goede richting maar er dringt zich ook een hervorming van de maatregelen zelf op. We maken werk van een grotere transparantie door een structurele hervorming van een aantal maatregelen.

We overleggen dat duurzaam werkgelegenheidsplan met de sociale partners. We starten de besprekingen bij de aanvang van deze legislatuur, tijdens een werkgelegenheidsconferentie in het najaar.

We dynamiseren het sociaal overleg op alle niveaus. Binnen het Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité (VESOC) overleggen we regelmatig over de sociaaleconomische prioriteiten en de te nemen maatregelen. Over het Pact 2020 en Vlaanderen in Actie (ViA) zal verder overleg gepleegd worden om de doelstellingen te realiseren. In het kader van Vlaanderen in Actie nemen we verdere initiatieven zodat een breed draagvlak ontstaat voor de uitdagingen waarvoor we staan.

b. Meer maatwerk om aan de slag te gaan

We willen voorkomen dat de actuele problemen op de arbeidsmarkt problemen van structurele aard worden. We maken daarom werk van meer maatwerk, zowel bij de begeleiding van de werkzoekenden als aan de zijde van de vacatures en bedrijven. We werken aan de vervulling van knelpuntvacatures en aan een snelle en efficiënte matching. We breiden de intensieve begeleiding van werkzoekenden die het nodig hebben uit en maken werk van maatwerktrajecten.

We sturen de VDAB-aanpak bij om vraag en aanbod sneller en efficiënter te matchen

Om de VDAB-aanpak om vraag en aanbod sneller en efficiënter te matchen bij te sturen is een grotere ondersteuning van de werkgevers nodig, in het bijzonder van de kmo's. Er komt een meer gerichte en meer intensieve follow-up van vacatures, vooral van die vacatures die moeilijk te vervullen zijn: de knelpuntberoepen. We zetten in op competentieversterking, zowel van werkzoekenden als van werknemers, ook in periodes van tijdelijke werkloosheid. Op die manier hoeven bedrijven geen vacatures te annuleren bij gebrek aan geschikte kandidaten.

Van een sluitende aanpak naar een sluitend maatpak

We maken ruimte om via een arbeidsintensieve face-to-face-aanpak alle werkzoekenden, ook diegenen die het moei-

lijk hebben om een plaats te vinden op de arbeidsmarkt, te begeleiden. We breiden daarom stelselmatig de relevante ingrediënten van het gedifferentieerde begeleidingsmodel van het Jeugdwerkplan uit naar andere categorieën, onder andere naar de 25-tot 49-jarigen. Om de werkzaamheidsgraad van de 50+'ers te verhogen is de uitvoering van het 50+-akkoord 'Samen op de Bres' noodzakelijk. De systematische benadering wordt bij een positieve evaluatie stapsgewijs en rekening houdend met de economische conjunctuur, uitgebreid naar alle 50+'ers die instromen in de werkloosheid. Om mensen langer aan de slag te houden wordt werk gemaakt van een geïntegreerde sensibiliseringscampagne.

Aangepaste aanpak voor werkzoekenden die ver van de arbeidsmarkt afstaan, onder meer voor mensen in armoede of voor mensen met een medische, mentale, psychische of psychiatrische problematiek

We voorzien in een structureel aanbod op maat van werkzoekenden die ver van de arbeidsmarkt afstaan, via integrale trajecten met doorgedreven maatwerk en met aandacht voor zorg, welzijnsbevordering, competentieversterking en arbeidsoriëntering.

We investeren in een systematische samenwerking tussen de OCMW's en de VDAB voor een betere doorstroming van leefloners naar de arbeidsmarkt. We investeren in geïntegreerde welzijn-werk-trajecten voor mensen die ver van de arbeidsmarkt afstaan. Op het lokale niveau wordt vanuit de Lokale Werkwinkel een systematische samenwerking opgestart met de relevante regisseur voor het welzijnsdeel.

Als betaalde arbeid niet mogelijk blijkt, moet gekeken worden of er 'overdrachten' mogelijk zijn naar niet arbeidsmarktgerichte activiteiten met een aangepast vervangingsinkomen (bijvoorbeeld arbeidszorg). Dat veronderstelt een nieuw beleidskader, onder meer rond arbeidszorg, en goede afspraken tussen werk en welzijn, zowel op lokaal, regionaal als federaal vlak (op het domein van transmissies). Er is in Vlaanderen ook een grote groep niet-actieven onder wie. herintreders en alleenstaande ouders. Voor hen ondernemen we specifieke acties van begeleiding, sensibilisering, toeleiding en oriëntering.

c. Vraaggericht competentiebeleid ontwikkelen

Beschikken over aangepaste competenties stelt mensen in staat de crisis beter het hoofd te bieden. De opleidingsdeelname is echter nog steeds te beperkt. We slagen er nog niet in om de Europese doelstelling van 12,5% te bereiken. Competentieontwikkeling wordt daarom duurzaam versterkt. We bouwen het persoonlijk ontwikkelingsplan hiervoor uit als belangrijk instrument. We maken werk van het versterken van competenties, maar ook van het gericht inzetten van competenties, zowel bij matching als in bedrijven en organisaties. Het opleidingsaanbod wordt flexibeler en meer vraaggericht uitgebouwd.

We versterken de competenties van iedereen

Het persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) wordt ontwikkeld. We realiseren daarvoor het digitaal competentieportfolio. De samenstelling van dat portfolio start in het onderwijs en bevat een overzicht van alle verworven diploma's, competenties, ervaring, ... Een noodzakelijke voorwaarde daarvoor is de uitbouw van een Vlaamse kwalificatiestructuur om tot een concrete inschaling van onder andere deelcertificaten te komen. We voeren het POP gefaseerd in, en starten bij voorkeur met de schoolverlaters en de mensen die getroffen worden door herstructureringen. In de toekomst zal elke werknemer, ongeacht de grootte of sector van het bedrijf, waarin hij werkt en ongeacht het statuut en opleidingsniveau recht hebben op een persoonlijk ontwikkelingsplan. Daarmee worden de competenties van de werknemer stelselmatig in kaart gebracht. Via een goede kanalenmix zorgt de VDAB voor de juiste begeleiding van elke werknemer op basis van zijn POP. Voor werknemers wordt het POP ingebouwd in de laagdrempelige basisdienstverlening van de lokale werkwinkels. Werknemers en werkgevers worden gestimuleerd om van het POP gebruik te maken, nog voor het bedrijf of de werknemer eventueel in een moeilijke situatie komt. We waken erover dat het POP een instrument wordt voor iedereen.

Voor werknemers worden in de basisdienstverlening informatievragen over opleidingen, erkenning van verworven competenties (EVC), rechten en plichten enzovoort beantwoord. Dat gebeurt in samenwerking met de vakorganisaties. Doorverwijzing naar de meest geschikte instantie is mogelijk, bijvoorbeeld naar een opleidingsinstantie of een loopbaancentrum.

Voor werknemers wordt het (bestaande) recht op EVC verder uitgevoerd. We breiden de lijst met ervaringsbewijzen uit zodat er voor meer beroepen erkenning van de ervaring van mensen komt. We versterken EVC bij bedrijven, organisaties en intermediairen en versnellen de totstandkoming van ervaringsbewijzen.

We bevorderen competentiegericht onderwijs en competentiegerichte training en opleiding. Bij elk traject worden de competenties steeds zichtbaar gemaakt. Hetzij door het uitreiken van een kwalificatiebewijs, hetzij door het opmaken van een competentiebilan.

We gaan na hoe we in het opleidingsbeleid de deelname van groepen die stelselmatig minder participeren, kunnen verhogen door onder andere een meer geïndividualiseerde, competentiegerichte aanpak bij de VDAB en door een heroriëntering van de opleidingscheques. We onderzoeken, in overleg met de sociale partners, hoe de opleidingsstimuli geïntegreerd kunnen worden binnen één loopbaanrugzakje.

Bijzondere aandacht besteden we aan taalverwerving. Taal is immers een essentiële factor in de zoektocht naar duurzaam werk. We ontwikkelen een sluitend aanbod van het Nederlands voor werkzoekenden en werknemers. We maken afspraken voor een passende doorverwijzing tussen de opleidingsverstrekkers en de VDAB. Het volgen van een taalopleiding wordt beschouwd als een passende opleiding. Daar zal strikt op worden toegezien in het kader van de begeleiding van de werkzoekenden.

We maken competentie-ontwikkeling structureel

De VDAB maakt werk van een meer competentiegerichte screening en matching. Dat maakt het mogelijk om vraag en aanbod sterker op basis van competenties te matchen. We stappen over van een lineair voorrangbeleid naar een meer individuele competentiegerichte aanpak.

In overleg met de sociale partners heroriënteren we de stimuli om opleiding in bedrijven te versterken.

We versterken het competentiebeleid in bedrijven, in het bijzonder in de kmo's.

- De VDAB ondersteunt bedrijven bij het competentiegericht opstellen van vacatures, onder andere via het gebruik van Competent.
- Er wordt een competentiemetingsysteem uitgewerkt voor het onderkennen van de competentiebehoeften en het opstellen en uitvoeren van competentieplannen. Syntra, de sectoren en andere actoren zullen daarvoor samenwerken, onder meer met het oog op de vorming van begeleiders.

Samenwerking tussen onderwijs en arbeidsmarkt

Het is de betrachting om elke jongere aan een startkwalificatie te helpen. Daarvoor is een blijvende samenwerking nodig tussen het onderwijs, de VDAB, Syntra en de werkgevers. In het bijzonder zal ter uitvoering van het decreet Leren en Werken een warme overdracht van de deeltijds lerenden tot stand komen tussen de centra voor deeltijds leren en de VDAB.

Er wordt werk gemaakt van de uitwisseling tussen scholen en arbeidsmarktactoren: we verhogen voor alle leerlingen -vooral voor leerlingen in finaliteitsopleidingen -en voor zo veel mogelijk leerkrachten het aantal kwaliteitsvolle stages. We maken werk van het uitwisselen van infrastructuur en knowhow. Zij-instromers moeten ook gemakkelijker aan de slag kunnen in het onderwijs. We geven daarbij voorrang aan vakleerkrachten waarvoor nog moeilijk bekwaam personeel gevonden wordt.

We zorgen voor een nauwgezette uitrol van de kwalificatiestructuur zodat de beroepsgerichte opleidingen aansluiten bij de behoeften op de arbeidsmarkt, de kwalificaties -ongeacht waar ze worden behaald -gelijkwaardig zijn en we kortere trajecten kunnen realiseren door rekening te houden met verworven competenties.

Om een aantal knelpunten op de arbeidsmarkt via een verhoogde instroom te remediëren nemen we concrete initiatieven. Zo zetten we nadrukkelijk in op technici voor de toekomst waarvoor we de band leggen met nieuwe ontwikkelingen, zoals groene technologie en domotica.

Om een nieuwe instroom in de social-profitsector te realiseren, geven we het onderwijs-en opleidingsaanbod een sterk innovatieve dimensie, investeren we in vraaggerichte ontwikkeling van (nieuwe) opleidingen, introduceren we managementcompetenties in een aantal opleidingen en spelen we via gerichte acties in op het aantrekken van minder aangeboord talent uit bijvoorbeeld de kansengroepen.

Een vraaggericht en flexibel opleidingsaanbod

We maken werk van een systeem dat arbeidsmarkt- en competentieprognoses ontwikkelt. We maken werk van open competentiecentra of open opleidingscampussen waarbij diverse Vlaamse opleidingsverstrekkers samen (onder één dak) opleidingen aanbieden.

Het VDAB- en Syntra-aanbod wordt flexibel uitgewerkt via partnerschappen met onder andere sectorale opleidingsorganisaties en met private opleidingsverstrekkers.

We stimuleren het werkplekleren in alle vormen, en dus ook in het opleidingsaanbod. In het kader van aanwervingen van kansengroepen en in geval van zeer moeilijk te vervullen vacatures zetten we individuele beroepsopleiding in de onderneming (IBO) in.

Voor knelpuntvacatures wordt het opleidingsaanbod uitgebreid. Tegelijk wordt de toegankelijkheid van opleidingen voor personen met een handicap stapsgewijs verbeterd.

Aantrekken van talent van buiten Vlaanderen

We zetten in op het verhogen van de interregionale mobiliteit en tewerkstelling. Als de conjunctuur opnieuw aantrekt, verhogen we de inspanningen. Regio-overstijgend openbaar vervoer is daarbij een aandachtspunt. We zetten daarvoor volop in op Nederlandse taalverwerving.

Als toch blijkt dat voor sommige vacatures het talent niet aanwezig is op de arbeidsmarkt in Vlaanderen en België, wordt buitenlands talent aangetrokken. Dat wordt georganiseerd op basis van snel en accuraat in kaart gebrachte toekomstige competentie- en arbeidsmarktbehoeften. Om de mobiliteit binnen de EU te faciliteren bouwen we de vacature- en werkzoekendendatabanken verder uit en nemen we, waar dat nodig is, flankerende maatregelen, bij voorkeur via sectorale afspraken. Er wordt meer werk gemaakt van een onthaalbeleid en we investeren in taalopleidingen.

d. Duurzame loopbanen en jobs

De ontwikkelingen die ingezet zijn voor een loopbaanbeleid, moeten worden voortgezet. Dat stelt mensen in staat om hun loopbaan proactief op te pakken. Het zal hun loopbaan sterker maken, zeker als ze met een herstructurering geconfronteerd worden of in tijdelijke statuten zitten. We investeren in duurzame banen, zowel in de sociale economie als bij de inschakeling in de reguliere economie.

Versterking van loopbanen ...

We bouwen de loopbaandienstverlening in de universele basisdienstverlening van de lokale werkwinkels voor werknemers en voor zelfstandigen uit. We integreren het loopbaandenken in de werkzoekendenwerking van de VDAB, passen het gebruik van e-portfolio's toe in het onderwijs, de arbeidsmarkt, bij herstructureringen enzovoort. We zorgen voor een versterking van de begeleiding naar het ondernemerschap.

... ook bij herstructureringen.

We blijven inzetten op een activerend herstructureringsbeleid via de sociale interventieadviseurs, de tewerkstellingscellen, de tussenkomst van het interventiefonds en het bevorderen van activerende begeleidingsplannen via de regionale toetsing. We versterken het beleid door scherper toe te zien op de kwaliteit, het maatwerk en het uitstroomresultaat van de outplacementtrajecten. Het frontoffice, het e-loket voor herstructureringen, wordt georganiseerd in samenwerking met de federale overheid. In geval van tijdelijke arbeidsduurvermindering zetten we de overbruggingspremie in en volgen die nauwgezet op. Als dat nodig is, wordt ze verlengd.

Een eenduidig kader voor de inschakeling van doelgroepen op de reguliere arbeidsmarkt

Werkgevers en werknemers zien vaak door de bomen het bos van de tewerkstellingsmaatregelen niet meer. Daarom heroriënteren we de bestaande tewerkstellingsmaatregelen naar een eenduidig kader om inschakeling van doelgroepen op de reguliere arbeidsmarkt te bevorderen. Die instrumenten moeten voldoen aan de regels voor staatsteun. We evalueren de instrumenten die onlangs zijn uitgewerkt voor de integratie van personen met een handicap afhankelijk van het bereik van de doelgroep, het uitstroomresultaat naar werk en de vereenvoudiging van de procedures. In functie van de afwikkeling van het belangenconflict met de federale overheid over het doelgroepenbeleid neemt de Vlaamse Regering alle gepaste maatregelen om een sterk eigen doelgroepenbeleid te ontwikkelen.

Duurzame jobs in sociale economie

Er komt een groeipad voor de sociale economie. Tegelijk maken we werk van een hervorming van de sociale economie. Waar dat mogelijk is vereenvoudigen we de structuren en regelgeving.

Maatgerichte begeleiding en loonkostenondersteunende en -verlagende maatregelen zijn daarbij twee onlosmakelijk verbonden instrumenten. Met dat doel wordt de sociale economie verder vereenvoudigd tot twee pijlers: een pijler maatwerkbedrijven voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, -rekening houdend met het principe-akkoord-maatwerk -en een pijler lokale diensten voor ondersteuning in het aanbieden van maatschappelijk verantwoorde diensten die economisch niet rendabel zijn. De klaverbladfinanciering voor lokale diensteneconomie binnen andere beleidsdomeinen wordt structureel verankerd. Alle werkvormen worden onder die twee pijlers (of een combinatie ervan) gepositioneerd.

Het ondersteuningsaanbod aan sociale economiebedrijven wordt hervormd op basis van de behoeften van de sector en met het oog op de vereenvoudiging en ondersteuning van innovatie in de sociale economie.

Om de doorstroming van sociale economie naar reguliere bedrijven te bevorderen wordt een beleidskader uitgewerkt voor een versterkte begeleiding op de werkvloer. We werken ook het rugzakprincipe verder uit met het oog op een optimale doorstroom van kansengroepen op basis van de afstand tot de arbeidsmarkt en het rendementsverlies van de doelgroepmedewerker. Maatwerkbedrijven die voldoende doelgroepmedewerkers tewerkstellen krijgen ondersteuning. Met duidelijke afspraken tussen de reguliere en sociale economie voorkomen we concurrentievervalsing.

Een duurzaam (HR-)beleid in bedrijven

We stimuleren een duurzaam HR-beleid in bedrijven op het vlak van specifieke thema's zoals competentiebeleid, sociale innovatie, gezinsvriendelijke organisatie en diversiteit. De sociale partners zullen aangemoedigd worden om die thema's op te nemen in het sociaal overleg op ondernemingsniveau.

Het beleid met betrekking tot de evenredige arbeidsdeelname wordt versterkt, onder meer door de toepassing van diversiteitsplannen, zodat Vlaanderen op koers blijft voor het groeipad dat is vastgelegd in het Pact 2020.

De Vlaamse overheid zelf versterkt ook haar inspanningen om meer personen met een handicap en meer allochtonen aan te werven, alsook haar inspanningen op het vlak van competentieontwikkeling en EVC. Ze versterkt haar voorbeeldfunctie, onder meer door doelstellingen over evenredige arbeidsdeelname in de beheersovereenkomsten en jaardoelstellingen van de leidend ambtenaar op te nemen. De Vlaamse overheid stimuleert de instroom van kansengroepen door, waar dat mogelijk is, de structurele barrières in de regelgeving aan te pakken, bijvoorbeeld in verband met de nationaliteitsvoorwaarde en de diplomaveristen.

De Vlaamse overheid wil ook een voorbeeldfunctie vervullen op het vlak van maatschappelijk verantwoord ondernemen. In overleg met de sociale partners sensibiliseert, ondersteunt en faciliteert de overheid de private sector op dat vlak.

De evenredige arbeidsdeelname voor kansengroepen op de private arbeidsmarkt wordt versterkt via onder meer sectorale convenants. Organisaties die aanzienlijke subsidies ontvangen of omvangrijke Vlaamse overheidsopdrachten uitvoeren, moeten een diversiteitsbeleid ontwikkelen. Hiertoe zal overleg gepleegd worden met de sociale partners. De Vlaamse overheid zorgt via de diversiteitsplannen en projectontwikkelaars voor de nodige professionele ondersteuning.

Werkbaar werk

We faciliteren de werkgevers en de vakbonden om een akkoord te sluiten voor meer werkbaar werk. We stimuleren in dat verband sectorale actieplannen die de verbetering van de werkbaarheid op het oog hebben. Sociale innovatie-initiatieven worden gecontinueerd.

De combinatie arbeid en gezin is een belangrijk element op het vlak van werkbaarheid. We breiden de mogelijkheden voor kinderopvang uit en stimuleren gezinsondersteunende diensten en bedrijven.

e. Een performant kader

Voor een proactief arbeidsmarktbeleid is het essentieel dat we kunnen beschikken over performante overheidsdiensten zoals de diensten binnen de Vlaamse overheid, de VDAB en Syntra, met goed opgeleid en enthousiast personeel. Maar ook gespecialiseerde private diensten -zowel niet-commerciële als commerciële -kunnen in duurzame partnerschappen met de VDAB en Syntra samen in staat zijn het hoofd te bieden aan de moeilijke uitdagingen op de arbeidsmarkt, waaronder de duurzame integratie van kansengroepen en het vraaggericht opleidingsbeleid. Op basis van een grondige evaluatie van de lopende projecten over de marktwerking in de re-integratietrajecten voor werkzoekenden komen we tot een versterkte vorm van privaat-publieke samenwerking, zowel met derden-vzw's als met commerciële private actoren. Kwaliteit, resultaten en duurzaamheid van de partnerschappen zijn daarbij belangrijk.

Aandacht voor regionale actoren

Bijzondere aandacht gaat ook nog naar de regionale actoren. Er komt een tweejaarlijks overleg met de regionale sociaaleconomische overlegcomités (RESOC's) over de uitvoering van de streekpacten. We maken voor het arbeidsmarktbeleid werk van een nieuwe afstemming tussen de diverse niveaus. De regio's en steden waar de gevolgen van de crisis sterker worden gevoeld, zullen ook als lokale draaischijf voor acties in het kader van het Vlaamse anticrisisbeleid een concrete rol kunnen spelen in hun regio op het vlak van het stimuleren van het ondernemerschap of het definiëren van cruciale projecten.

Afspraken met de federale overheid

Er moeten met de federale overheid afspraken worden gemaakt zodat er voor de verschillende types uitkeringen waarover arbeidszorgmedewerkers beschikken, een eenduidige aanpak komt, onder andere voor het verlenen van toestemming voor arbeidszorg of het behoud van uitkeringen.

Om de tewerkstellingsmogelijkheden van werknemers met een handicap of met langdurige gezondheidsproblemen in de reguliere of sociale economie te bevorderen, streven we met de federale overheid naar het wegwerken van inactiviteitsvallen in de vorm van financiële en administratieve barrières (bijvoorbeeld voor gedeeltelijk arbeidsongeschikten) en naar meer duidelijkheid over de rechten en plichten van de personen die het werk willen hervatten. Daarbij zou de reactiveringsgedachte in de verschillende uitkeringsstelsels versterkt moeten worden, bijvoorbeeld met het oog op gecombineerde leer-werktrajecten.

2. Een duurzaam investeringsplan

Ten overstaan van de grote maatschappelijke behoeften ligt het investeringsniveau van de Vlaamse Regering nog steeds te laag. We zijn van oordeel dat zeker in periodes van economische crisis de overheid een tandje moet bijsteken op het vlak van publieke investeringen. Dergelijke investeringen hebben immers niet alleen een groot onmiddellijk effect op de tewerkstelling, ze kunnen er ook voor zorgen dat onze regio beter voorbereid is als de economische groei weer op gang komt. We leggen met de investeringen bovendien de nadruk op het vergroenen en verduurzamen van ons economisch potentieel.

Daarom zal de nieuwe Vlaamse Regering een omvattend meerjarig investeringsplan opstellen. Het investeringsplan zal dan ook gebaseerd zijn op drie pijlers:

- rechtstreekse kapitaalsinvesteringen in een Vlaams energiebedrijf en ter ondersteuning van de economie, bijvoorbeeld via innovatieve groeibedrijven, waar we een multiplicator realiseren;
- publiek-private samenwerking waar dat een meerwaarde oplevert;
- rechtstreekse aanvullende overheidsinvesteringen met een directe weerslag op de begroting.

Om de nodige financiële middelen te verzamelen zal de Vlaamse overheid dat kapitaal zelf lenen op de markt. De Vlaamse Regering zal bij die uitgiftes ook aandacht besteden aan het mogelijk aanbieden van die producten aan gezinnen.

Investeringen geven in deze moeilijke tijden een broodnodige impuls aan onze economie. Het is belangrijk dat projecten en plannen geen onnodige vertragingen oplopen en ze, voor zover dat mogelijk is, zelfs versneld worden uitgevoerd. We zullen dan ook snel maatregelen nemen om procedures binnen redelijke termijnen af te ronden.

a. Het meerjarig investeringsplan

De onderstaande elementen zullen aan bod komen in ons meerjarig investeringsplan.

Op de eerste plaats willen we investeren en investeringen stimuleren in een meer hernieuwbare energievoorziening. Die benadering omvat drie delen: energiebesparingen en energie-efficiëntie stimuleren, er actief voor zorgen dat we de doelstellingen voor hernieuwbare energie kunnen bereiken en windmolenparken op de Noordzee faciliteren.

Daarvoor vormen we onze huidige participaties in hernieuwbare energiebedrijven om tot een Vlaams energiebedrijf. Er zal worden onderzocht welke structuur de meest wenselijke is voor dat energiebedrijf. Het Vlaams energiebedrijf zal participeren in groene energieproductie en in verschillende vormen van investeringen voor energiebesparing. We creëren de voorwaarden zodat in Vlaanderen een slim elektriciteitsnetwerk tot stand komt, dat aangepast is aan een meer decentrale productie. Daarvoor stimuleren we de energiedistributie-intercommunales. Tegelijk onderzoeken we hoe we de uitbouw van het Elianetwerk in Vlaanderen kunnen faciliteren om de stroom van de windmolenparken op zee vlot naar de grote verbruikscentra te vervoeren. Maar bovenal stimuleren en ondersteunen we gezinnen, bijvoorbeeld door het aanpakken van nog niet geïsoleerde daken en het plaatsen van condensatieketels en hoogrendementsbeglazing. We ondersteunen ondernemingen, verenigingen en lokale besturen om hun energieverbruik betekenisvol te beperken. Een Vlaamse energiedienstverleningsonderneming die zich richt op projecten van overheidsgerelateerde gebouwen (ESCO – binnen het Vlaams energiebedrijf), kan mee helpen zorgen voor het nodige kapitaal. We zetten het in de vorige legislatuur ontplooid investeringsplan in waterzuivering onverminderd voort. Nu de grote Vlaamse waterzuiveringstations allemaal in aanbouw zijn, focussen we op de verdere ondersteuning van de rioleringsinspanningen van de gemeenten.

We investeren ook in een innovatieve economie. Zeker op momenten dat kapitaal schaars is, moet de overheid groeibedrijven met potentieel stimuleren. Waar we kunnen, zullen we via gerichte investeringen een multiplicator in gang zetten. We ondersteunen in de eerste plaats de ontwikkeling in onze regio van innovatieve bedrijvigheid in de speerpunt domeinen van de toekomst. Omdat de weg van kennis over innovatie naar vermarkting loopt langs een performante kennisinfrastructuur, zullen we in de ontwikkeling ervan investeren. We bouwen initiatieven als het XL-fonds van de Gimv en het programma achtergestelde leningen voor innovatieve groeibedrijven van de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV) verder uit en voegen er een fonds voor groene investeringen aan toe. We zorgen voor een coherente opstelling van de investeringsmaatschappij Gimv, de PMV en de Limburgse Reconversie Maatschappij (LRM), en voor een goede samenwerking met de Vlaamse instelling voor technologisch onderzoek (MITO).

Grond is te schaars in Vlaanderen om vervuilde en verouderde bedrijventerreinen ongebruikt te laten liggen. We activeren de ontwikkeling van brownfields en zullen als Vlaams Gewest met de OVAM en de PMV actief investeren om de sanering ervan te faciliteren.

We willen ook verder investeren in mobiliteitsinfrastructuur zowel in infrastructuur voor privaat en gemeenschappelijk vervoer, als in waterwegen en havens.

Bij investeringen voor wegen zorgen we voor meer middelen voor wegenonderhoud, het definitief wegwerken van de resterende gevaarlijke punten, via het Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven (FFEU), meer goed uitgeruste fietspaden en investeringen in capaciteitsuitbreiding en de missing links. We geven prioriteit aan wegwerkzaamheden die uitvoeringsklaar zijn. We investeren ook in dynamisch verkeersbeheer en in de infrastructuur die nodig is voor rekeningrijden. Het masterplan Antwerpen voeren we verder uit.

In het kader van de vertramming van het openbaar vervoer maken we werk van tramprojecten in alle Vlaamse provincies, maar met onder meer de focus op plaatsen met een groot vervoerspotentieel. Daarover zal ook overleg plaatsvinden met de NMBS. We zetten ook in op de verdere uitbouw van het snelbusnetwerk. Ons doel bestaat erin om meer woon-werkverplaatsingen met het openbaar vervoer te laten verlopen.

In de sector van de waterwegen geven we voorrang aan het bevaarbaar houden van de waterwegen (door tijdig slib te ruimen), het uitvoeren van het Sigmaphan, de Seine-Scheldeverbinding van Gent over Kortrijk in de richting van Frankrijk, en het verhogen van de bruggen over het Albertkanaal (om vierlaagse containervaart mogelijk te maken). Het verbeteren van de maritieme toegang, door de realisatie van de sluisontdubbelingen in Antwerpen (Waeslandhaven), Zeebrugge (SHIP), Gent (tweede sluis Terneuzen) en Oostende (OW-plan) blijft een prioritaire opdracht voor het

Vlaams Gewest, in goede samenwerking met de betrokken havenbedrijven. We realiseren ook de baggerspecieopvang met het Amorasproject te Antwerpen en Callemansputte in Gent.

In het licht van de zeespiegelstijging bestuderen we het project Vlaamse baaien 2100 voor de verdere uitbouw van onze kustverdediging en energievoorziening (cfr. Noordzeering). Bij onze investeringen in de kustverdediging integreren we de ontwikkeling van het toeristische potentieel met de jachthavens en de natuurlijkheid van onze kust (bijvoorbeeld de uitbreiding van het Zwin).

We investeren ook verder in schoolgebouwen en in zorginfrastructuur, en zetten een tweede fase van investeringen op voor nieuwe schoolgebouwen die vergelijkbaar is met die in de eerste fase. Aangepaste leslokalen en energie-efficiënte schoolinfrastructuur zijn het noodzakelijke kader om onze jonge mensen op te leiden en zo de toekomst voor te bereiden. De moderne uitrusting van onze technische scholen en de wetenschappelijke infrastructuur van onze universiteiten is daarbij een bijzonder aandachtspunt. Tegelijk is de modernisering van onze ziekenhuizen noodzakelijk in het kader van de rationalisatie-inspanningen die werden geleverd. We moeten ook zorgen voor voldoende opvangcapaciteit voor de groeiende groep senioren en personen met een handicap, en in de sector jongerenwelzijn en de kinderopvang.

De uitvoering van bouwprojecten van woon- en zorgcentra die binnen de VIPA-procedure al over een positief geadviseerd technisch-financieel plan beschikken, krijgen de mogelijkheid om te starten met de bouwwerkzaamheden en die zelf te prefinancieren. De Vlaamse Regering zal haar regelgevende VIPA-kader evalueren en bijsturen waar dat nodig is. Ze zal dat doen in overleg met de sector en mede op basis van het expertenrapport dat in opdracht van de Vlaamse Regering werd opgemaakt.

We realiseren tevens het investeringsplan voor toeristische jeugdverblijfsinfrastructuur.

b. Procedures afronden binnen redelijke termijnen

We hebben vastgesteld dat het zowel voor publieke als voor private investeerders steeds moeilijker wordt om binnen een redelijke termijn vergunningen te krijgen voor belangrijke investeringsprojecten. We willen dit euvel nadrukkelijk remediëren, zowel voor publieke als voor private investeerders. In het bijzonder besteden we aandacht aan onderzoek naar versnellingen in de investeringen in hernieuwbare energie en energietransportinfrastructuur.

We maken meer infrastructuurwerken mogelijk zonder ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP). We vullen het uitvoeringsbesluit ruimer in en maken zo de snellere realisatie van belangrijke infrastructuurwerken mogelijk. De typevoorschriften moeten meer ruimte laten voor de uitbreiding van infrastructuur van openbaar nut, zonder daarvoor de initiatiefnemer te verplichten een tijdrovende procedure van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) met MER of MER-screening te volgen.

We zorgen voor een vlottere toepassing van de MER-regelgeving. Voor project-MER's laten we een dienstorder opstellen dat voor de administratie en de initiatiefnemer aangeeft hoe de inhoud van een MER er moet uitzien volgens de aard van het project.

Belangrijke projecten die door hun aard project-MER-plichtig zijn, worden ook plan-MER-plichtig wegens de relatie met een noodzakelijke GRUP. We willen de mogelijkheid onderzoeken dat voor dergelijke dossiers, op voorwaarde dat ze over een goedgekeurd project-MER beschikken, in de bouwvergunning zelf kan worden afgeweken van vigerende plannen, zodat geen voorafgaand GRUP meer nodig is. We beperken die procedure tot een aantal projecten die de decreetgever nominatim heeft aangewezen.

We onderzoeken in welke mate een infrastructuurdecreet voor MER-plichtige projecten naar Nederlands en Waals voorbeeld effectief een kader kan scheppen waarbinnen de decreetgever zelf sneller vergunningen kan verstrekken. We versoepelen de administratieve procedures die bij onteigeningen moeten worden gevolgd. In afwachting van de overheveling van de aankoopcomités naar de regio's creëren we een kader waarbij initiatiefnemers ook een beroep kunnen doen op landmeters-experts en we via concrete werkafspraken met de federale comités het verloop van de onteigeningsprocedure kunnen bespoedigen. We onderzoeken in welke mate we voor beperkte onteigeningen in voortuinstraken, bijvoorbeeld voor de realisatie van fietspaden, een regeling met onmiddellijke grondinname kunnen invoeren.

De goedkeuringsprocedures waaraan lokale besturen onderworpen zijn voor ze gesubsidieerde werkzaamheden mogen starten, versoepelen we in de diverse vigerende besluiten. We nemen erin op dat de toestemming tot aanbesteding voor subsidieerbare projecten van lokale besturen kan worden gegeven vóór de procedure voor de toekenning van de subsidie is afgerond.

Voor de aanleg van fietspaden aan de rand van bosgebieden of in bosgebieden voeren we een generieke vrijstelling in van de bepalingen van het Bosdecreet, maar met behoud van de boscompensatie.

We geven een realistische invulling aan de passende beoordeling zodat die op maat van het project kan worden uitgevoerd. Net zoals bij de watertoets kan voor ingrepen met geen of weinig impact, met een passende beoordelingsparagraaf worden volstaan.

Om de investeringen te versnellen nemen we als impulsmaatregel bij de start van het nieuwe decreet Ruimtelijke Ordening, dat voor de duur van twee jaar projecten van algemeen belang volgens de reguliere procedure voor private projecten vergund kunnen worden. Voor we die maatregel eventueel verlengen, zullen we de resultaten evalueren. Voor grote projecten wijzen we een projectgroep en een projectleider aan, met een duidelijke opdracht en een duidelijk mandaat om de doorgang van het project tot een goed einde te brengen. De projectgroep zal bestaan uit ambtenaren van de diverse betrokken entiteiten en staat onder leiding van de projectleider, die de Vlaamse Regering heeft aangewezen.

Om het draagvlak te vergroten en onnodige gerechtelijke procedures te voorkomen besteden we voldoende aandacht aan een goede communicatie en een degelijk overleg met de bevolking en zorgen we voor passende compensaties en sociale begeleiding voor de getroffen mensen.

II. VLAANDEREN IN ACTIE OM DE TOEKOMST TE WINNEN

Na het vastleggen van de visie Vlaanderen in Actie (ViA) en het draagvlak voor de uitvoering ervan, wenst de Vlaamse Regering, samen met de sociale partners, het verenigingsleven en de brede bevolking Vlaanderen in Actie te concretiseren en uit te voeren. We zetten resoluut in op de concretisering van de doorbraken in tastbare projecten en flankerend beleid, waarmee we in de komende regeerperiode substantiële stappen zetten om de doelstellingen van het Pact 2020 te bereiken.

* * *

Vlaanderen heeft de ambitie om tegen 2020 een topregio te zijn in Europa, zowel op economisch, ecologisch als sociaal vlak. Deze ambitie waarmaken, vraagt een transformatie van ons economisch weefsel en een versterking van onze maatschappelijke troeven. Het beleid van de Vlaamse Regering zal zich oriënteren op de concrete doelstellingen in het Pact 2020, dat gesteund wordt door alle maatschappelijke krachten. Dit plan moet nu in de praktijk gebracht worden met reële projecten en flankerend beleid.

Om in de komende legislatuur substantiële stappen vooruit te zetten in de richting van de doelstellingen voor 2020 moeten we een doorbrakenbeleid voeren. Daarom stemmen we heel belangrijke onderdelen van het beleid van de Vlaamse Regering af op de grote doorbraakprojecten die in het kader van Vlaanderen in Actie werden voorgesteld. Voor de opvolging van de realisatie van de doelstellingen van het Pact 2020 ontwikkelen we een monitoringsysteem met een boordtabel. Hierover zal overleg plaatsvinden met de verschillende partners van het Pact, met name de sociale partners in het kader van VESOC, de Verenigde Verenigingen en de administratie. De Studiedienst van de Vlaamse Regering houdt de indicatoren bij en rapporteert jaarlijks over de evoluties en geboekte resultaten.

De regering zal op basis van de doelstellingen en de doorbraken van ViA, in overleg met de sociale partners en de federale regering, de sociaaleconomische hervormingen in het kader van de Lissabonstrategie voortzetten. Vlaanderen zal, met ViA als referentiekader, ook meewerken aan de verdere voorbereiding van een nieuwe Lissabonstrategie op Europees niveau. De klemtoon voor Vlaanderen ligt daarbij op het realiseren van economische innovatie en op een geïntegreerd arbeidsmarktbeleid.

De manier van werken van Vlaanderen in Actie heeft haar waarde bewezen en zetten we daarom voort. Een stuurgroep met onafhankelijke deskundigen zal als een Raad van Wijzen waken over de uitdagingen voor de langetermijntoekomst van Vlaanderen. Zij werken creatieve voorstellen uit op basis van wetenschappelijke inzichten en een dialoog met de relevante stakeholders in de samenleving. Deze Raad van Wijzen rapporteert aan de minister-president van de Vlaamse Regering.

Vlaanderen in Actie is een project dat de hele Vlaamse bevolking wil betrekken bij het noodzakelijke transformatieproces voor onze regio. We kunnen namelijk enkel slagen als alle Vlamingen mee evolueren. Dat veronderstelt een niet aflatende aandacht voor betrokkenheid en mentaliteitsverandering. Daarom integreren we de centrale boodschappen van ViA en de doorbraken in de overheidscommunicatie. We onderzoeken ook hoe we de doorbraakdynamiek in Vlaanderen en daarbuiten extra uitstraling kunnen geven door middel van evenementen of tentoonstellingen, en door een nieuw landmark voor Vlaanderen, dat qua uitstraling en invulling symbool staat voor het creatieve en innovatieve Vlaanderen dat we nastreven.

Doorbraak 1. De lerende Vlaming: elk talent telt

Onze talenten zijn onze voornaamste troef. We mogen geen enkel talent verspillen. Dat is onaanvaardbaar voor de lerende, die zich via onderwijs emancipeert. Gaan voor elk talent is anderzijds een belangrijke economische troef en draagt bij tot de sociale samenhang. Dat geldt vandaag, maar dat geldt nog meer voor de toekomst.

De 'lerende Vlaming' betekent dat we alle mensen kansen geven om hun talenten maximaal te ontplooiën, hun hele leven lang. We moeten investeren in de ontwikkeling van talenten en vaardigheden van elk kind, elke jongere en elke volwassene. Ook op de arbeidsmarkt moet elk talent tot zijn recht kunnen komen. We moeten verder gaan met goede beleidsmaatregelen, maar we moeten ook de pijnpunten aanpakken in het onderwijs en op de arbeidsmarkt. In elk geval wordt in de beleidsvoering steeds de vrije keuze van de ouders gerespecteerd, en staat de grondwettelijke vrijheid van initiatief en inrichting voorop.

Onze scholen zijn dé plaats bij uitstek waar kinderen en jongeren met verschillende achtergrond en verschillende talenten elkaar ontmoeten. De Tienkamp voor Gelijke Kansen moet daarom worden voortgezet. Daarmee zorgen we voor gelijke kansen om de diversiteit in de samenleving tot rijkdom te maken. Mensen juist leren kiezen en hen ook op de werkplek laten leren, zijn erg belangrijk. Meer jongeren moeten met goede startkwalificaties het secundair onderwijs verlaten en meer jongeren moeten deelnemen aan het hoger onderwijs, ongeacht hun sociale achtergrond of eventuele functiebeperkingen. Het aandeel jongeren dat ongekwalificeerd uitstroomt, moet tegen het einde van de legislatuur onder 12% zakken en bij voorkeur onder 10% liggen. Daarnaast stimuleren we en bieden we ruimte aan de ontwikkeling van de excellente talenten, zowel in het lager, het secundair als het hoger onderwijs.

Ons kwaliteitsvol onderwijs moet kunnen beschikken over voldoende middelen en personeel om ieders talenten te ontdekken en tot ontplooiing te brengen. Samen met de ouders -bij wie de eerste verantwoordelijkheid ligt in de opvoeding -vormt de school haar leerlingen met respect voor de eigenheid van elk kind en elke jongere, en met een grote pedagogische ambitie om ze voor het leven te vormen tot vrije, denkende, kritische en maatschappelijk betrokken mensen. Dat vergt van de scholen en van alle opleiders dat zij, rekening houdend met de mogelijkheden van de individuele leerlingen, de lat zo hoog mogelijk leggen, maar ook de nodige aanpassingsbereidheid aan de dag leggen om op een grondige, doordachte en eigentijdse manier alle lerenden te boeien en te vormen.

1. Dynamisch netwerkonderwijs

Met een stimulerend beleid wordt de school uitgebouwd tot een brede leefschoon, een school die ingebed is in de buurt en in het sociaaleconomische weefsel; en die van daaruit nauw samenwerkt met de samenleving, het verenigingsleven, de bedrijven, de social profit en de overheidsinstellingen.

Het lokaal flankerend onderwijsbeleid moet hier volledig zijn rol spelen en verder gestimuleerd worden, ook in kleinere gemeenten. Hiervoor moet het nodige budget voorzien worden.

Er moeten lessen getrokken worden uit de proeftuinen, wat moet leiden tot het wegnemen van belemmeringen in de regelgeving. We moeten komen tot een duidelijkere afbakening tussen enerzijds de rol van de lokale overheid als inrichter van onderwijs en anderzijds als uitvoerder van flankerend onderwijsbeleid. Er moet ook afstemming komen tussen de taken van het LOP en die van de gemeenten.

Leren wordt in realistische situaties geplaatst door het versterken van werkplekleren. Via de verplichte stage komen leerlingen in het arbeidsmarktgericht onderwijs al vroeg in contact met de wereld van werken en ondernemen. Werkplekleren is voor alle leerkrachten zinvol. Voor leerkrachten in arbeidsmarktgerichte opleidingen voeren we een zeer krachtig beleid pro bedrijfsstages. We nemen hiervoor de nodige regelgevende initiatieven.

Een brede school is een actief netwerk van organisaties uit verschillende sectoren rondom een of meer scholen die een bondgenootschap vormen voor een gemeenschappelijk doel: de brede ontwikkeling van kinderen en jongeren, op school en in de vrije tijd. Deze netwerken bieden nog meer kansen voor een zinvolle invulling van de buitenschoolse opvang.

De naadloze overgang van de kinderopvang naar de school moet onder andere hierdoor gestimuleerd worden. Maar ook de participatie van alle leerlingen aan het sociale en culturele leven moet via de uitbouw van een brede school ver-

hoogd worden. Als schakel tussen de school en haar netwerk, maken we het mogelijk dat het schoolgebouw breed gebruikt wordt. In eerste instantie is hier het lokaal overleg belangrijk. We onderzoeken hoe de Vlaamse overheid een collectieve verzekering kan afsluiten als de scholen hun deuren openzetten voor derden.

Het begrip scholengemeenschap wordt betekenisvol versterkt. Bij het vervallen van de zesjarige contracten van scholengemeenschappen medio 2011, wordt beslist hoe we de scholengemeenschappen kunnen versterken.

2. Sterke scholen met sterke leerkrachten

De onderwijsregelgeving wordt eenvoudiger en transparanter gemaakt. Dat geldt in het bijzonder voor het secundair en het hoger onderwijs. Ook de regelgeving over de internaten is aan een grondige modernisering toe. De internaten moeten bij voorkeur ondergebracht worden bij één beleidsdomein – onderwijs of welzijn – en krijgen een gelijke financiering en omkadering die voor alle actoren transparant is.

Een belangrijke bedreiging is het zeer ernstig tekort aan leerkrachten dat de komende jaren zal ontstaan. De regering zal met de sector onderzoeken welke maatregelen er kunnen genomen worden om dit tekort tegen te gaan, met bijzondere aandacht voor de problematiek in Brussel. Er zullen initiatieven genomen worden zodat mensen met praktijkervaring vanuit de privésector gemakkelijker kunnen overstappen naar het onderwijs. Hiervoor moeten de nodige middelen worden voorzien. Op alle niveaus van het onderwijs moeten hoger gekwalificeerden kunnen ingezet worden in het onderwijsproces.

Met het oog op retentiebeleid is het van belang om leraren loopbaanperspectieven te bieden. De werkomstandigheden en de werkzekerheid voor jonge leerkrachten moeten worden verbeterd. De vlakke loopbaan moet doorbroken worden, en de vormen van taakdifferentiatie moeten worden geoptimaliseerd. Er moeten initiatieven worden genomen om personeelsleden op het einde van hun carrière langer aan het werk te houden.

Het Talis-onderzoek toont aan dat de Vlaamse leerkrachten te weinig bijscholing volgen. Leerkrachten moeten hiertoe gestimuleerd worden, en voldoende en reële kansen krijgen om zich permanent verder te professionaliseren.

Er wordt gewerkt aan de kwaliteit van de instroom in de lerarenopleiding door bijzondere aandacht te besteden aan de oriëntatie op het einde van het secundair onderwijs.

3. Voldoende en degelijke infrastructuur

Goed onderwijs veronderstelt ook een goede, aantrekkelijke en voor iedereen toegankelijke infrastructuur die leerprestaties van leerlingen stimuleert en het schoolteam motiveert. De DBFM-operatie moet volledig uitgevoerd worden. De extra inhaalbeweging die voor de schoolinfrastructuur is ingezet om schoolgebouwen versneld te vernieuwen of te vervangen, moet worden herhaald.

De regelgeving moet worden aangepast zodat schoolbesturen een aanvraag tot subsidiëring kunnen doen, rekening houdend met de demografische evoluties en ruimtelijke planning. Scholenbouw moet planmatiger gestuurd worden vanuit masterplannen, waarover lokaal overlegd is. Daarom moeten ook de fysieke normen herzien worden, zodat niet alleen gekeken wordt naar het aantal leerlingen dat nu in de school zit, maar ook naar het aantal leerlingen dat in de volgende jaren kan worden verwacht.

Er wordt in grootsteden voorzien in de infrastructurele mogelijkheid om een capaciteitsuitbreiding op te vangen. Deze uitbreiding moet gepaard gaan met flankerende maatregelen voor het succesvol begeleiden van grote aantallen anderstalige leerlingen.

Er wordt bij de federale regering aangedrongen op een definitieve regeling over de beladen erfenis voor heel wat scholen die in het kader van het Nationaal Waarborgfonds hebben gebouwd.

Voor ICT realiseren we verder de absoluut noodzakelijke inhaalbeweging.

4. Meer kleuterparticipatie, kleinere groepen

We streven naar een maximale kleuterparticipatie, onder andere door een versterking van de samenwerking met Kind en Gezin, die kan signaleren en sensibiliseren. Dit is vooral belangrijk om mogelijke achterstand bij kinderen uit arme

of anderstalige gezinnen te voorkomen. Om de kleuterklassen te verkleinen, zetten we de geleverde inspanningen voort. Tegen het einde van de legislatuur wordt -stapsgewijs -een gelijke behandeling betracht tussen het lager en het kleuteronderwijs voor de omkadering en werkingsmiddelen, met prioritaire aandacht voor de omkadering.

5. Secundair onderwijs op EU-topniveau

Het secundair onderwijs wordt vernieuwd op basis van een breed draagvlak bij alle stakeholdersgroepen. Het rapport 'Kwaliteit en kansen voor elke leerlingen. Een visie op de vernieuwing van het secundair onderwijs', voorgesteld door de Commissie-Monard in april 2009, is een goede basis om de discussie te voeren. De doelstellingen zijn: de prestaties van de moeilijk lerenden en de meest gemotiveerden op Europees topniveau brengen, en het aantal niet-gekwificeerde schoolverlaters verminderen. Het welbevinden van de leerlingen en de leerkrachten moet in de toekomstige hervorming centraal staan. De Vlaamse Regering verhoogt daarom haar inzet op het gebied van preventie en begeleiding van onder meer druggebruik, pesten, zelfdoding en psychische problemen.

De inspanningen voor het spijbelactieplan in Vlaanderen en Brussel worden geïntensifieerd.

6. Hogere participatie aan het levenslang leren

Elke Vlaming moet een lerende Vlaming zijn. Het Hoger Beroepsonderwijs, dat praktijk-en arbeidsmarktgericht is, wordt verder uitgebouwd. Het volwassenenonderwijs en de basiseducatie krijgen voldoende groeikansen.

We willen dat meer anderstalige volwassenen lessen Nederlands volgen in het volwassenenonderwijs. We zorgen ervoor dat het opleidingsaanbod behoeftedekkend blijft. We zetten meer in op de kwaliteit van het onderwijs, de competenties van de leerkrachten en zorgen ervoor dat de opleidingen meer behoeftegericht en functioneel worden. Daarom voeren we de beleidsaanbevelingen van de derde rondetafelconferentie NT2 volledig uit.

We investeren sterk in nieuwe maatregelen die tot doel hebben om het algemene geletterdheidsniveau van volwassen Vlamingen te verhogen. Het huidige strategisch plan 'geletterdheid verhogen' wordt geëvalueerd en, waar nodig, bijgestuurd. Daarbij wordt voorzien in innovatieve strategieën over de betrokken beleidsdomeinen (onderwijs, werk, welzijn, cultuur, landbouw en bestuurlijke aangelegenheden) heen.

Iedereen moet de kans krijgen om levenslang te leren. Eventuele drempels die de toegang tot levenslang leren bemoeilijken, worden weggenomen.

Ook studenten in HBO5 en de cursisten algemene vorming in het tweedekansonderwijs komen in aanmerking voor een studietoelage.

Ook ouderen die niet meer opgenomen zijn in het arbeidsproces moeten via 'levenslang en levensbreed leren' kansen krijgen om leerervaringen op te doen. Die ervaringen zijn gericht op het verwerven van inzichten, vaardigheden en houdingen, en zijn verbonden met de uitdagingen in die levensfase. De toegang en het gebruik van informatietechnologie aanmoedigen en vergemakkelijken is daarbij een belangrijk aandachtspunt.

EVC's moeten in elk leertraject gehonoreerd worden.

Daarnaast wordt de werking van de centrale examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap grondig geëvalueerd en geoptimaliseerd met als doel het aanbieden van een zo breed mogelijke 'tweede kans'.

7. Kwaliteitsvolle culturele vorming en een modern deeltijds kunstonderwijs

Met het oog op een ruime cultuurparticipatie hervormen we het DKO, met bijzondere aandacht voor gelijke onderwijskansen. Iedere actieve cultuurparticipand, zowel de amateurkunstenaar als de jongere die zich voorbereidt op het hoger kunstonderwijs, moet er terecht kunnen. Dit vereist in de eerste plaats een versterking van kunst-en cultuureducatie in het leerplichtonderwijs. Een structurele samenwerking tussen het DKO en het basis-en secundair onderwijs kan de kwaliteit van de kunst-en cultuureducatie versterken en actieve kunstbeoefening bij leerlingen stimuleren. De academies voeren in de toekomst een actief gelijkheidsbeleid.

Er moet een rationele spreiding van het aanbod komen. Dit kan door regionale samenwerkingsverbanden mogelijk te maken waarbij schoolbesturen meer autonomie genieten om middelen in te zetten waar ze nodig zijn.

Het rapport 'Verdieping/verbreding' vormt, samen met de aanvullende teksten over opleidingsonderdelen en lerarencompetenties de evaluatie van de tijdelijke projecten en de resultaten van de lopende werkgroepen, de basis voor een nieuw decreet Deeltijds kunstonderwijs.

8. Omgaan met gelijke kansen en diversiteit

Elke leerling heeft recht op onderwijs en gepaste begeleiding. De uitdaging van de diversiteit op school vraagt dat we inzetten op zorg, gelijke onderwijskansen en taalvaardigheid. We voorzien daarvoor de nodige middelen.

We integreren de GOK-uren in de reguliere omkadering van basis-en secundair onderwijs tegen het einde van de lopende GOK-cyclus. Ook de middelen voor Rand en Taal worden geïntegreerd in de algemene omkaderingsmiddelen. 'Thuistaal niet Nederlands' wordt daarom een onafhankelijke indicator in de berekening van de omkaderingsmiddelen.

We bouwen verder aan een kwalitatief en modern buitengewoon onderwijs. Alle kinderen die het gewoon onderwijs aankunnen, moeten – net als in het buitengewoon onderwijs – ook daar kunnen rekenen op voldoende en kosteloze zorg. Om dit aanbod structureel te verbeteren, is er een decreet Leerzorg nodig dat geleidelijk geïmplementeerd wordt op basis van een breed maatschappelijk draagvlak, ook in het onderwijs.

In het kader van leerzorg worden regelingen voor tolkenvoorzieningen geëvalueerd en, waar nodig, versterkt en verbreed.

We waken erover dat de maatwerkbenadering effectief voldoende middelen krijgt om alle kinderen, jongeren en volwassenen gelijke onderwijskansen te bieden. Bovendien wordt er bijzondere aandacht besteed aan de taalvaardigheidsontwikkeling bij kinderen, jongeren en volwassenen die problemen hebben (dyslexie, doofheid ...) met de verwerking van gesproken en geschreven Nederlands. Voor doven verdient de Vlaamse gebarentaal een prominentere plaats.

De organisatie van het leerlingenvervoer voor het buitengewoon onderwijs moet verbeterd worden. De minister van Onderwijs en Vorming is verantwoordelijk voor het leerlingenvervoer, maar kan De Lijn niet aansturen. Daarom moet er een duidelijke taakverdeling komen tussen de verschillende actoren (Beleidsdomein Onderwijs en Vorming, De Lijn, de scholen,...).

Via een actieplan zetten we in op de verbetering van de taalvaardigheid Nederlands in ons onderwijs. Vooral voor anderstalige kinderen, jongeren en volwassenen vergroot dat hun kansen in en via het onderwijs. Iedere school voert een expliciet taalbeleid, waarover de onderwijsinspectie jaarlijks rapporteert. Op basis van een consensusmodel, met onder meer de koepels van onderwijsverstrekkers, wordt het beleid jaar na jaar geprofessionaliseerd.

De ouders van niet-Nederlandstalige kinderen moeten zelf ook het Nederlands beheersen. De overheid moet daarom zorgen voor een voldoende dekkend aanbod NT2 op of in de onmiddellijke omgeving van de school. We moeten de ouders ook, via de school, stimuleren om in te gaan op dat aanbod.

We streven ernaar dat de overheid school-en studietoelagen automatisch toekent.

De repercussies van de nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs en de maximumfactuur worden geëvalueerd. Kostenbeheersing en gerichte investeringen verminderen de school-en studiekosten.

Met het oog op de realisatie van een gezamenlijk aanbod 'levensbeschouwing', naast de huidige keuzemogelijkheden binnen het officieel onderwijs, maken we de samenwerking mogelijk tussen de aanbieders van de verschillende levensbeschouwelijke vakken.

We creëren een decretaal kader voor aanmeldingsprocedures voor de inschrijving. Dit doen we op basis van de evaluatie van de lopende experimenten. De decreetale regels voor het inschrijvingsbeleid moeten toelaten dat scholen streven naar een goede sociale mix.

De Vlaamse Regering versterkt haar inspanningen om de kwaliteit van het Nederlandstalig onderwijs te garanderen. De maatregelen die voorgesteld werden op de Rondetafelconferentie over het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, worden versneld ingevoerd.

9. Voorbereiden op de internationale samenleving

We willen de talenkennis nog versterken en het talenonderwijs al aan jonge kinderen aanbieden. Daarom moeten de eindtermen vreemde talen worden doorgelicht en moeten ze ambitieuzer worden geformuleerd. Projecten rond het gebruik van vreemde talen in zaakvakken worden verder uitgebouwd, op voorwaarde van een gunstige evaluatie van de lopende projecten.

Met de Verklaring van Leuven (april 2009) is het Bolognaproces een nieuwe fase ingetreden, waarin onder andere objectief aantoonbare kwaliteit van instellingen en opleidingen voorop staat, en waarin meer studenten, onderzoekers, docenten en afgestudeerden zonder obstakels mobiel moeten kunnen zijn in Europa. Een buitenlandse ervaring is voor iedere student nuttig. We nemen maatregelen om de studentenmobiliteit te verhogen, zodat we de Europese doelstelling halen dat 20% van de studenten in 2020 een studieperiode in het buitenland doorbrengt. Financiële drempels die studenten hierbij afremmen, werken we stapsgewijs weg. Grensoverschrijdende initiatieven worden gestimuleerd.

We versnellen de procedure voor de gelijkwaardigheidserkenning van buitenlandse diploma's en maken die ook toegankelijker.

10. Schoolloopbaanbegeleiding voor een betere afstemming met de arbeidsmarkt.

Om het aantal kortgeschoolden (zonder diploma, startkwalificaties of juiste competenties) drastisch te verminderen, combineren we meer schoolloopbaanbegeleiding met een optimale afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

CLB's hebben ook een belangrijke taak in de leerlingenbegeleiding. Ze moeten scholen daar zo goed mogelijk bij helpen. Voor dat aspect van hun taak moeten CLB's zeer dicht bij de scholen staan. CLB-medewerkers moeten meer in de scholen werken en minder vanuit de achtergrond.

De CLB's worden versterkt om hun opdracht van schoolloopbaan-en studiekeuzebegeleiding te kunnen vervullen. Voor dat aspect van hun taak moeten CLB's voldoende afstand nemen en jongeren zo objectief mogelijk oriënteren. Elke leerling moet kunnen rekenen op een professionele schoolloopbaan-en studiebegeleiding die start van in de kleuterschool en die een continu proces is gedurende de leerplicht. De CLB's, het schoolteam, de scholengemeenschap en de pedagogische begeleiding moeten hierin een cruciale rol vervullen. Een omvattend decreet Leerlingenbegeleiding moet de rol-en taakverdeling tussen CLB, school, scholengemeenschap en pedagogische begeleiding duidelijk bepalen en de omkadering en werkingsmiddelen hiervoor vastleggen. Maar evengoed moet een betere afstemming en samenwerking met de beleidsdomeinen werk, welzijn, volksgezondheid en gezin de versnippering aan initiatieven wegwerken om de ontwikkelingskansen van jongeren te bevorderen. Het decreet Integrale Jeugdhulpverlening moet op zijn efficiëntie en effectiviteit geëvalueerd worden.

Er moet ook aandacht gaan naar begeleiding en oriëntering van volwassen cursisten in het levenslang leren. Op basis van een evaluatie van de time-outprogramma's wordt nagegaan in welke mate deze projecten structureel verankerd kunnen worden. Het spijbelactieplan wordt verder uitgevoerd en, waar mogelijk, versterkt. De procedures om via (het aanbod van) het secundair onderwijs in te spelen op dringende noden van de arbeidsmarkt, maken we eenvoudiger en korter.

De samenwerking tussen de beleidsdomeinen werk en onderwijs, noodzakelijk voor de uitvoering van het decreet betreffende de Vlaamse Kwalificatiestructuur, wordt duurzaam verankerd. Dat geldt ook voor de verdere opvolging van de werkzaamheden van de Taskforce VDAB-CLB, waarbij het begeleidingsinstrumentarium binnen het onderwijs en de VDAB verder op elkaar wordt afgestemd.

Complementair aan de openheid van iedere school voor haar socio-economische omgeving wordt werk gemaakt van de verdere uitbouw van de Regionale Technologische Centra (RTC's) en de structurele samenwerking tussen de VDAB-competentiecentra en de onderwijsinstellingen. Het sectorconvenantenbeleid wordt voortgezet, met steeds concretere afspraken rond de samenwerking tussen de onderwijsactoren en de betrokken sectoractoren. Laatstjaarsleerlingen moeten goed voorbereid worden op hun intrede op de arbeidsmarkt.

Er komt een gestructureerde werking rond de zogenaamde beroepskolom in het onderwijs: iedereen moet de onderwijsladder kunnen opklimmen en de sporten mogen niet te ver uit elkaar staan. Het moet duidelijk zijn welke

kwalificaties kunnen behaald worden via onderwijs en andere opleidingen, van leertijd en deeltijds beroepssecundair onderwijs tot en met de professioneel gerichte opleidingen van het hoger onderwijs. Dat vergt ook een geëngageerde betrokkenheid van sectoren en de uitbouw van secundair-na-secundair-opleidingen en hogere beroepsopleidingen. In het technisch en beroepssecundair onderwijs, en in de professionele bachelors worden richtingen gecreëerd die ‘technici voor de toekomst’ naar de arbeidsmarkt leiden, met een degelijke bagage en opleidingen in groene technologie. Het investeringsprogramma voor de basisuitrusting van het technisch en beroepssecundair onderwijs wordt voortgezet.

11. Modern en toegankelijk hoger onderwijs

De implementatie van de BAMA-hervorming is nu volop bezig. Met betrekking tot de rationalisatie, optimalisatie en integratie van het landschap hoger onderwijs is het rapport van de commissie-Soete een goede vertrekbasis. De Vlaamse Regering zal na maatschappelijk debat een beslissing nemen over de te vervullen voorwaarden. De Vlaamse regering zal, na een maatschappelijke discussie, een beslissing nemen over de positie van de academiserende kunstopleidingen in de hogescholen.

Een goede coördinatie van de wetgeving is essentieel, net zoals vereenvoudiging en transparantie. De verhoging en aanwending van het potentieel in het hoger onderwijs voor kennisontwikkeling en innovatie vergt bijkomende en gecoördineerde extra inspanningen in samenwerking met de associaties, het bedrijfsleven en de overheden.

Er moet over gewaakt worden dat de professionele bacheloropleidingen afgestudeerden kunnen klaarstomen voor de arbeidsmarkt. Ook daarbij is werkplekieren essentieel. Het nieuwe financieringsmechanisme van het hoger onderwijs wordt geëvalueerd en bijgestuurd, mocht blijken dat bepaalde opleidingen zich onvoldoende kunnen ontplooiën. De Europese doelstelling om 2% van het BRP aan het hoger onderwijs te besteden, hebben we in Vlaanderen nog niet bereikt. Daarom zetten we de inspanningen voort om het budget voor het hoger onderwijs substantieel te verhogen met een stijging van 10% in de komende periode.

Investeren in een overaanbod van bepaalde opleidingen en afstudeerrichtingen heeft geen zin; wél in opleidingen en afstudeerrichtingen die tot nog toe onbestaand of onvoldoende uitgebouwd zijn. In overleg met alle betrokken onderwijsactoren tekenen we daarom een rationeel opleidingsaanbod voor het hoger onderwijs verder uit.

We willen voldoende publieke financiering voor onderzoek behouden om de onafhankelijkheid van het wetenschappelijk onderzoek te waarborgen.

We versterken de geleverde inspanningen en zetten ze voort om de participatiegraad te verhogen en meer jongeren uit kansengroepen en sommige regio's te laten doorstromen naar het hoger onderwijs. De Vlaamse Regering maakt werk van een betere toegankelijkheid van het hoger onderwijs en meer ondersteuning voor studenten met een handicap.

De Vlaamse overheid werkt binnen haar bevoegdheden aan een zesjarige opleiding geneeskunde, in overeenstemming met andere EU-landen.

Doorbraak 2. De open ondernemer

We blijven de crisis kordaat bestrijden. We willen de gezonde bedrijven door de crisis heen helpen omdat ze voor de duurzame jobs van de toekomst kunnen zorgen. Het economische beleid moet op korte termijn bedrijven in staat stellen het hoofd te bieden aan de acute gevolgen van de crisis. Jobs behouden en bedrijven toelaten een normaal investeringstempo aan te houden in tijden van kredietchaarste, zijn de grote uitdagingen. In deze crisis is het uitermate belangrijk om ook aandacht te schenken aan ondernemers in moeilijkheden, en is een beleid noodzakelijk voor regio's die in het bijzonder getroffen worden.

Onze bedrijven, zeker de kmo's, moeten sterker uit de crisis komen; dat wil zeggen dynamischer en meer op kennis gericht, klaar voor de geglobaliseerde concurrentie. De creatie van nieuwe jobs en de competitiviteit van onze economie hangen er van af. Om dit te realiseren, zetten we in op essentiële domeinen zoals ondernemerszin, de arbeidsmarkt, de fiscaliteit, een goede infrastructuur als drager, innovatie met openheid voor toekomstige mogelijkheden, en duurzaamheid en vergroening.

We willen dat genoeg mensen de stap zetten naar een eigen zaak. Voor bedrijven moet er voldoende ruimte zijn. Maar Vlaanderen heeft vooral meer 'open' ondernemers nodig: ondernemers die openstaan voor mogelijkheden van duurzame economische groei, innovatie en internationalisering, en die ook volledig valoriseren op een maatschappelijk verantwoorde wijze. Hiervoor willen we sterke klemtonen leggen op nieuwe speerpunt domeinen, zoals de groene economie en de noodzaak aan internationale groei bedrijven. Belangrijke sectoren verdienen daarbij expliciete aandacht.

1. Meer instrumenten om bedrijfsinvesteringen mogelijk maken

Beleid voortzetten

We voeren de maatregelen van het anticrisisplan verder uit. Via PMV is een geïntegreerd arsenaal aan instrumenten ontwikkeld om ondernemers en bedrijven bij te staan bij de financiering van hun investeringen en hun groei. De financiering van bedrijfsinvesteringen op peil houden en zelfs verhogen, blijft een belangrijk aandachtspunt. Het verstrekken van waarborgen, enerzijds via de nv Waarborgbeheer en anderzijds via de nv Gigarant, wordt voortgezet. Binnen de grenzen van de Europese staatssteunregels wordt de waarborgregeling maximaal ingezet om de bancaire financiering van bedrijfsinvesteringen te faciliteren. Zo zullen we ook onderzoeken om de waarborgregeling tijdelijk te verruimen tot overbruggingskredieten. De transparantie, de administratieve eenvoud en korte procedures wensen we maximaal te garanderen, in het bijzonder voor de doelgroep van kmo's en zelfstandige ondernemers.

Vele kmo's (ook met een financieel gezonde structuur) dreigen – ook doordat krediet nog steeds schaars is – op heel korte termijn geconfronteerd te worden met liquiditeitsstekorten. We willen absoluut vermijden dat bedrijven onnodig failliet gaan door kredietchaarste. De Vlaamse Regering zal in overleg met de ondernemingsorganisaties en PMV daarom de bestaande instrumenten tegen liquiditeitsproblemen, actiever laten aanreiken. Daarbij willen we er ook met de banken aan werken om de liquiditeitsverschaffing te verbeteren, in de eerste plaats met de banken met wie al eerdere akkoorden werden afgesloten. Hieraan zijn de volgende actiepunten verbonden:

- we gaan zowel banken als kmo's actief inlichten over de bestaande mogelijkheden;
- daarnaast gaan we – binnen de grenzen van onze bevoegdheden – aan de banken vragen dat ze de kmo's ook administratief bijstaan in de aanvraag en verwerking van steun. Een team van accountmanagers van de bank moet de kredietaanvragen binnen een redelijke termijn afwerken;
- we onderzoeken of het daarbij nuttig is om in elke provincie een tijdelijke en gerichte taskforce in het leven te roepen om de kredietverlening te verbeteren en in goede banen te leiden.

Nieuwe instrumenten

Bijkomende impulsen voor een versnelling van het herstel zullen we voornamelijk realiseren langs de participatiemaatschappij PMV die op korte termijn verschillende instrumenten zal activeren en uitbouwen:

- we richten een tweede ARKimedees-fonds op;
- we breiden de winwin-lening binnen de budgettaire mogelijkheden uit naar toepassingsmogelijkheden, naar de sociale economie, en ook de financiële voorwaarden. We beogen een verbreding zodat niet alleen startende, maar ook andere Vlaamse kmo's in aanmerking komen. De grens van maximaal 50.000 euro per kredietnemer zullen we optrekken en de terugbetaling in schijven maken we mogelijk.

- het verstrekken van achtergestelde leningen door PMV voor investeringen van innovatieve-en-groeibedrijven ontwikkelen we verder;
- aansluitend bij het XL-fonds, zullen we samen met de Gimv en eventuele andere geïnteresseerde partners investeringsstructuren ontwikkelen, waardoor we als overheid een groot multiplicatoreffect realiseren. Door via de Gimv, PMV en het XL-fonds te participeren in bedrijfsfinanciering, willen we een multiplicatoreffect van de door de private sector ingebrachte middelen bewerkstelligen. Deze fondsen zijn een middel om enerzijds Vlaamse groeibedrijven te ondersteunen in hun verdere ontwikkeling en anderzijds deze strategisch belangrijke bedrijven in Vlaanderen te verankeren;
- voor de investeringen in de sociale economie versterken we het Sociaal Investeringsfonds.

2. Gevolgen van de crisis proactief aanpakken

Ondernemers

We willen voorkomen dat bedrijven failliet gaan, maar ook dat zelfstandige ondernemers hierdoor persoonlijk in moeilijkheden terecht komen.

Het preventief bedrijfsbeleid moet een belangrijke rol spelen op het vlak van faillissementspreventie. We voeren de VESOC-consensus snel uit zodat dit zichtbaar zal zijn op het terrein. In samenspraak met de bedrijfsorganisaties worden quick scans uitgevoerd om de gezondheid van ondernemingen te screenen en gepaste begeleiding aan te bieden. We ondersteunen initiatieven waarbij ondernemers geholpen worden die toch stoppen of moeten stoppen. We voeren een beleid dat een antwoord biedt aan de problematiek van ondernemers in moeilijkheden (ten gevolge van een faillissement) en armoede bij zelfstandigen. Zo zullen we ook het Herplaatsingsfonds openstellen voor zelfstandige ondernemers.

Regio's, steden en lokale actoren

Ook voor regio's en steden die sterker getroffen worden door de crisis, wordt een specifieke aanpak uitgewerkt. Steden en lokale actoren zijn namelijk goed geplaatst voor een proactieve strategie op het vlak van ondernemerschap, talent en lokale investeringen. In dit kader zorgen we ervoor dat de engagementen uit het Limburgplan van de vorige Vlaamse Regering een vervolg kennen.

Limburg beschikt met LRM over een goed instrument om in deze ongunstige conjunctuur voluit risicokapitaal te investeren in vooruitstrevende en innovatieve initiatieven.

De Vlaamse Regering kan met de RESOC's streekpacten afsluiten die gericht zijn op de specifieke regionale ontwikkeling.

3. Een cultuur om te ondernemen

We versterken de ondernemerscultuur in Vlaanderen en het ondernemerschap, ook bij kansengroepen. Syntra kan een belangrijke rol spelen in het goed voorbereiden van ondernemers op de markt. Doorgezette sensibilisering bij de publieke opinie, in scholen en bij werklozen is nodig, zodat meer mensen willen en kunnen ondernemen. We willen de negatieve beeldvorming over ondernemers bijstellen en het ondernemerschap aanzwengelen. Hiervoor zullen we scholieren ondernemingszin en ondernemerschap bijbrengen, en starters opleiden en begeleiden. De lerende Vlaming zal ook vaker een ondernemende Vlaming worden.

Actieplan Ondernemend Onderwijs en Opleiding

We maken werk van een actieplan Ondernemend Onderwijs en Opleiding. Met dit plan zullen we de initiatieven in het veld concreet begeleiden en maken we de financiering van de initiatieven eenvormig. We nemen ondernemerscompetenties op in de vakoverschrijdende eindtermen en in het competentieprofiel van de leerkrachten.

Flexibele ondernemerstrajecten

We maken ook werk van flexibele ondernemerstrajecten om alle talenten nog beter te bereiken en effectiever toe te leiden in functie van het ondernemerschap. De ondernemers in spe worden niet alleen beter begeleid tijdens de opleiding, maar ook na de opleiding. Daarom krijgt de integrale trajectbegeleiding een structureel kader. Activiteiten-coöperaties zullen hierin ook een rol kunnen spelen.

4. Een klimaat om te ondernemen

We verlagen ook verder de bekende drempels voor ondernemerschap door administratieve vereenvoudiging, professionele begeleiding of opleiding en een betere toegang tot kapitaal. Na de nodige administratieve vereenvoudigingen passen we e-government toe als hefboom.

We willen ondernemers opleiden en begeleiden in elke levensfase van hun onderneming. Daarom zetten we initiatieven zoals de 'peterschapsprojecten' en de 'draaischijf ondernemerschap' voort.

De principes van de dienstenrichtlijn worden consequent toegepast op de Vlaamse regelgeving en overheidsdiensten. We zorgen voor een transparant kader voor de financiering van Vlaamse overheidsdiensten en een uniek loket voor binnen-en buitenlandse dienstverleners op de Vlaamse markt.

Er is een sterker beleid nodig over opvolging en overname, met informatie en begeleiding, zodat er meer generatiewisseling komt in Vlaamse ondernemingen. We passen de bestaande regeling voor vrijstelling van successierechten voor familiale ondernemingen als volgt aan:

- voor al goedgekeurde aanvragen voorzien we dat ondernemers die vanwege de crisis de loonlasten moesten of moeten laten dalen, geen navorderingen krijgen wanneer ze de voorwaarden niet langer vervullen;
- voor nieuwe aanvragen heffen we de voorwaarde van loonlasten op.

Deze maatregel wordt geëvalueerd medio 2011.

Vlaanderen ondersteunt ook verder op een gerichte manier de ontwikkeling en verankering van ondernemingen en legt ook belangrijke nieuwe klemtonen om van onze regio een meer ondernemende samenleving te maken:

- in het kader van een partnerschap met steden en gemeenten stimuleren we een bedrijfsvriendelijk lokaal beleid;
- we stemmen de instrumenten die de Vlaamse overheid aanbiedt beter op elkaar af. Het mag niet langer kunnen dat een onderneming bij drie verschillende instanties moet aankloppen voor een gerelateerde subsidie. We verleggen de informatie- en administratiekosten van de onderneming naar de administratie. Op basis van de uitgevoerde nulmetingen volgen we de verlaging van de administratieve lasten op en voeren we verdere verminderingen door;
- we willen de bestuurkracht en transparantie van al onze ondernemingen versterken door de brede toepassing van principes van 'deugdelijk bestuur' (corporate governance) te bevorderen;
- we nemen maatregelen voor de aantrekkelijkheid van ondernemen vanuit het sociale perspectief; we bieden mogelijkheden voor zelfstandigen om het evenwicht tussen werk en gezin te verbeteren en tot meer werkbaar werk te komen.

5. Meer doorgroeibedrijven

De groei en ontwikkeling van bedrijven wordt niet alleen bepaald door externe factoren, zoals toegang tot kapitaal. Snelle groeiers hebben ook te maken met interne knelpunten, zoals management en organisatie. Een doeltreffend overheidsbeleid ten behoeve van meer groeiondernemingen tracht op beide aspecten in te spelen.

We brengen meer Vlaamse internationale doorgroeibedrijven en kmo's tot stand dankzij de Gazellensprong. Dat is een programma dat zorgt voor een hoogwaardige en intensieve begeleiding en coaching van beloftevolle ambitieuze ondernemers. Het zal zich specifiek richten naar bedrijven in speerpuntdomeinen en bedrijven die internationaal willen groeien.

We trekken hieruit ook lessen om een flankerend beleid uit te bouwen dat tegemoet komt aan de specifieke noden van snelle groeiers.

6. Ruimte om te ondernemen

We keuren een kaderdecreet ruimtelijke economie goed om een coherent en samenhangend ruimtelijk economisch beleid te voeren. Dit sectorale decreet zal onder meer de basis vormen voor de sectorale inbreng vanuit het beleidsdomein economie in de ruimtelijke planningsprocessen enerzijds, en voor de invulling van de bestemde bedrijventerreinen anderzijds. De ruimtelijke balans noch de taakstelling van het RSV zal door dit decreet wijzigen. De bestemming van de bedrijventerreinen, inclusief de aanleg van de ijzeren voorraad, blijft een taak voor de ruimtelijke planning. Ook het grond- en pandenbeleid zal daarbij gerespecteerd blijven, en zal, waar nuttig, mee ingezet worden om de doelstellingen van de ruimtelijke economie te realiseren. Zo zal alleszins het grond- en pandendecreet worden vervolledigd met een sterk instrumentarium tot activering van onbenutte bedrijfsgronden en bedrijfspanden. We zorgen voor extra

bedrijventerreinen (zoals aangegeven in doorbraak 5, punt 1, tweede paragraaf).

Dit kaderdecreet bevat onder meer:

- een basis voor een adequate monitoring van de vraag versus het aanbod van bedrijventerreinen op subregionaal niveau, en daarover een gepaste signaalfunctie vanuit de sector;
- de verkorting van de doorlooptijd tussen het moment van bestemming tot de feitelijke realisatie;
- de verduurzaming van de bedrijventerreinen (vooral het verlengen van de 'houdbaarheidsdatum') door kwaliteitscriteria en –instrumenten voor onder andere inrichting (zoals kavelgrootte, waterbeheer ...), uitgifte (zoals toenemend gewicht voor concessie en erfpacht ten opzichte van verkoop ...) en beheer (zoals het nazicht van de contractuele bepalingen, groen-en grijsonderhoud ...);
- een substantiële stimulans, gekoppeld aan een uitgekende beleidsstrategie om bedrijventercentra voor O&O en/of innovatieve activiteiten te ontwikkelen;
- de mogelijkheid voor steun bij herlokalisatie.

De gemeenten krijgen voldoende autonomie om kmo-zones en woongebieden te realiseren. Om voor voldoende aanbod aan kmo-grond te zorgen, kunnen de gemeenten in het buitengebied meer dan vijf hectare ontwikkelen; maar wel met respect voor de ruimtebalans uit het RSV, en als voldaan is aan een aantal voorwaarden:

- er is een toekomstgerichte lokale behoefte aangetoond;
- bij voorrang benutten ze deze ruimte voor het herlokaliseren van lokale bedrijven en ook voor bedrijven met een lokale binding; de perceelsgrootte wordt daaraan aangepast;
- er is een goede ontsluiting, bij voorkeur ook ten aanzien van het openbaar vervoer;
- bij voorkeur sluit de zone aan bij een hoofddorp. Het kan ook aansluiten bij een woonkern, zo mogelijk bij een bestaande kmo-zone of bij een bestaande grote harde ontsluitingsinfrastructuur in de mate dat dit verzoenbaar is met de zorg voor het behoud van de open ruimte.

Er zal intergemeentelijke samenwerking mogelijk gemaakt worden om deze zones samen te voegen en aan te leggen met de mogelijkheid om de fiscale opbrengsten tussen de gemeenten te versleutelen.

We leveren maximale inspanningen voor een planmatige oplossing voor zonevreemde ondernemingen.

We stellen een duidelijke visie op over Winkelen in Vlaanderen. De afweging van de inplanting van grote winkelvestigingen zal worden geïntegreerd in de ruimtelijke ordening, waarbij het concept van kernwinkelgebieden wordt ingevoerd en de afbakening van kleinhandelszones wordt aangepast. In een overgangsfase zal een winkelvisie voorwerp uitmaken van een omzendbrief 'ruimtelijke inplanting van winkelcentra'. De uitgangspunten daarvoor vormen de complementariteit met de handel en wandel in de binnensteden, het vermijden van ongewenste aanzuigeffecten ten nadele van de binnensteden en het voorkomen van verdere lintbebouwing.

7. Internationaal ondernemen

We stimuleren en ondersteunen kmo's en technologiebedrijven om internationaal hun kans te wagen. Doordat we via FIT en de ondernemersorganisaties verder investeren in sensibilisering en de begeleiding op maat van KMO's, worden er meer ondernemingen, internationaal actief, met name ook in dienstensectoren en in strategische vormen van internationaal ondernemen.

Om onze positie in de wereldhandel te versterken, leggen we de volgende nieuwe accenten:

- het aandeel Vlaamse uitvoer naar snelgroeiende markten, waaronder de BRIC-landen, groeit onder impuls van een dynamische inzet van de Vlaamse economische en technologische vertegenwoordigers;
- Vlaanderen zal het verloren aandeel in de wereldexportmarkt herwinnen, dankzij de betere valorisatie van innovatie. Daarvoor zetten we in op een betere afstemming tussen het beleid voor internationaal ondernemen en het innovatiebeleid.

Vlaanderen vergroot ook zijn aandeel in de buitenlandse directe investeringen in Europa met een gepaste ondersteuning en begeleiding. We focussen op specifieke activiteiten, zoals onderzoek, en spelen daarbij onze troeven volledig uit: we zijn een kennisregio, de poort naar Europa, en we hebben Brussel, onze hoofdstad.

8. Vernieuwend sectorbeleid

In sommige sectoren zijn de effecten van de crisis harder voelbaar. Voor deze bedrijfstakken dringt zich binnen een algemeen kader een specifieke aanpak op. Zo zullen we de rondetafels met onder meer de automobiel- en chemie-sector, en de textiel-, hout- en meubelindustrie voortzetten.

De taskforce automotive zal verder functioneren, en we maken werk van toekomstgerichte innovaties in de automotive sector met energie en duurzaamheid als speerpunten.

Gelet op de bedrijfsactiviteiten in Vlaanderen en de competenties van de kennisinstellingen, gekoppeld aan de overheidsaandacht voor mobiliteit en duurzaamheid in de dichtbevolkte Vlaamse stedenregio, kan de voertuigindustrie de kern vormen van de ontwikkeling van vernieuwende, duurzame mobiliteitsconcepten.

Daarom willen we van Vlaanderen een internationaal zichtbaar en erkend innovatie-ecosysteem maken voor onderzoek, ontwikkeling, testen, de implementering van vernieuwende mobiliteitsconcepten, innoverende diensten en hoogtechnologische producten met hoge maatschappelijk waarde én exportpotentieel. Nutsbedrijven, communicatiespelers, dienstenleveranciers, softwarehuizen en nog vele andere ondernemingen zullen zo, dankzij een aangepaste en stimulerende regelgeving door de Vlaamse overheid, een hecht weefsel vormen rond de voertuigindustrie dat in staat is om als biotoop te fungeren voor het nieuwe innovatie-ecosysteem, dat in Vlaanderen al over heel wat technologische bouwstenen beschikt. Rond dit platform, waar industrie, onderzoek en overheid samenwerken, zal een aantoonbare maatschappelijke en economische toegevoegde waarde ontstaan.

Door van dit innovatie-ecosysteem een groot project te maken, kiest de Vlaamse overheid resoluut voor vernieuwing en verjonging van het Vlaamse maatschappelijke én economische weefsel. Dat weefsel is gegroeid en ontwikkeld vanuit de portfolio aan competenties die in en rond de voertuigindustrie in Vlaanderen. We bouwen daarnaast een vernieuwend en proactief beleid uit in nieuwe sectoren en bedrijvencusters. Hierbij willen we de competitiviteit van onze klassieke sterke sectoren, met name in de industrie, omkaderen en ook beloftevolle en toekomstgerichte activiteiten beter laten ontwikkelen in Vlaanderen. Dit geldt in het bijzonder voor de dienstensectoren, zoals de financiële activiteiten en vrije beroepen, maar ook de creatieve activiteiten, zoals de gamingsector. We stimuleren bovendien toerisme, media en cultuur als volwaardige economische sectoren. Deze aanpak heeft ook als doel de transformatie van ons economische weefsel naar meer innovatie en internationalisatie te versnellen.

9. Naar een groene economie

Milieu en hernieuwbare energie zijn een belangrijke motor van een nieuwe economische ontwikkeling. Eco-innovatie, een verhoging van de energie-efficiëntie en een voorloperbeleid op het vlak van eco-efficiëntie van materialen, producten en diensten zorgt niet enkel voor een daling van de milieudruk, maar bereidt ook onze economie voor op de toekomst, en creëert groene jobs.

Daarom werken we aan een verdere ontkoppeling tussen de economische groei en de druk op milieu en natuur, en een substantiële verlaging van de absolute milieudruk. We brengen een groene economie tot stand, dit wil zeggen een economie die meer en meer materiaalcringen (cradle-to-cradle) en energiecringen (hernieuwbare energie) sluit waardoor de milieudruk afneemt.

De Vlaamse Regering zal in deze legislatuur de bestaande overheidsinstrumenten heroriënteren om een vergroening van de economie te realiseren. Door middel van een meer gerichte ecologiepremie versnellen we de toepassing van duurzame bedrijfsprocessen in onze economie. We registreren de fiscale stimulansen en richten ze naar de doelstelling van een groene economie.

We roepen in de schoot van PMV een Groen Investeringsfonds in het leven. We zorgen ervoor dat meer ondernemingen uit verschillende sectoren de eco-efficiëntiescan toepassen. Die scan brengt de mogelijke eco-efficiëntieverbeteringen (mogelijke milieubesparing en resulterend financieel voordeel) in beeld. Bedrijven die investeringen doorvoeren, die hun energie- of materiaalgebruik verbeteren en die verder gaan dan wat wettelijk verplicht is of vastgelegd is in convenanten, kunnen hiervoor goedkoop lenen bij een Groen Investeringsfonds. Daarbij wordt het rentevoordeel groter naarmate het interne rendement van de investering afneemt.

We brengen ook een energie-innovatieprogramma in uitvoering:

- we voeren de OESO-aanbevelingen uit om in het milieubeleid vaker gebruik te maken van economische instrumenten en om vaker een beroep te doen op economische analyses in functie van een optimale instrumentenmix;
- de Vlaamse Regering zal de samenwerking tussen overheidsactoren consolideren via een beperkte set van kennisdiffusietrajecten en zal onderling ervaring opbouwen dankzij de gecreëerde samenwerkingsverbanden tussen kmo's;
- Vlaanderen zal actief participeren in onderzoek naar de haalbaarheid van de Noordzeering en de schouders zetten onder het concept;
- we zorgen er ook voor dat het hoogspanningsnet op land toelaat om de potentiële elektriciteitsproductie van op zee aan land en tot in het binnenland te kunnen brengen.

De Vlaamse overheid vervult een voorbeeldfunctie met een duurzaam materialenbeleid waarbij ze optimaal gebruik maakt van het cradle-to-cradle-principe. De Vlaamse overheid sluit partnerschappen af met lokale besturen, instellingen en bedrijven die mee een voorbeeldfunctie willen vervullen.

10. Een levendige landbouw-en visserijsector

Op internationaal en Europees niveau

De landbouw-en voedselproductie staat wereldwijd, maar ook in Vlaanderen en in Europa, voor een aantal grote uitdagingen, aangezien de voedselcrisis nog niet weg is. Er wordt verwacht dat de wereldbevolking de eerstvolgende decennia nog met de helft zal toenemen. Elk jaar komen er ongeveer 80 miljoen mensen bij op onze planeet.

Om deze voedselcrisis doeltreffend aan te pakken, is een mondiale strategie nodig om armoede te bestrijden, de voedseldistributie te verbeteren en de prijzen op een redelijk niveau te handhaven. Een belangrijk element in deze strategie is een substantiële toename van de mondiale landbouwproductiviteit. Vooral ontwikkelingslanden kampen met een lage landbouwproductiviteit. Omdat extra gronden in productie nemen steeds moeilijker wordt, en dikwijls niet te verantwoorden is, is een duurzame toename van de landbouwproductiviteit aan de orde.

Een grotere productiviteit is dus een belangrijk deel van de oplossing, maar dan wel met minder input van water, energie, meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen. Door technologieoverdracht op het vlak van duurzame landbouw en voeding wil Vlaanderen zijn steentje bijdragen voor de aanpak van het wereldvoedselprobleem.

Om het wereldvoedselprobleem op te lossen, levert ook een duurzaam consumptiepatroon van landbouw-en visserijproducten een belangrijke bijdrage. De VLAM zal in dit verband extra aandacht besteden aan kwaliteitslabels, seizoensgebonden en streekgebonden productie, naast de verhoogde inspanningen op het vlak van de export.

Wij willen in het kader van de WTO-gesprekken, die momenteel aan de gang zijn, de sterktes van het huidige Europese landbouwmodel overeind houden, met respect voor de ontwikkelingsmogelijkheden van de landbouw in de ontwikkelingslanden. In functie daarvan, en naar aanleiding van de hervorming van het GLB in 2013, zal Vlaanderen de afschaffing van de exportsubsidies ondersteunen. In tussentijd kan men in crisistandigheden wel nog tijdelijk terugrijpen naar dit marktregulerend instrument.

Door de afbouw van de marktregulerende mechanismen van het Europese landbouwbeleid en de inpassing van landbouw in de globalisering van de wereldeconomie, zijn de schommelingen van de prijzen en de inkomens in de landbouwsector sterk toegenomen. Voor een sector die werkt met levend materiaal is het niet evident om met zulke schommelingen om te gaan. Het streven naar een meer stabiele economische omgeving is daarom zowel op internationaal, Europees als Vlaams niveau levensnoodzakelijk.

We werken actief mee aan een duurzame hervorming van het Europese landbouwbeleid na 2013, waarbij voldoende middelen worden voorzien om de kwaliteit, een veilige, gezonde, milieuvriendelijke en betaalbare voedselproductie, en een leefbaar platteland te garanderen. In functie daarvan blijven we de cross compliance ondersteunen en evolueren we mee met het Europese beleid.

We verkennen ook de nieuwe mogelijkheden binnen het Europese beleid met het oog op inkomensstabilisatie zoals risicobeheer.

Op Vlaams niveau

Om de uitdagingen van morgen aan te gaan, zal deze Vlaamse Regering op Vlaams niveau werk maken van een landbouwbeleid dat innovatie koppelt aan duurzaamheid, rekening houdend met kostenefficiëntie en rechtszekerheid. Ondertussen nemen we ook maatregelen om de land-en tuinbouw doorheen de huidige crisisperiode te helpen. We streven in dat kader naar een faire en transparante prijsvorming in alle geledingen van de voedselkolom, waarbij bijzondere aandacht wordt besteed aan de prijs die uitbetaald wordt aan de producenten zelf. Ook ketenovereenkomsten met afspraken over transparante prijsvorming en een billijke verdeling van winstmarges kunnen daartoe bijdragen.

We hebben nood aan een duurzame landbouw: een competitieve landbouw, waarmee de landbouwer op een correcte manier zijn brood kan verdienen, maar met respect voor het leefmilieu, voor zijn omgeving en voor het dierenwelzijn.

Het Programma voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) is de basis voor een duurzaam landbouwbeleid in Vlaanderen. De volgende herzieningen van het PDPO zullen aangewend worden om het duurzaam karakter van de Vlaamse landbouw verder te versterken via investeringen, beheersovereenkomsten, de diversificatie van landbouwbedrijven (zorgboerderijen, hoevetoerisme, hoeveproducten ...) en specifieke plattelandsmaatregelen.

We versterken het Vlaams Landbouw investeringsfonds als motor van vernieuwing, innovatie en verduurzaming in de landbouw-en agrovoedingssector.

We investeren in onderzoek en innovatie door de uitvoering van het witboek Landbouwonderzoek, zodat ook de komende jaren nieuwe kennis de land-en tuinbouwsector krachtig ondersteunt.

We scheppen ontwikkelingskansen voor het hele palet aan bedrijven, van gespecialiseerde glastuinbouwbedrijven tot melkveebedrijven maar ook voor hoeveproductenten, biobedrijven en zorgboerderijen, en we zorgen voor een vlottere generatiewisseling.

We bereiden de sector proactief en op een stimulerende wijze voor op de toepassing van de verstrengde Europese regels voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en van de plannen die in dat verband op gewestelijk en nationaal niveau opgemaakt zullen worden.

We voeren het strategisch plan Biologische Landbouw verder uit. We stimuleren de binnenlandse productie van bioproducten zodat een groter deel van de binnenlandse vraag kan beantwoord worden.

We optimaliseren de rol die de land-en tuinbouw kunnen spelen bij de productie van hernieuwbare energie.

Gezien de maatschappelijk historische relevantie stimuleren we het behoud van levend erfgoed en streekgebonden productie.

In nauw overleg met de sectoren zorgen we voor de verdere juridische verankering van het agrarische gebied en de afbakening van de verschillende buitengebiedfuncties conform de taakstellingen van het huidige Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, de verdere uitwerking van het flankerende beleid bij grote infrastructuurwerken via een decretaal initiatief, de faire uitvoering van de regelingen voor kapitaalschade en gebruikersschade.

Via een klantgerichtere benadering met efficiëntiewinst voor de overheid doen we een aantal extra stappen op het vlak van administratieve vereenvoudiging, met als uitgangspunt de mogelijkheden van de GBCS-databank.

We realiseren een betere stroomlijning van de diverse controles die op een land-en tuinbouwbedrijf gedaan worden en een betere coördinatie en samenwerking tussen de daarbij betrokken administraties.

* * *

We werken actief mee aan de hervorming van het Europese visserijbeleid na 2012 en ondersteunen ook daarin een verdere verduurzaming van de sector. We bouwen de langetermijnvisie voor onze visserij, gericht op verduurzaming en differentiatie, verder uit en baseren die op een volwaardig participatief proces.

Specifieke aandacht gaat daarbij naar het stimuleren van milieuvriendelijke visserijtechnieken, het vermijden van bodemschade, het verminderen van de bijvangst en het verhogen van de energie-efficiëntie.

We stimuleren verder de sector van de aquacultuur in Vlaanderen.

Daarnaast maximaliseren we ook de samenwerking tussen onze Vlaamse vismijnen.

Doorbraak 3. Innovatiecentrum Vlaanderen

We gaan naar een wetenschapsbeleid met maatschappelijke meerwaarde dat op duurzame werkgelegenheidscreatie gericht is. In het licht van de toenemende internationale concurrentie moeten Vlaamse bedrijven als het ware hun DNA wijzigen en volop kiezen voor innovatie. Vlaanderen beschikt over een aantal innovatiecentra van wereldklasse. De transformatie van het economische weefsel in Vlaanderen kan pas tot stand komen als we beschikken over excellent wetenschappelijk onderzoek en onderwijs, én de kennis door een goede kruisbestuiving tussen de wetenschapper en de ondernemer de weg naar de bedrijfswereld vindt en daar in hoogwaardige producten en toepassingen voor de wereldmarkt wordt omgezet. Dat is de dubbele uitdaging voor het wetenschaps- en innovatiebeleid van de regering. Als kenniseconomie moet Vlaanderen aansluiting vinden bij de innovatieve topregio's in Europa. Dat veronderstelt dat ook in deze moeilijker tijden de investeringen in onderzoek, ontwikkeling en kennis vanwege de overheid en de bedrijven worden volgehouden. De economie transformeren betekent dat toekomstgerichte domeinen of clusters aan belang winnen. Dat moet ertoe leiden dat de innovatieve output stijgt en dat er meer en duurzame banen in meer kennisintensieve bedrijven worden gecreëerd.

Om de impuls die we voor een meer op innovatie gerichte economie en samenleving willen geven, maximaal te laten renderen, zullen we een nieuw innovatiepact sluiten. We betrekken er alle relevante actoren bij.

1. Volharden in meer middelen voor O&O

We onderschrijven de 3%-norm voor O&O. Ondanks de verminderde budgettaire mogelijkheden wil de Vlaamse Regering haar engagement behouden om de Europese norm voor de besteding van 3% van het bruto binnenlands product voor Onderzoek en Ontwikkeling te bereiken. In de besteding van de extra middelen voor O&O streven we vanuit het oogpunt van economische en maatschappelijke valorisatie naar een gepaste verhouding tussen het gerichte en het niet-gerichte onderzoek.

2. Meer creatief en innoverend ondernemen

We verwijderen drempels om tot meer creatief en innoverend ondernemen te komen. We perfectioneren ons innovatie-instrumentarium ten behoeve van kmo's, zodat innovatie in een brede betekenis zich meer en beter verspreidt over alle sectoren, bedrijfstypes en maatschappelijke geledingen. De procedures en de administratieve last bij innovatiesteun zullen we zo maximaal mogelijk beperken en verder afhankelijk maken van de hoogte van het steunbedrag. Een innovatieaanbod op maat van de kmo vertrekt vanuit de verschillende noden met betrekking tot de realisatie van hun innovatiepotentieel en impliceert een verbreding en verlenging van het steunbare innovatietraject. We leggen bij kleine of niet-hoogtechnologische bedrijven de nadruk op de implementatie van bestaande technologieën en innovatie op het vlak van bedrijfsorganisatie en ontwikkeling.

Daarbij moet er ook in een belangrijke rol worden voorzien voor de hogescholen, die vaak dicht bij de kmo-reëteit staan. Met dat beleid willen we dat de omzet uit nieuwe of verbeterde producten en diensten toeneemt. Innovatieve starters, onder andere vanuit kenniscentra, verdienen bijzondere aandacht zodat ook op die manier het aantal werkenden in kennisintensieve sectoren positief evolueert. Daartoe zetten we ook verder in op de incubatiecentra om aan jonge hoogtechnologische bedrijven de nodige ruimte, ondersteuning en aangepaste begeleiding te bezorgen. Met de regering willen we inzetten op een veralgemening van open innovatie en een groenere economie. We zetten innovatieakkoorden op met kenniscentra om hen meer te laten samenwerken met de kmo-wereld op het vlak van onderzoek en opleiding. Dat zal onder andere inhouden dat we financiële ondersteuning afhankelijk maken van resultaten op het vlak van samenwerking, in het bijzonder met kmo's. Die innovatieakkoorden moeten tot stand komen in overlegplatformen met betrokkenheid van de associaties en de kmo-organisaties.

We bouwen de innovatiecentra per provincie (RIS) verder uit om het innovatiepotentieel van ondernemingen te verhogen. In samenwerking met ondernemers- en werkgeversorganisaties maken de innovatiecentra werk van actieve prospectie.

De Vlaamse kennisinstellingen (universiteiten, hogescholen, maar ook strategische onderzoekscentra, competentiepolen en dergelijke) beschikken via hun maatschappelijke opdrachten van onderwijs en onderzoek over een enorm potentieel voor kennisontwikkeling en innovatie. Dat potentieel wordt echter nog te weinig benut. We investeren daarom niet alleen verder in innovatie, maar ook in de vertaling daarvan naar duurzame sociale, economische en

ecologische resultaten. Zo willen we internationaal meer competitief worden, maar evengoed bijdragen tot lokale en regionale ontwikkeling.

3. Focussen op speerpuntclusters

Het beleid voor de ontwikkeling van innovatiespeerpunten in beloftevolle economische en technologische clusters waarin Vlaanderen sterk is, moet op kruissnelheid komen. De inspanningen van de overheid voor innovatie zullen focussen op de speerpunt domeinen zoals ze door de VRWB zijn omschreven en in de doorbraken van 'Vlaanderen in Actie' zijn bekrachtigd. De speerpunt domeinen zijn:

1. Logistiek, transport en supply chain management
2. ICT en diensten voor de gezondheidszorg
3. Medisch translationeel onderzoek en onderzoek over voeding en gezondheid
4. Nieuwe materialen, nanotechnologie en verwerkende industrie
5. ICT voor sociaal-economische innovatie
6. Energie en milieu, met onder meer slimme elektriciteitsnetwerken

Essentieel is de verdere ontplooiing van het concept 'open innovatie', waarbij samenwerking aan technologische oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen tussen de kenniscentra en het bedrijfsleven centraal staat. Vanuit die dynamiek ontstonden intussen het Strategisch Initiatief Materialen, het innovatiesamenwerkingsverband 'Generaties' (voor slimme elektriciteitsnetwerken, fotovoltaiisch onderzoek en installaties voor windenergie in zee) en het Onderzoekscentrum voor Translationele Biomedische Innovatie.

De regering zal met de betrokken partners initiatieven nemen om tot de oprichting te komen van de beoogde nieuwe strategische onderzoekscentra en samenwerkingsplatformen. Een sterkere positie in internationale kenniswerken en de duurzame groei en de internationalisering van Vlaamse bedrijven zijn resultaten waartoe die aanpak moet leiden. Een onafhankelijke tussentijdse beleidsevaluatie van de speerpuntenaanpak zal in de loop van de legislatuur plaatsvinden.

4. Grote projecten voor maatschappelijke vernieuwing

De regering zal een systeem ontwikkelen om grote projecten voor maatschappelijke vernieuwing, onder meer in de bovenvermelde speerpunt domeinen tot stand te brengen. Zo kunnen we een snelle start en toepassing realiseren van grote vernieuwingen in de Vlaamse samenleving. De opzet is dat externe financiers, de overheid, kenniscentra en bedrijven gezamenlijk werken aan de ontwikkeling en implementatie van innovaties die uit de innovatiespeerpunten voortspruiten. Daarbij is de onderzoeksinfrastructuur internationaal een onderscheidende factor.

In samenwerking met onder andere de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) onderzoeken we of een fonds opgericht kan worden om dergelijke grote, innovatieve investeringen in onderzoeksinfrastructuur te financieren.

5. Meer gestroomlijnd en meer outputgedreven onderzoeksbeleid

We volgen de goede werking van het gestroomlijnde Vlaamse innovatie-instrumentarium en wetenschapsbeleid op en waar mogelijk maken we het verder eenvoudiger, transparanter en klantvriendelijker. De heldere en weloverwogen afbakening van bevoegdheden die tot stand is gekomen tussen IWT, FWO en de Herculesstichting, maar ook tussen IWT, PMV en het Agentschap Ondernemen, moet bijdragen tot die goede werking. Een goede afstemming met en een inschakeling van de universiteiten en hogescholen zijn wenselijk.

We maken ons innovatie-instrumentarium meer outputgedreven. De Vlaamse Regering zal nieuwe evaluatie- en controlemechanismen voor het innovatie-instrumentarium laten uitwerken om het beleidsinstrumentarium te verbeteren en de efficiëntie en de effectiviteit te verhogen. De focus wordt verbreed tot een volwaardige outputmonitoring in plaats van alleen inputmonitoring.

Met het oog op een verhoogde internationale competitiviteit van het Vlaams onderzoek zal de Vlaamse Regering proactief inspelen op de Europese opportuniteiten voor financiële ondersteuning.

6. Meer kansen voor onderzoekstalent

We stimuleren jongeren voor een loopbaan in wetenschap en technologie en geven ook meer kansen aan onderzoekers. We moedigen de instroom voor wetenschappelijke en technologische studierichtingen (de zogenaamde STEM: Science, Technology, Engineering & Mathematics) aan, onder andere door gerichte acties voor wetenschapscommunicatie en -popularisering en de verdere uitbouw van Technopolis. We maken ook werk van aantrekkelijkere loopbanen voor onderzoekers aan onze universiteiten, hogescholen en kennisinstellingen door transparantere loopbaantrajecten en programma's voor het aantrekken en behouden van buitenlands talent. We evalueren financieringskanalen als Odysseus en Methusalem en versterken die zo nodig. We moedigen de mobiliteit tussen het bedrijfsleven, de onderwijs- en de onderzoekswereld aan. Bovendien scherpen we de ondernemerszin en -attitudes bij onderzoekers in kenniscentra aan, met meer starters voor hightech als resultaat. We zetten programma's op zodat onderzoekers concrete ervaringen opdoen op de bedrijfsvloer bij kleine kmo's en zelfstandige ondernemers.

7. Voldoende middelen voor het hoger onderwijs

We wenden het hoger onderwijs aan als motor voor innovatie en financieren het daarvoor. Met het oog op een verbeterde omkadering van de onderwijs- en onderzoeksactiviteiten in het hoger onderwijs wordt een meerjarenplan voor de versterking van de basisfinanciering van het hoger onderwijs, vooropgesteld. De doelstelling is om de basisfinanciering voor het hoger onderwijs te verhogen van 1,2% tot het Europese streefcijfer van 2% van het BRP.

8. Digitalisering

Vlaanderen ambieert terecht een koppositie met betrekking tot de informatiemaatschappij. Een voorwaarde om daaraan volwaardig deel te nemen, is de digitalisering van ons rijke wetenschappelijke en culturele patrimonium. Daarnaast worden vandaag vele werken en documenten op digitale dragers gemaakt die als digital born bewaard en ontsloten moeten worden. Digitalisering is daarbij geen doel op zich maar een middel om een meerwaarde te creëren voor diverse domeinen (cultuur, innovatie, onderzoek, onderwijs, toerisme, media enzovoort) en uiteraard ook voor het publiek.

De realisatie van een publieke digitale ruimte vraagt om een beleid dat bij uitstek integraal transdisciplinair (wetenschap, innovatie en onderzoek, onderwijs, media, cultuur en dergelijke) en dus beleidsdomeinoverschrijdend uitgetekend en aangepakt wordt. Vele beleidsuitdagingen zijn immers dezelfde en de oplossingen moeten dan ook multidisciplinair uitgewerkt en gedeeld (kunnen) worden. We moeten vooral streven naar schaalvoordelen en een verhoogde efficiëntie door samen te werken.

Vlaanderen ontwikkelt daarom een horizontaal beleid voor digitalisering en legt daarbij de klemtoon op een inhaalbeweging op het vlak van digitalisering, het verhogen van de toegang tot hoge bandbreedte, competentiebevordering, samenwerkingsverbanden en kennis.

Doorbraak 4. Slimme draaischijf van Europa: slimme mobiliteit en logistiek

De mobiliteit beheersen en duurzamer maken is voor het dichtbevolkte Vlaanderen een enorme uitdaging. De toename van het personenvervoer en het goederenvervoer doet files aangroeien en vergroot het risico op verkeersongevallen. Het vervoer over water en spoor kan de groei van het goederenvervoer nog niet helemaal opvangen. Ons mobiliteitssysteem moet verbeterd worden om de effecten op onze economie, onze gezondheid en ons milieu te beperken en tegelijk onze logistieke positie in West-Europa te versterken.

Investerings in de havens, de binnenvaart, de openbaarvervoersinfrastructuur, de fietsinfrastructuur en een aanpak van missing links zijn noodzakelijk. We moeten het onderhoud van de weginfrastructuur versterken en dynamisch multimodaal verkeers- en vervoersmanagement uitbouwen. Een prioritaire opdracht voor het openbaar vervoer is het aanbieden van een echt alternatief tegen aanvaardbare kosten voor het woon-werkverkeer en schoolverplaatsingen. De impact op de mens en het milieu (fijnstof, CO₂, NO_x, geluid,...) wordt beperkt, conform de Europese doelstellingen. Daarbij hanteren we het STOP-principe ('eerst Stappen en Trappen, dan Openbaar vervoer en ten slotte het Privé-vervoer') en investeren we in verkeersveiligheid.

1. Investeren voor Stappers en Trappers

We besteden jaarlijks aandacht aan de uitvoering van doortochtprojecten, die op verkeersveiligheid en -leefbaarheid gericht zijn. Bij de herinrichting van wegen streven we naar een standaardisering volgens objectieve criteria. Zo ontstaat een kwaliteitsvolle weginfrastructuur. We hervormen de werking van de mobiliteitsconvenants met het oog op een efficiëntere besluitvorming.

Bij het ontwerp van nieuwe infrastructuur en het onderhoud van bestaande infrastructuur wordt het STOP-principe gehanteerd en vormen de veiligheid van voetgangers, fietsers en motorrijders, en de doorstroming van het openbaar vervoer belangrijke aandachtspunten.

We verhogen de investeringen in fietspaden, met het Bovenlokaal Functioneel Fietsroutenetwerk als uitgangspunt. Bijzondere aandacht wordt in dat kader besteed aan de versnelling van de uitvoering op het terrein, bijvoorbeeld voor de onteigeningsproblematiek in voortuinen. We passen consequent de fietstoets toe bij alle openbare werken.

We zetten het programma voor gevaarlijke punten voort. Een nieuwe objectieve behoefteanalyse voor gevaarlijke punten resulteert in de opstelling van een geactualiseerde lijst van gevaarlijke punten. We wegen daarbij de kosten en baten van de verschillende oplossingsvoorstellen af.

Bij de uitvoering van infrastructuurprojecten wordt de hinder voor burgers en bedrijven zo veel mogelijk beperkt en wordt daarover duidelijk gecommuniceerd. Het project van de bereikbaarheidsadviseurs wordt voortgezet. Het initiatief van het GIPOD, dat alle informatie over werken op het openbaar domein samenbrengt, wordt in dat kader uitgewerkt.

We dringen aan op een betere, snellere en uniforme registratie van ongevalgegevens, waarmee aan betere oplossingen bijgedragen kan worden. Naast de infrastructuur maken we werk van een gerichte sensibilisering en educatie. We onderzoeken de mogelijkheid om duurzame rijopleidingsterreinen ter beschikking te stellen.

Ten slotte zetten we meer gerichte handhaving in en gebruiken we technologische oplossingen om de verkeersveiligheid te verbeteren. Globaal genomen voeren we het Vlaamse verkeersveiligheidsplan uit. De Vlaamse overheid zet haar inspanningen voor een betere opvang en begeleiding van verkeersslachtoffers voort. We nemen de basiskennis van de verkeersregels op in de eindtermen van het onderwijs. Het onderdeel praktisch rijexamen van het project 'Rijbewijs op school' wordt na een eventuele positieve evaluatie voortgezet. We zorgen voor eigen Vlaamse verkeersongevallenanalyses en -statistieken. Daarvoor maken we ook afspraken met andere overheden, sectoren en instellingen wat de toegang tot hun statistische gegevens betreft.

2. Investeren in Openbaar Vervoer

We bepalen op basis van de mobiliteitsvisie 2020 van de Lijn onze mobiliteitsvisie en in overleg met het maatschappelijk middenveld bepalen we de concrete prioriteiten per provincie waarvoor de voorbereiding kan starten.

In het kader van de vertramming van het openbaar vervoer maken we werk van tramprojecten in alle Vlaamse provincies maar met onder meer de focus op plaatsen met een groot vervoerspotentieel. Daarover zal ook overleg met de NMBS plaatsvinden. We zetten ook in op de verdere uitbouw van het snelbusnetwerk. We doen dat alles om meer woon-werkverplaatsingen met het openbaar vervoer te laten verlopen.

Het openbaar vervoer zal meer mensen vervoeren, onder andere omdat we de voorstadsnetten versterken en zorgen voor een snelle uitvoering van het Regionet Brabant Brussel en een goede afstemming op het Gewestelijk Expresnet. We besteden ook bijzondere aandacht aan de toegankelijkheid van het openbaar vervoer voor personen met een handicap. We ondersteunen initiatieven die gericht zijn op het garanderen van vervoersmogelijkheden voor minder mobiele (minder-mobiele-centrales, Diensten aangepast vervoer ...).

We leggen een aantal nieuwe klemtonen om een beter openbaar vervoer te realiseren:

- De Lijn verlegt verder de focus naar het netmanagement, zodat het aanbod steeds meer vraaggestuurd verloopt.
- We bereiken een hogere kostendekkingsgraad zonder in te boeten op comfort en dienstverlening. De Lijn zal daarvoor onder meer maatregelen nemen die op efficiëntieverhoging gericht zijn.
- De investeringen in een betere doorstroming voor het openbaar vervoer worden voortgezet.
- We realiseren een eengemaakt vervoersbewijs over de verschillende vervoersaanbieders heen.
- We verbeteren de ontsluiting van bedrijventerreinen onder meer door bedrijfsvervoersplannen.
- Voor grote projecten zal voorafgaandelijk een maatschappelijke kosten-batenanalyse worden uitgevoerd waarbij ook het nulalternatief in rekening gebracht wordt.

Op basis van de benchmarkstudie van het openbaar vervoer, de aanbevelingen van het Rekenhof over de financiering, het verzamelen van statistisch materiaal en de efficiëntie bij de Lijn komen we tot een nieuwe beheersovereenkomst. Buiten de jaarlijkse indexering zullen de tarieven van de Lijn niet stijgen.

Voor het woon-werkverkeer evalueren we het pendelfonds, en we leggen daarbij de nadruk op innovatieve (proef) projecten.

3. Investeren in privévervoer

Wegen

We zetten het uitvoeringstraject van missing links resoluut voort zoals eerder beslist, zodat aan het einde van deze legislatuur het wegwerken van nagenoeg alle geselecteerde missing links in uitvoering is. Het gaat om:

1. de noordelijke wegontsluiting van de luchthaven van Zaventem (in uitvoering)
2. de Kempense Noord-Zuidverbinding
3. de vervollediging van de zuidelijke tak van de R4 rond Gent
4. de Noord-Zuidverbinding te Helchteren/Houthalen
5. de omvorming van de A11 havenrandweg Zuid naar Zeebrugge
6. de rondweg N60 te Ronse.

De kredieten voor beschikbaarheidsvergoedingen zullen verhoogd worden om de uitvoering van bovengenoemde missing links te garanderen.

Het prioriteren van nieuwe grote infrastructuurprojecten wordt gebaseerd op een objectieve behoeftanalyse en een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA), waarbij ook met het nulalternatief rekening gehouden wordt. Het beleidsdomein MOW neemt initiatieven om kostenefficiënter te werken, waarbij de aanbevelingen van het Rekenhof betreffende kostenbeheersing en verwijlintersten, het uitgangspunt zullen zijn. Via een systeem van risicobeheersing wordt gestreefd naar een zo accuraat mogelijke benadering van een project in al zijn aspecten (bijvoorbeeld prijsbeheersing).

Een multimodaal dynamisch verkeersmanagement of trafficmanagement op alle snelwegen en grote ringwegen kan mee zorgen voor:

- een algemene verhoging van de doorstroming met minder reistijdverlies tot gevolg;
- een stabielere verkeersafwikkeling bij filevorming;
- de toeleiding van verkeer naar alternatieven (bijvoorbeeld park-and-ride);
- de vermindering van schokgolven en snelheidsvariaties.

We zetten in op milieuvriendelijk goederentransport en experimenten voor de beleving in en naar stedelijke omgevingen. We realiseren een vrachtroutenetwerk om de bereikbaarheid en de verkeersveiligheid te vergroten en vrachtwagens weg te houden uit stads- en dorpskernen. We nemen initiatieven voor een vlottere verkeersafwikkeling op (netwerken van) kruispunten op basis van intelligente software.

De Vlaamse steden en gemeenten kunnen rechtstreeks met het Departement Mobiliteit en Openbare Werken (Vlaams Verkeerscentrum) afspraken maken om gezamenlijk aan dynamisch verkeersmanagement te doen.

We leggen in onze investeringsprogrammering voor het wegtransport de nadruk op de uitvoering van al lang aangekondigde projecten op het hoofdwegennet, het primaire wegennet en de voornaamste secundaire wegen.

We verhogen de onderhoudsinspanningen voor het wegennet, zowel wat structureel als gewoon onderhoud betreft. Zo kunnen we in vijf jaar tijd de opgelopen achterstand verder wegwerken.

Waterwegen

Als uitgangspunt voor het waterwegenbeleid nemen we het masterplan 2014 van de waterwegbeheerders.

We zetten in op een verbeterde bereikbaarheid via de waterweg, waarbij we prioritair werk maken van:

- het Seine-Scheldeproject tussen Gent, via Kortrijk en Frankrijk;
- de modernisering en de verhoging van de bruggen over het Albertkanaal.

De bereikbaarheid van de waterweg houdt ook in dat we investeren in laad- en losinfrastructuur. Daartoe zetten we in op de samenwerkingsverbanden tussen de waterwegbeheerder en de investeerders. We nemen ook initiatieven op het vlak van watergebonden grondbeheer.

Ook de bedrijven die langs de binnenwateren en de spoorwegen gelegen zijn, moeten worden geclusterd. Opdat de verdere uitsplitsing van goederenstromen naar het achterland meer per spoor en binnenvaart kan verlopen, worden distributiecentra prioritair geclusterd langs multimodale knooppunten. De clustering en de bundeling van goederen laten een rendabele inzet toe van spoor- en binnenvaartshuttles naar het achterland.

We investeren in het onderhoud van de waterweg. Dat doen we onder meer door extra in te zetten op baggerwerken en het vrijwaren van locaties voor het storten van het gebaggerde slib.

We investeren met de Vlaamse Regering verder in de duurzame beveiliging tegen overstromingen door de uitvoering van het Sigmaphan, in goed overleg met de betrokken lokale besturen, bijvoorbeeld via hun samenwerkingsverband Scheldelandschapspark.

Over de Seine-Schelde-West-verbinding zullen we op basis van alle resultaten van het studiewerk een beslissing nemen.

De ontwikkeling van de River Information Services wordt voortgezet. Met het oog op de vlotte afhandeling van de binnenvaart in de Vlaamse havens zullen de automatische identificatiesystemen (AIS) een belangrijk ondersteunend instrument zijn. De via AIS verzamelde informatie zal, met respect voor de privacy van de binnenscheepvaart, ook aangewend kunnen worden om de afhandeling aan te sturen, waarbij alle betrokken partijen ten volle hun verantwoordelijkheid opnemen.

We zetten de inspanningen voort voor de promotie, de gerichte communicatie, de marktprospectie en de marketing van de binnenvaart in het goederenvervoer. We voeren het 3E-convenant, gericht op duurzaam vervoer te water en innovatie, uit. In dat kader investeren we onder meer in walstroom.

Havens

De Vlaamse overheid stimuleert vanuit het Flanders Port Area-project op een realistische wijze de verdere samenwerking tussen de havens. We geven prioriteit aan de terreinen waar gemeenschappelijke initiatieven een meerwaarde kunnen betekenen. De lokale verankering van de havens wordt daarbij niet in vraag gesteld.

De maritieme toegang van de havens moet blijvend worden geoptimaliseerd en desgewenst worden verdiept ten

behoefte van de bestaande en te verwachten scheepvaart. Daarbij is de verdieping van de Schelde een absolute prioriteit voor Vlaanderen. Alle noodzakelijke stappen in de richting van Nederland zullen worden gezet. We maken werk van een integrale ketenbenadering van de maritieme toegang van onze havens.

Het gebied 'Saefthinghe' wordt ingericht als havengebied overeenkomstig het 'meest maatschappelijk haalbaar alternatief' van de plan-MER. De invulling kan gefaseerd gebeuren en kan maritiem, industrieel of logistiek zijn of een combinatie ervan, in functie van de economische behoeften. De studies voor de realisatie van een opengetijdedok worden voortgezet. Er zal een maatschappelijke kosten-batenanalyse worden uitgevoerd van de verschillende plannopties. Daarna zal op projectniveau de standaardmethodiek van het Vlaams Gewest worden toegepast.

Voor het goederenvervoer zorgen we voor een optimalisatie en een betere benutting van de infrastructuur en de ontsluiting van het hinterland van onze zeehavens en waterwegen. We zetten het traject voort met het oog op de ontdebelling van de zeesluizen in Antwerpen Linkeroever, Gent (Terneuzen) en Zeebrugge (Visartsuis).

Investerings in haveninfrastructuur moeten samengaan met investeringen op het vlak van mobiliteit, met het oog op een modal shift naar spoor en binnenvaart. Inspanningen voor een zuinig ruimtegebruik, voor de verbetering van de leefbaarheid van de omgeving en de omwonenden, voor een verbetering van de luchtkwaliteit en een minimalisatie van de geluidshinder moeten gepaard gaan met de investeringen, net zoals de eventueel nodige natuurcompensaties. De verbetering van de spoorontsluiting van alle havens is cruciaal en een prioritaire zorg. Er zal een tracé bepaald worden voor de tweede spoortoegang voor de Antwerpse haven. We blijven verder ijveren voor de realisatie van de IJzeren Rijn. Daarnaast ontwikkelt Vlaanderen een algemene spoorstrategie zodat duidelijke prioriteiten voor investeringen in ontsluitingsinfrastructuur kunnen worden vooropgesteld en waar nodig aangekaart en uitgevoerd. Ook voor de hinterlandontsluiting via de weg zullen blijvend inspanningen worden geleverd.

Wat betreft het loodswezen staat de Vlaamse Regering voor een performante en modern uitgebouwde overheidsorganisatie die in dialoog met andere actoren van de nautische keten zorgt voor een doelmatige afwikkeling van de maritieme verkeersstromen. Het loodswezen draagt bij tot een maximale toegankelijkheid van de Vlaamse havens en een vermindering van de wachttijden.

De dienstverlening is klantgericht en er wordt gestreefd naar een open communicatie met klanten en stakeholders. De prijszetting van de dienstverlening zal door benchmarking vergeleken worden met de evolutie in vergelijkbare havens in de range Hamburg-Le Havre.

Op het vlak van de kustverdediging zetten we het lopende beschermingsprogramma voor de bescherming van de volledige kust tegen de duizendjarige storm voort en onderzoeken we het project Vlaamse Baaien 2100 met het oog op synergieën.

Luchthavens

Wij voeren de verzelfstandiging van de regionale luchthavens door en voeren een flankerend beleid voor de economische uitbouw van die luchthavens en de luchthaven van Zaventem. Daarbij wordt een optimale exploitatieomgeving gecreëerd die uitgaat van een level playing field ten opzichte van vergelijkbare luchthavens in België en Europa. Op basis van de concessie waarover met de nieuwe luchthavenexploitant wordt onderhandeld, investeren we in de luchthaveninfrastructuur, -veiligheid en -beveiliging om de vereiste ICAO-certificatie van die internationale poorten te behouden.

4. Investeren in slimme logistiek

We zetten in op slimme, duurzame en hoogwaardige logistieke activiteiten met hoge toegevoegde waarde. Logistieke activiteiten moeten prioritair tot stand komen op specifieke locaties die bij voorkeur al bi-of trimodaal ontsloten zijn.

We besteden bijzondere aandacht aan de optimalisatie van de totale logistieke keten, onder andere door de verschillende schakels binnen de keten beter op elkaar af te stemmen en retourstromen te optimaliseren. We doen onderzoek naar innovatieve concepten in logistiek, testen die concepten in pilootprojecten en vertalen de resultaten door naar het toekomstige beleid. We waken erover dat die pilootprojecten niet raken aan verkeersveiligheid en -leefbaarheid en geen reverse modal shift veroorzaken.

We vergroten het draagvlak voor een duurzame logistiek bij de bevolking, met bijzondere aandacht voor jongeren, en we communiceren over de opportuniteiten op de arbeidsmarkt voor logistici. We zetten in op milieuvriendelijk goedertransport en experimenten voor de beleving in en naar stedelijke omgevingen.

We onderzoeken in welke mate pijpleidingentransport, onder meer voor de chemische industrie, de andere transportmodi kan ontlasten, onder meer door extra onderzoek naar een transparanter en sneller vergunningenbeleid. We zoeken naar Europese middelen om een pilootproject op te zetten.

De Vlaamse Regering stemt de verschillende initiatieven voor logistiek op elkaar af en zorgt voor een integratie van die initiatieven in het kader van ViA.

5. Beperking van hinder en verontreiniging

We realiseren de actieplannen voor het geluid, opgesteld in het kader van de Europese richtlijn Omgevingslawaaai, en voeren geluidsmilderende acties in het kader van die plannen uit. De luchtkwaliteit verbeteren we door de uitvoering van actieplannen tegen fijn stof. Daarbij zal de overheid het voorbeeld geven door het eigen wagenpark gefaseerd te vervangen door milieuvriendelijke voertuigen, dat wil zeggen hybride en elektrische voertuigen.

We leggen extra klemtonen om de hinder en de verontreiniging te beperken door de uitvoering van een masterplan voor groen vervoer:

- We stimuleren groen vervoer: we moedigen taxibedrijven aan om hybride wagens te gebruiken en we voeren bij de Lijn de inspanningen op door het aandeel van waterstofbussen en hybride bussen binnen het wagenpark van de Lijn uit te breiden. We onderzoeken de snelle realisatie van een netwerk van groene tankstations met laadinstallaties voor elektrische voertuigen.
- We werken aan een biobrandstoffenplan dat de ontwikkeling van de nieuwste generatie ondersteunt.

6. Kosten van mobiliteit objectief doorrekenen

De Vlaamse regering zal een kilometerheffing voor het vrachtvervoer over de weg invoeren met als streefdatum 2013. De timing wordt echter afgestemd op de andere gewesten en er wordt rekening gehouden met de evolutie in Nederland. Wat het personenvervoer betreft wordt onderzocht onder welke voorwaarden (mobiliteitsimpact, sociale impact, impact op leefbaarheid, haalbaarheid ...) een kilometerheffing voor personenwagens kan worden ingevoerd. Daartoe wordt een pilootproject opgezet.

De Vlaamse overheid zal de inning van de verkeersbelastingen vanaf 1 januari 2011 in eigen beheer nemen. We zullen zo snel mogelijk werk maken van een vergroening van de autofiscaliteit op basis van de milieuprestaties van de wagen. In afwachting van het nieuwe systeem voeren we op korte termijn al een bonus-malussysteem voor particuliere wagens in, waarbij er een korting of toeslag op de BIV doorgevoerd zal worden op basis van de milieukeurmerken van de wagen. Het bonus-malussysteem leidt niet tot minderinkomsten voor de Vlaamse begroting. Sociaal verantwoorde correcties blijven mogelijk.

Doorbraak 5. Groen en dynamisch stedengewest

Vlaanderen is één van de meest dichtbebouwde regio's in Noord-West Europa. De Vlaamse Ruit tussen Brussel, Antwerpen, Leuven en Gent is samen met Londen, Parijs, Randstad Holland en het Duitse Ruhr-gebied één van de meest dichtbevolkte streken ter wereld.

Daarom kunnen we beter uiterst zorgvuldig omspringen met die ruimte. We moeten werk maken van de bescherming en versterking van de ons nog resterende open ruimte en tegelijk zorgen voor de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van onze steden en platteland. De verstedelijking neemt verder toe in omvang en snelheid, de open ruimte en het platteland verkleinen en versnipperen. We geven een antwoord op de vraag naar woningen in onze regio. Overal in Vlaanderen zijn door de krappe woningmarkt de vastgoedprijzen te snel gestegen. Het kopen en zelfs het huren van een woning is voor een groeiend aantal mensen moeilijk betaalbaar.

We staan voor de uitdaging duurzaam bouwen, duurzaam wonen en duurzaam leven nog meer te stimuleren. Dit betekent minder afval, een dalend energiegebruik, een verdere daling van de CO₂-emissies en een stijging van het aandeel elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen en kwalitatieve WKK. We grijpen in om rationeel watergebruik verder te stimuleren en nemen de nodige maatregelen om de kwaliteit van onze waterlopen verder te verbeteren. Met al deze acties ontwikkelen we de 'groene economie' in Vlaanderen. We zorgen er ook voor dat onze woningen meer aangepast geraken aan veroudering of handicap van de bewoner.

We zullen zorgen voor voldoende en goed gelokaliseerde ruimte voor bedrijfsontwikkeling. We moeten ook onze verkeers- en vervoersinfrastructuren verbeteren, selectief uitbreiden en verduurzamen. Hieromtrent zijn de jongste jaren een aantal belangrijke beslissingen genomen.

Investeringen in de restauratie van het onroerend erfgoed in onze steden en gemeenten zijn goed voor de economie en dragen bij tot de aantrekkelijkheid en leefbaarheid.

Een groen of duurzaam stedengewest betekent minder grondstoffen consumeren en minder afval produceren, een rationeel energiegebruik, een verdere daling van de broeikasgasuitstoot en een stijging van het aandeel hernieuwbare energie en kwalitatieve WKK. We grijpen in om rationeel watergebruik verder te stimuleren en nemen de nodige maatregelen om de kwaliteit van onze waterlopen verder te verbeteren. Met al deze acties ontwikkelen we de 'groene economie' in Vlaanderen.

Duurzame ontwikkeling is een leidend principe van het beleid van de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering versterkt de milieusensibilisering alsook de reële participatie van het maatschappelijk middenveld in haar beleidsprocessen en valoriseert de inbreng van strategische adviesraden in een vroege fase van de beleidsvorming. Zoals afgesproken in het Pact Vlaanderen 2020 moet Vlaanderen in 2020 ook op vlak van water- en luchtkwaliteit, bodembescherming, geluidshinder en biodiversiteit even goed scoren als andere economische topregio's.

Als Vlaanderen, met milieumaatregelen die Europees worden opgelegd, er niet in slaagt om deze milieukwaliteitsdoelstellingen te bereiken, nemen wij bijkomende doelgerichte maatregelen.

Bij de voorbereiding van het Belgisch standpunt en in de Raad Milieu van de Europese Unie neemt Vlaanderen een standpunt in dat leidt tot een gelijk speelveld op hoog niveau, bij voorkeur door middel van ambitieuze proces- en productnormen.

1. Een nieuwe visie voor ruimtelijke ordening in Vlaanderen

De ruimtelijke ordening, waarbij de diverse maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar worden afgewogen, behoudt een integrerende en coördinerende rol ten opzichte van de diverse sectorale aanspraken. Conflicterende regelgeving of grafische overlappingsen worden maximaal weggewerkt.

We zorgen voor de effectieve uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen: de uitvoering van de bindende bepalingen en de ruimteboekhouding, met name onder meer een verdere snelle, correcte afbakening van het stedelijk gebied, het woongebied, de havengebieden en de 7.000 ha extra bedrijventerreinen, evenals de gelijktijdige afbakening van 750.000 ha agrarisch gebied, extra

38.000 ha natuurgebied en 10.000 ha bosgebied – om zo te komen tot een samenhangend Vlaams Ecologisch Netwerk van 125.000 ha -evenals de 150.000 ha natuurverwevingsgebied. We zorgen, binnen deze taakstellingen voor extra bos en natuur in Vlaanderen. We voorzien ook in voldoende ruimte voor water.

We werken de herziening en gedeeltelijke aanpassing van het RSV voor de periode 2007-2012, ingezet door de vorige regering, af, inclusief de extra kwantitatieve taakstelling. Via een op te maken ruimtemonitor zullen we permanent over een actueel overzicht van de uitvoeringsstatus van de ruimtebalans beschikken. We maken een grond-en pandenbeleidsplan en breiden de werking van de Vlaamse Grondenbank uit en zorgen op die manier voor de basis-instrumenten om de taakstellingen te realiseren.

De regering zal aan de administratie Ruimtelijke Planning vragen om een nieuw RSV (2020-2050) voor te bereiden, uitgaande van ruimtelijke kwaliteit en duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Daarmee willen we anticiperen op onder meer de nieuwe ontwikkelingen op het vlak van klimaat, verlies aan biodiversiteit, mondialisering, de netwerkeconomie, sterkere demografische ontwikkelingen, nieuwe uitdagingen betreffende mobiliteit en grotere technische mogelijkheden. Tijdens deze legislatuur wordt een nieuw RSV minstens voorlopig vastgesteld.

De gemeenten krijgen voldoende autonomie om kmo-zones en woongebieden te realiseren. Om voor voldoende aanbod aan kmo-grond te zorgen, kunnen de gemeenten in het buitengebied meer dan vijf hectare ontwikkelen; maar wel met respect voor de ruimtebalans uit het RSV, en als voldaan is aan een aantal voorwaarden:

- er is een toekomstgerichte lokale behoefte aangetoond;
- bij voorrang benutten ze deze ruimte voor het herlokaliseren van lokale bedrijven en ook voor bedrijven met een lokale binding; de perceelsgrootte wordt daaraan aangepast;
- er is een goede ontsluiting, bij voorkeur ook ten aanzien van het openbaar vervoer;
- bij voorkeur sluit de zone aan bij een hoofddorp. Het kan ook aansluiten bij een woonkern, zo mogelijk bij een bestaande kmo-zone of bij een bestaande grote harde ontsluitingsinfrastructuur in de mate dat dit verzoenbaar is met de zorg voor het behoud van de open ruimte.

Er zal intergemeentelijke samenwerking mogelijk gemaakt worden om deze zones samen te voegen en aan te leggen met de mogelijkheid om de fiscale opbrengsten tussen de gemeenten te versleutelen.

We keuren een kaderdecreet ruimtelijke economie goed om een coherent en samenhangend ruimtelijk economisch beleid te voeren. Dit sectorale decreet zal onder meer de basis vormen voor de sectorale inbreng vanuit het beleidsdomein economie in de ruimtelijke planningsprocessen enerzijds, en voor de invulling van de bestemde bedrijventerreinen anderzijds. De ruimtebalans noch de taakstelling van het RSV zal door dit decreet wijzigen. De bestemming van de bedrijventerreinen, inclusief de aanleg van de ijzeren voorraad, blijft een taak voor de ruimtelijke planning. Ook het grond-en pandenbeleid zal daarbij gerespecteerd blijven, en zal, waar nuttig, mee ingezet worden om de doelstellingen van de ruimtelijke economie te realiseren. Zo zal alleszins het grond-en pandendecreet worden vervolledigd met een sterk instrumentarium tot activering van onbenutte bedrijfsgronden en bedrijfspanden.

Dit kaderdecreet bevat onder meer:

- een basis voor een adequate monitoring van de vraag versus het aanbod van bedrijventerreinen op subregionaal niveau, en daarover een gepaste signaalfunctie vanuit de sector;
- de verkorting van de doorlooptijd tussen het moment van bestemming tot de feitelijke realisatie;
- de verduurzaming van de bedrijventerreinen (vooral het verlengen van de 'houdbaarheidsdatum') door kwaliteitscriteria en -instrumenten voor onder andere inrichting (zoals kavelgrootte, waterbeheer ...), uitgifte (zoals toenemend gewicht voor concessie en erfpacht ten opzichte van verkoop ...) en beheer (zoals het nazicht van de contractuele bepalingen, groen-en grijsonderhoud ...);
- een substantiële stimulans, gekoppeld aan een uitgekende beleidsstrategie om bedrijvencentra voor O&O en/of innovatieve activiteiten te ontwikkelen;
- de mogelijkheid voor steun bij herlokalisatie.

Dankzij een aantal nieuwe klemtonen realiseren we op dit vlak een doorbraak:

- We optimaliseren de rechtszekerheid van landbouwbedrijvigheid in herbevestigd agrarisch gebied. We onderzoeken hoe extra rechtszekerheid kan worden gegeven aan de landbouw in niet-herbevestigd agrarisch gebied zonder daarbij afbreuk te doen aan de eerder gemaakte planologische keuzes in het gewestplan of ruimtelijk uit-

voeringsplan voor dat gebied. De zone-eigen hoofdfunctie mag niet benadeeld worden door het verlenen van extra rechtszekerheid aan de agrarische bedrijfsvoering. Als dat toch het geval zou zijn, onderzoeken we hoe en in welke mate die initiatieven voor de rechtszekerheid gecompenseerd zullen worden. Dat geldt ook voor zonevreemde ondernemingen, zonevreemde toeristisch-recreatieve constructies en andere vormen van zonevreemdheid.

- We stellen een duidelijke visie op over Winkelen in Vlaanderen. De afweging van de inplanting van grote winkelvestigingen zal worden geïntegreerd in de ruimtelijke ordening, waarbij het concept van kernwinkelgebieden wordt ingevoerd en de afbakening van kleinhandelszones wordt aangepast. In een overgangsfase zal een winkelvisie voorwerp uitmaken van een omzendbrief 'ruimtelijke inplanting van winkelcentra'. De uitgangspunten daarvoor vormen de complementariteit met de handel en wandel in de binnensteden, het vermijden van ongewenste aanzuigeffecten ten nadele van de binnensteden en het voorkomen van verdere lintbebouwing.
- We zorgen voor meer toegankelijke stadsrandbossen en stimuleren kwalitatief hoogstaande groene ruimte in de stad, speelbossen en natuur-en bosgebieden, waarbij er steeds aandacht is voor toegankelijkheid. We activeren het boscompensatiefonds ter ondersteuning daarvan. We maken ook werk van het in kaart brengen van de zonevreemde bebouwing en herbestemmen de bossen waar dat nuttig en mogelijk is.
- We initiëren toekomstgerichte proefprojecten, onder andere op het vlak van ecowoonwijken, ecobedrijventerreinen, stedelijke groenpolen, binnenstedelijke groenvoorzieningen en aaneengesloten terreinen van minimaal 50 hectare die een bestemming krijgen als gebieden waar de natuur zich kan ontwikkelen en/of herstellen. We starten een formele samenwerking met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest op via een principieel akkoord voor ruimtelijke ordening.
- We herbekijken de regeling in verband met de machtigingen door onroerend erfgoed bij vergunningsaanvragen, zodat sneller vergunningen uitgereikt kunnen worden, en we werken de tracés en bufferstroken op de gewestplannen voor infrastructuur die niet meer gerealiseerd zullen worden, snel weg.
- We blijven voorstander van een goed doordacht afwegingsproces, waarbij de effecten van het milieu en de mobiliteit zo vroeg mogelijk in het besluitvormingsproces worden onderzocht. We zoeken ook verder naar een vereenvoudiging van de MER-procedures. Effecten worden gelijktijdig en per plan of project eenmalig nagegaan en beoordeeld. De betrokkenen worden daarbij al van in de verkenningsfase actief betrokken. Dat leidt tot een politiek gedragen voorkeursalternatief.
- In overleg met de betrokken besturen waarborgen we een klantgerichte en snelle afhandeling van stedenbouwkundige vergunningsaanvragen op alle bestuursniveaus. We responsabiliseren de bestuursniveaus om over de vergunningsaanvragen binnen de decretaal voorgeschreven termijnen te beslissen, namelijk maximaal binnen 105 dagen.
- We zorgen ervoor dat mensen vlot de correcte informatie en een adequaat advies kunnen opvragen over hun (ver)bouwintenties en -plannendossier. We zorgen ook voor internettoepassingen, die de aanvrager begeleiden bij het kiezen van de juiste procedure en de juiste inhoud van zijn vergunningsaanvraag.
- We vereenvoudigen het juridische kader voor de buurtwegen. We maken een inventaris en beschermen maximaal de netwerkfunctie voor het langzame verkeer en de cultuurhistorische en archeologische waarde.
- We onderzoeken hoe we het as-buittest en het EPB-attest tot één instrument kunnen terugbrengen.
- We evalueren alle aankoopverplichtingen en compensatiemechanismen en de gehanteerde tarieven en sturen ze waar nodige sociaal bij.
- De Vlaamse Regering stelt een handhavingsplan vast binnen zes maanden na haar aantreden. Het ontwerpplan wordt ten laatste vier maanden na het aantreden van de regering door de administratie die belast is met het toezicht en de handhaving voor de ruimtelijke ordening, voorgelegd.
- Het nieuwe decreet op de ruimtelijke ordening wordt gefaseerd in werking gesteld. De door de Vlaamse Regering voor 1 september 2009 goedgekeurde uitvoeringsbesluiten van belangrijke nieuwe onderdelen van het nieuwe decreet (meldingsplicht, vrijstelling van vergunning, declaratief attest weekendverblijven, projectvergaderingen ...) bepalen dat die niet in werking treden voor 1 januari 2010, en de Vlaamse Regering stelt de vaststelling van het procedure- en werkingsreglement van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid met een aantal maanden uit. Op die manier geven we lokale en provinciale besturen en andere actoren meer tijd om vertrouwd te raken met de nieuwe bepalingen van het decreet.
- We maken een actieplan over de subsidiariteit met de doelstelling om vanuit het Vlaamse Gewest nog meer de lokale uitoefening van de taken te ondersteunen, zowel op financieel, organisatorisch als administratief vlak. Er moet ook geïnvesteerd worden in de opleiding Stedenbouw en in de permanente vorming van betrokken ambtenaren op alle niveaus. Die opleidingen zullen focussen op klantvriendelijkheid en proactiviteit. Als eerste actiepoint wordt door de administratie RWO nog voor 1 september een telefonische helpdesk opgericht waar de lokale besturen terecht kunnen met al hun vragen over de nieuwe decreten.

- We creëren decretaal een grondslag om verkrotte (lijst van ongeschikte en onbewoonbare) woningen die al meer dan vier jaar in het leegstandsregister zijn opgenomen, met hoogdringend karakter te kunnen onteigenen, op voorwaarde dat alle andere administratieve instrumenten zijn uitgeput.

2. Betaalbaar en kwalitatief wonen voor iedereen

We willen het decreet Grond-en Pandenbeleid integraal en onverkort uitvoeren om tegen 2020 de 43.000 extra sociale huurwoningen, 21.000 extra sociale koopwoningen en 1.000 extra sociale kavels te realiseren. We zorgen daarbij voor voldoende ondersteuning van de lokale overheden. In 2014 zal een voortgangsrapportage worden gemaakt die aangeeft welke realisaties kunnen bijdragen tot het bereiken van de doelstellingen voor het sociale woonaanbod. We zetten het stelsel van de renovatiepremie voort, we integreren de verbeterings- en aanpassingspremie daarin en zorgen voor de nodige budgetten om aan de toename van de aanvragen tegemoet te komen. De nog bestaande toekenningsvoorwaarde van het kadastraal inkomen in het stelsel van de verbeterings- en aanpassingspremie zal bij die integratie geschrapt worden.

We ondersteunen verder de eigendomsverwerving, onder meer via de evaluatie en harmonisering van de stelsels van gesubsidieerde sociale leningen. We onderzoeken efficiëntiewinsten door een synergie tussen het aanbod van die leningen door de VMSW en het VWF, vooral voor de frontofficewerking. In elk geval moeten de leningsvoorwaarden zoals de rentevoeten volledig op elkaar afgestemd worden, zodat één gezin dezelfde rentevoet krijgt.

We behouden de verzekering gewaarborgd wonen en geven er ruime bekendheid aan.

De werking van het socialehuurbesluit zal grondig geanalyseerd, geëvalueerd en zo nodig bijgestuurd worden met het oog op het betaalbaar houden van de sociale huurprijzen, het beheersen van de administratieve overlast en het versterken van de lokale autonomie van de gemeente en de sociale verhuurder, ook met betrekking tot het toewijzingsbeleid. Daarbij moet uitgegaan worden van de oorspronkelijke uitgangspunten van het nieuwe financieringssysteem (NFS2), dat samen met het socialehuurbesluit volledig geëvalueerd zal worden. Het NFS2 en het socialehuurstelsel zullen afgestemd worden op het nieuwe decreet Grond-en Pandenbeleid, waarbij de gewestelijke sociale correctie (GSC) alleen objectieve tekorten kan opvangen bij een huurderpopulatie met een te laag inkomen.

Binnen de sociale huisvesting laten we elk kind in een evenwichtige co-ouderschapsregeling als volwaardig meetellen voor de aanvraag en toewijzing van een sociale woning. Aan de huurprijsberekening verandert niets.

We leveren blijvende inspanningen voor de renovatie van het bestaande sociale woonpatrimonium van ondermaatse kwaliteit, met bijzondere aandacht voor maatregelen voor de duurzaamheid, de energiezuinigheid en het gebruik van nieuwe technologieën in een win-winsituatie voor de huurder en de verhuurder.

Om leegstaande sociale woningen te vermijden, zal ten behoeve van tijdelijke noodopvang de regelgeving waar nodig aangepast worden. Hetzelfde geldt voor verhuring buiten het socialehuurstelsel.

Een onafhankelijke en professionele visitatiecommissie zal sociale woonactoren ondersteunen in hun inspanningen voor een kwaliteitsvolle taakvervulling.

De toezichthouders van de IVA Inspectie moeten zich in de eerste plaats concentreren op het opsporen en voorkomen van fraude en wanbeheer bij de sociale woonactoren en de correcte naleving van de regelgeving voor het wonen. Het uitoefenen van het toezicht mag er niet toe leiden dat de doorlooptijden van dossiers structureel vertraagd worden, zeker niet ten gevolge van een te restrictieve interpretatie van de regelgeving.

We realiseren een nieuw erkenningenbesluit voor sociale huisvestingsmaatschappijen. De erkenning van een nieuwe sociale huisvestingsmaatschappij door de Vlaamse Regering is pas mogelijk als die maatschappij een voldoende lokale binding met haar welomschreven werkgebied en voldoende laagdrempelige bereikbaarheid voor de doelgroep kan aantonen. Bovendien zal de Vlaamse Regering in elk geval steeds intekenen op een kwart van het kapitaal. We moedigen investeringen in woningen voor verhuring op de privémarkt aan.

Om minder gegoede huurders te ondersteunen, breiden we het stelsel van huursubsidies uit. We gaan het toenemende aantal thuislozen in onze maatschappij tegen door te investeren in doortastende preventie van thuisloosheid. We verhogen het aanbod van de SVK's waarvan de werking wordt uitgebreid en geprofessionaliseerd.

Bij overheidsfinanciering aan eigenaars-verhuurders zal er steeds over gewaakt worden dat de huurprijs eerlijk en redelijk is.

Er zal een grondige evaluatie doorgevoerd worden van de werking van het Vlaams Overleg Bewonersbelangen met het oog op het waarborgen van de onpartijdige verdediging van de belangen van zowel huurders als eigenaars.

Het is een belangrijke doelstelling om de decretale opdracht voor het voeren van de regie van het lokale woonbeleid, die binnen de Vlaamse Wooncode aan de gemeenten is gegeven, ook daadwerkelijk waar te maken op het terrein. We evalueren daartoe de toepasselijke regelgeving. Vanuit de Vlaamse overheid willen we dat ook ondersteunen door een stimulering en uitbouw van de projecten lokaal woonbeleid en door de administratie Wonen (Agentschap Wonen en Departement) sterker te richten op de ondersteuning van een lokaal woonbeleid.

We maken verder werk van de combinatie van wonen en zorg. Om in te spelen op de veroudering van de bevolking, besteden we meer aandacht aan de aangepaste huisvesting van medioren en senioren, in combinatie met zorg op maat. Wonen en welzijn zijn steeds meer op elkaar aangewezen. In de sociale huursystemen en de sociale huisvesting zijn inspanningen noodzakelijk om aangepaste wooninfrastructuur te reserveren voor personen met zorgnoden. Om de welzijnsbehoeften op te vangen die zich in de sociale woonsector voordoen, zal er samengewerkt worden met de sector welzijn.

Deze legislatuur worden een aantal nieuwe klemtonen gelegd om de doorbraak op dit vlak te realiseren:

- We stimuleren samenwerkingsvormen tussen huur-, koop- en kredietactiviteiten en activiteiten van sociale verhuurkantoren bij de sociale huisvestingsmaatschappijen. We verkorten de doorlooptijd voor de realisatie van sociale woningen.
- Met fiscale en financiële stimuli willen we het privéaanbod aan kwalitatieve en betaalbare huurwoningen verhogen. De Vlaamse Regering voorziet onder meer in een gelijke fiscale behandeling die impliceert dat ook eigenaars die aan een SVK verhuren, een vermindering van de onroerende voorheffing voor sociale huur kunnen genieten, zolang het huurcontract bij een SVK loopt.
- De Vlaamse overheid ondersteunt de inplanting en de ontwikkeling van aantrekkelijke woonwijken met voldoende ontmoetingsplaatsen en dicht bij stads- of dorpscentra, met speciale aandacht voor ouderen of mensen met een handicap, waar verschillende woonvormen harmonieus in elkaar overvloeien.
- We onderzoeken de mogelijkheid om het voordeel van het 'klein beschrijf', zowel in de steden als op het platteland, niet langer afhankelijk maken van het kadastraal inkomen maar via nieuwe criteria zoals woonoppervlakte en gezinsmodulatie om te vormen tot een 'huiskorting'.
- We onderzoeken en streven naar een verzekering gewaarborgd wonen voor huurders.
- De Vlaamse Regering zal het volledige beleid rond het recht op wonen in eigen streek uit het decreet grond- en pandenbeleid verder garanderen. Dit zal deze legislatuur worden geëvalueerd en zo nodig uitgebreid.
- We gaan na in hoeverre de inkomensgrenzen voor sociale eigendomsverwerving (sociale leningen, sociale koopwoningen, sociale kavels) en sociale huur nog sporen met de sterk gestegen vastgoedprijzen. De inkomensgrenzen voor sociale eigendomsverwerving (sociale leningen, sociale koopwoningen en sociale kavels) en sociale huur in het Vlabinvestgebied en in de centrumsteden worden alleszins verhoogd naar analogie met de prijsplafonds in NFS2. Dit spoort met onze doelstellingen om meer sociale huurwoningen te realiseren.
- Betaalbaar en kwaliteitsvol wonen in de rand rond Brussel blijft een absolute prioriteit voor de Vlaamse regering. Daarom zal ervoor worden gezorgd dat Vlabinvest bijkomende middelen krijgt om een strategische grondvoorraad aan te leggen.

3. Duurzaamheid centraal voor wonen en leven

We maken deze legislatuur verder werk van een Vlaamse maatstaf voor duurzaam bouwen en wonen, en zorgen voor een blijvende ondersteuning van duurzaam bouwen en wonen in alle provincies. Bij alle door de overheid gefinancierde wooninvesteringen worden de doelstellingen voor levenslang en duurzaam wonen de norm. In de typebestekken voor de sociale woningbouw worden die doelstellingen als verplicht na te leven normen opgenomen. De aanleg van nieuwe wooninfrastructuur zal getoetst worden op het bevorderen van de leefbaarheid en de cohesie van de gehele woonomgeving.

We onderzoeken de invoering van een duurzame lening waarin aspecten van betaalbaarheid, aanpasbaarheid, milieu- en energievriendelijkheid aan bod komen.

4. Archeologisch en kunsthistorisch erfgoed renoveren en beschermen

We maken werk van het restaureren en beschermen van kunsthistorisch, archeologisch, kerkelijk en varend erfgoed en we maken het hedendaags bruikbaar. We zoeken naar oplossingen voor de hoge kostprijs en coördinatie van inspanningen van verschillende overheden bij grote monumenten.

We maken van de administratie Onroerend Erfgoed een zichtbare en herkenbare entiteit.

We maken een nieuw decreet onroerend erfgoed, waarin het Verdrag van Malta volledig tot zijn recht komt, en we gaan de versnippering binnen het domein onroerend erfgoed radicaal tegen.

5. Naar een groene economie

Milieu en hernieuwbare energie zijn een belangrijke motor van een nieuwe economische ontwikkeling. Eco-innovatie, een verhoging van de energie-efficiëntie en een voorloperbeleid op het vlak van eco-efficiëntie van materialen, producten en diensten zorgt niet enkel voor een daling van de milieudruk, maar bereidt ook onze economie voor op de toekomst, en creëert groene jobs.

Daarom werken we aan een verdere ontkoppeling tussen de economische groei en de druk op milieu en natuur, en een substantiële verlaging van de absolute milieudruk. We brengen een groene economie tot stand, dit wil zeggen een economie die meer en meer materiaalkringlopen (cradle-to-cradle) en energiekringlopen (hernieuwbare energie) sluit waardoor de milieudruk afneemt.

De Vlaamse Regering zal in deze legislatuur de bestaande overheidsinstrumenten heroriënteren om een vergroening van de economie te realiseren. Door middel van een meer gerichte ecologiepremie versnellen we de toepassing van duurzame bedrijfsprocessen in onze economie. We registreren de fiscale stimulansen en richten ze naar de doelstelling van een groene economie.

We roepen in de schoot van PMV een Groen Investeringsfonds in het leven. We zorgen ervoor dat meer ondernemingen uit verschillende sectoren de eco-efficiëntiescan toepassen. Die scan brengt de mogelijke eco-efficiëntieverbeteringen (mogelijke milieubesparing en resulterend financieel voordeel) in beeld. Bedrijven die investeringen doorvoeren, die hun energie-of materiaalgebruik verbeteren en die verder gaan dan wat wettelijk verplicht is of vastgelegd is in convenanten, kunnen hiervoor goedkoop lenen bij een Groen Investeringsfonds. Daarbij wordt het rentevoordeel groter naarmate het intern rendement van de investering afneemt.

We brengen ook een energie-innovatieprogramma in uitvoering:

- we voeren de OESO-aanbevelingen uit om in het milieubeleid vaker gebruik te maken van economische instrumenten en om vaker een beroep te doen op economische analyses in functie van een optimale instrumentenmix;
- de Vlaamse Regering zal de samenwerking tussen overheidsactoren consolideren via een beperkte set van kennisdiffusietrajecten en zal onderling ervaring opbouwen dankzij de gecreëerde samenwerkingsverbanden tussen kmo's;
- Vlaanderen zal actief participeren in onderzoek naar de haalbaarheid van de Noordzeering en de schouders zetten onder het concept.
- We zorgen er ook voor dat het hoogspanningsnet op land toelaat om de potentiële elektriciteitsproductie van op zee aan land en tot in het binnenland te kunnen brengen.

De Vlaamse overheid vervult een voorbeeldfunctie met een duurzaam materialenbeleid waarbij ze optimaal gebruik maakt van het cradle-to-cradle-principe. De Vlaamse overheid sluit partnerschappen af met lokale besturen, instellingen en bedrijven die mee een voorbeeldfunctie willen vervullen.

6. Verstandig omgaan met energie

We nemen de nodige maatregelen om zowel de Europese als de decretale doelstellingen voor energie-efficiëntie, warmtekrachtkoppeling en hernieuwbare energie te realiseren. We zetten het beleid voor energiebesparing voort. We nemen de noodzakelijke maatregelen om de in 2005 ingezette daling van zowel energieverbruik als energie-intensiteit aan te houden. We voeren het actieplan energie-efficiëntie van 2007 uit. En in 2011 maken we werk van het tweede Europees opgelegde actieplan.

- We verstrengen de energieprestatienormen voor gebouwen stapsgewijs. Daarbij houden we onder meer rekening met de investeringskosten en de te realiseren energiebesparing. Als het lopend onderzoek de haalbaarheid van het E60-peil aantoon, maken we het E60-peil tegen 2012 verplicht voor alle nieuwbouwwoningen.
- Met het oog op een efficiëntere inzet van de middelen en eenvoudigere procedures voor de diverse actoren, zetten we stappen ter vereenvoudiging en stroomlijning van de geldende steunmaatregelen voor energiebesparingsinvesteringen. We doen dit in overleg met zowel de federale overheid als de lokale besturen en streven naar één loket voor de steunmaatregelen.
- We trekken het Vlaams Energieprogramma 2020 door en breiden het uit met maatregelen op maat.
- We evalueren de energiescans in functie van efficiëntie- en effectiviteitsverbeteringen, en gaan na in welke mate we de al vastgestelde quota kunnen uitbreiden en doeltreffender kunnen inzetten in functie van de vraag en het aanbod en het verminderen van energiearmoede.
- We zorgen ervoor dat tegen 2020 alle daken geïsoleerd zijn. Voor moeilijk bereikbare bevolkingsgroepen ontwikkelen we hiertoe ook een mechanisme dat efficiënte investeringen in dakisolatie, hoogrendementsbeglazing en energie-efficiënte verwarmingsinstallaties uitwerkt en prefinanciert.
- We stemmen de opleidingsvoorwaarden ter erkenning van de energiedeskundigen onderling af en stroomlijnen de berekeningswijzen van de energieprestaties.
- We verlengen de energieconvenanten en, op voorwaarde dat ze een positieve evaluatie kregen, de energieconsulenten.
- We ondersteunen gezinnen, bedrijven, verenigingen en lokale besturen om grotere inspanningen te leveren voor energiebesparing.
- Publieke en private instellingen met een aanzienlijk energieverbruik worden ondersteund en gestimuleerd om, ter beperking van hun energieverbruik en hun broeikasgasuitstoot, sectorovereenkomsten met bindend karakter te maken.
- We zorgen voor opschuivende REG-doelstellingen voor de distributienetbeheerders, zodat energiedistributienetbeheerders die op het vlak van rationeel energieverbruik betere resultaten boeken dan de hun opgelegde doelstelling, die vergoed kunnen krijgen in hun kosten.
- We ondersteunen het aanmaken van groene warmte en het aanwenden van aardwarmte, en we onderzoeken materiaalrecyclage en het bijkomend potentieel voor energierecuperatie van afval, mest en warmtekrachtkoppeling. We ontwikkelen een verduidelijkend kader voor inplanting van biomassa-installaties.
- We maken op een economisch draagbare, gefaseerde en gecontroleerde manier werk van de modernisering van energiemeters en de optimalisatie van energienetten (smart meters en smart grids). Een grootschalig proefproject is operationeel in deze regeerperiode. Deze meters moeten niet alleen een slim net mogelijk maken, met inbegrip van de aansluiting van decentrale elektriciteitsproductie-installaties, maar ook leiden tot meer comfort en minder verbruik voor de energiegebruikers. Ze moeten ook bijdragen tot een betere werking van de energiemarkt.
- We richten een Vlaams energiebedrijf op waarin we de Vlaamse milieuholding en participaties van PMV onderbrengen. Het Vlaams energiebedrijf zal onder andere de volgende taken op zich nemen: hernieuwbare energie in Vlaanderen stimuleren door het nemen van participaties; investeren en participeren in innovatieve energie-efficiëntieprojecten; deelnemen aan internationale klimaatprojecten ter verwerving van Kyoto-eenheden; energie-efficiëntieprojecten in Vlaamse overheidsgebouwen faciliteren en financieren.

De Vlaamse Regering optimaliseert het systeem van de gratis kWh in functie van een effectieve en efficiënte ondersteuning van sociaal zwakkeren en met het oog op het zorgen voor een betere sociale bescherming.

In uitvoering van het Europees energie- en klimaatpakket 2020 wordt de richtlijn hernieuwbare energie vertaald in Vlaamse beleidsmaatregelen en wordt in het bijzonder werk gemaakt van een afdoende regeling ter aansluiting van installaties voor hernieuwbare energie en kwalitatieve warmtekrachtkoppeling.

- We passen, zoals decretaal voorzien, de doelstellingen op het vlak van groene stroom naar boven aan als de lastenverdeling binnen de EU en tussen de gewesten binnen België dit vereist, als certificaten van buiten het Vlaams Gewest of van offshore windenergie op de Noordzee worden aanvaard of als het elektriciteitsverbruik minder stijgt dan verwacht.
- We ijveren voor een billijk aandeel van Vlaanderen in de Belgische doelstelling van 13% hernieuwbare energie tegen 2020 en we streven ernaar een zo groot mogelijk deel, en bij voorkeur het geheel, van de doelstelling binnenlands te bewerkstelligen.
- We bevorderen het gebruik van de nieuwe generaties biobrandstoffen om de ter zake vooropgezette doelstellingen te halen.

- We verbruiken als Vlaamse overheid zelf 100% groene stroom en sporen andere overheden aan hetzelfde te doen. We onderzoeken in welke mate groene warmte, groene stroom en biobrandstoffen kunnen worden aangewend voor eigen gebouwen, terreinen, installaties en voertuigen. We gaan zo nodig na op welke manier regelgevend moet worden opgetreden.

We stellen tegen 2012 een klimaatbeleidsplan 2013-2020 op om, in overleg met het middenveld, mee de oorzaken en de gevolgen van de opwarming van de aarde te bestrijden.

Het Europese klimaatbeleid, het Vlaams klimaatsbeleidsplan 2006-2012 en haar voortgangsrapporten zijn daarbij een leidraad voor het gehele Vlaamse beleid en worden verder uitgevoerd in alle beleidsdomeinen.

Voor de reductie van de broeikasgasuitstoot treffen we maximaal alle interne maatregelen die technisch en economisch uitvoerbaar zijn en die maatschappelijk aanvaardbaar zijn. Voor de eventuele aanvullende aankoop van emissierechten moeten de internationale voorwaarden op het vlak van duurzame ontwikkeling worden toegepast.

Ter uitvoering van het derde Europees energiepakket worden de elektriciteit-en aardgasrichtlijnen tijdig en terdege omgezet in Vlaamse regelgeving, met bijzondere aandacht voor privénetten en directe lijnen en leidingen. Ook wordt een samenwerkingsakkoord voorbereid betreffende de vertegenwoordiging van de regulatoren.

Op grond van de studie en consultatie op het gebied van het marktmodel worden initiatieven genomen die de marktwerking versterken en verbeteren.

Bij de uitbreiding van het aardgasnet stemmen we de aansluitbaarheids-en de aansluitingsgraad onderling af en passen we desgewenst het tijdsplan of de doelstellingen van de netuitbreiding aan. Ook indien duurzame opties mogelijk zijn, zoals aardgasnetonafhankelijke biogasinstallaties in afgelegen gebieden of warmtenetten, kan van de decretaal voorziene uitbreiding van het aardgasnet worden afgeweken. Tevens zorgen we voor coherente aansluitings-en exploitatievoorwaarden ter ondersteuning van kwalitatieve WKK-installaties en installaties op basis van hernieuwbare energiebronnen. De ondersteuningsmaatregelen bevatten de nodige prikkels om de kosten voor de uitbouw en de exploitatie van het net te beperken, zodat de distributienetbeheerders niet langer via een injectietarief de extra aansluitingskosten moeten verhalen, en om de omvang van de decentrale productie-installaties zo goed mogelijk af te stemmen op het verbruik ter plaatse.

Energie is een randvoorwaarde om menswaardig te leven. We zorgen voor energie-efficiëntie voor iedereen door investeringen in daken, ketels en beglazing te ondersteunen. Ook kansarmen moeten kunnen ingaan op kostprijsverlagende aanbiedingen. Armoede mag geen aanleiding geven tot mensenwaardige levensomstandigheden door een gebrek aan warm water, verwarming of elektriciteit. We brengen van overheidswege zelf energiebesparingsinvesteringen aan bij kansarme gezinnen.

We zorgen voor een gewestelijke waarborgregeling voor lokale entiteiten in het kader van het Fonds voor de Reductie van de Globale Energiekost, waardoor er overal in Vlaanderen goedkope of renteloze leningen voor energiebesparing ter beschikking kunnen worden gesteld. Op die manier prefinancieren we investeringen in energie-efficiëntie in afwachting van de recuperatie van de kosten door middel van premies en de fiscale aftrek. Bij woningen die al volledig over dak-of zoldervloerisolatie, hoogrendementsbeglazing en een energie-efficiënte verwarmingsinstallatie beschikken, kunnen dergelijke leningen ook aangewend worden voor de installatie van zonnepanelen.

Voor gezinnen die geen of niet genoeg belasting betalen, handhaven we de premie voor investeringen in dakisolatie, hoogrendementsbeglazing of energie-efficiënte verwarmingsinstallaties tot de federale overheid de personenbelastingaftrek overdraagt of een belastingskrediet invoert.

We verbieden om, bij ontstentenis van een sociaal onderzoek, gezinnen af te sluiten van elektriciteit of aardgas. We laten een onderzoek verrichten om de effectiviteit en de efficiëntie van de bestaande sociale openbaardienstverplichtingen te verbeteren.

7. Minder afval, meer recyclage

We verruimen het afvalbeleid tot een duurzaam materialenbeleid. We evalueren hiertoe het klassieke afvalbeleidsinstrumentarium, vereenvoudigen het waar mogelijk en integreren het binnen een ruimer materialenbeleid. Het basisidee

van een geïntegreerd beheer van materiaalketens is om in de mate van het mogelijke materiaalkringlopen in diverse productie- en consumptiepatronen maximaal te sluiten. Ecologische innovatie en een wieg-tot-wiegeaanpak (cradle to cradle) spelen daarbij een voorname rol, maar ook product-dienstcombinaties en andere innovatieve businessmodellen leveren een belangrijke bijdrage. De transitiearena's 'Duurzaam materialenbeheer' en 'Duurzaam wonen en bouwen' worden voortgezet. Hierbij zetten we, in samenwerking met de beroepsfederaties en ondersteund door MIP 2, proefprogramma's op om innovaties op het gebied van ketenbeheeraanpak om te vormen van experiment naar doorbraak in de reële economie. Anderen worden er, onder meer via de eco-efficiëntiescan, toe aangespoord efficiënter om te springen met energie en materialen. We stimuleren actief de bedrijven om de maatregelen uit de eco-efficiëntiescan te implementeren door de selectieve toepassing van de ecologiesteun.

We werken aan de verdere reductie van de afvalberg en gaan na hoe we de afzetmarkt voor gerecycleerde materialen kunnen verhogen. We benutten maximaal de mogelijkheden om op eigen domein gerecycleerde materialen en secundaire grondstoffen nuttig toe te passen. Hiertoe worden onder meer de typebestekken aangepast.

De omzetting van de nieuwe Kaderrichtlijn Afval zal onder meer de evolutie van afval naar geïntegreerd materialenbeheer verankeren, de grens tussen afvalstof en product verduidelijken en de regelgeving op het vlak van secundaire grondstoffen stroomlijnen. We formuleren zelf voorstellen voor het opstellen van 'end of waste'-criteria en laten voldoende flexibiliteit toe met betrekking tot de afvalbeheershierarchie indien wordt aangetoond dat een afwijking van de hiërarchie een beter milieuresultaat oplevert bij de uiteindelijke toepassing.

We onderzoeken hoe we de producentenverantwoordelijkheid kunnen uitbreiden naar nieuwe afvalstromen en of er hiervoor nieuwe aanvaardingsplichten opportuun zijn.

Door het stimuleren van samenwerkingsverbanden op bedrijventerreinen, worden bedrijven, en vooral kmo's, verder aangezet tot selectieve inzameling van hun afval.

Bij de vergunningverlening voor nieuwe afvalverwerkingscapaciteit, binnen de capaciteit voorzien in het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen, zullen minstens de volgende beoordelingscriteria gehanteerd worden: milieu-impact, maximale aanwending van energie en warmte, transportmodi voor aan- en afvoer van afvalstoffen, ligging ten opzichte van de plaats van productie van de te verwerken afvalstoffen.

8. Integraal Waterbeleid

We maken verder werk van een integraal waterbeleid. De meeste Vlaamse waterlopen hebben in 2020 een goede ecologische toestand bereikt, zodat voldaan wordt aan de vereisten van de Kaderrichtlijn Water.

We stellen hiertoe een langetermijnfinancieringsplan op waarin de inbreng van alle actoren wordt vastgelegd.

Om de effectiviteit en efficiëntie te verbeteren, evalueren we de structuren en deze procedures, verminderen we de planlast en passen we zo nodig het decreet aan.

Bovendien zorgen we voor een aanpassing van de wetgeving op polders en wateringen, zodat we een betere invulling kunnen geven aan een integraal waterbeleid waarin de lokale terreinkennis en de participatie van de lokale actoren optimaal benut worden.

De opmaak van de uitvoeringsplannen voor de waterzuivering wordt zo snel mogelijk afgewerkt.

We streven naar een maximale aansluitbaarheid op de rioleringen. Waar dit niet mogelijk is, maken we werk van een beleid voor individuele waterzuivering. De inspanningen voor gescheiden regenwater- en afvalwatercircuits moeten de waterkwaliteit verder verbeteren.

Om tegen 2021 de doelstelling van de Kaderrichtlijn Water te bereiken, zetten we een investeringstraject uit voor de inzameling en zuivering van huishoudelijk afvalwater.

De verantwoordelijkheden van het gewest en de gemeenten worden in de uitvoeringsplannen duidelijk afgebakend en de Vlaamse regering zorgt voor de afdwingbaarheid. De uitvoeringsplannen voorzien in een aanbod om individuele

behandeling van afvalwater (IBA) te laten aanleggen en onderhouden door de saneringsplichtige gemeenten of drinkwatermaatschappijen, en dit tegen een vergoeding die overeenkomt met die van rioolwaterlozers.

We maken het mogelijk dat afkoppeling op privaat domein bij bestaande woningen gesubsidieerd wordt om op die manier een optimale afkoppeling te realiseren.

- Op het gebied van overstromingsbeleid hanteren we volgens de principes van het integraal waterbeleid de driestapsstrategie: vasthouden-bergen-afvoeren met voldoende aandacht voor beddingbeheer. We werken verder aan multifunctionele maatregelen en aan het concept blauw-groene diensten, die natuur-, water-en landschapsbeheer combineren.
- Het decreet Integraal Waterbeleid wordt vereenvoudigd. Daarbij wordt, zonder de doelstellingen uit het oog te verliezen, de planlast sterk teruggedrongen en worden de structuren en procedures geëvalueerd.
- We stellen herstelplannen op voor bedreigde grondwaterlagen en kiezen voor een optimale instrumentenmix om de doelstelling te halen.
- Er wordt, uitgaande van de principes van het decreet Integraal Waterbeleid, met de NV Aquafin een controleerbare resultaatsverbintenis afgesloten. Via de ontwikkelde indicatoren worden stimulansen uitgewerkt, met bonussen en malussen, om tot een optimaal resultaat te komen. De NV Aquafin laat in haar financiële organisatie en personeelsorganisatie een duidelijke scheiding toe tussen decretale en commerciële activiteiten en maakt dit ook duidelijk in haar rapportering.
- In uitvoering van de Hoogwaterrichtlijn voeren we een beleid om overstromingen te voorkomen. We voeren de Ontwikkelingsschets voor het Schelde-estuarium 2010, het geactualiseerde Sigmaplan en de bekkenbeheersplannen verder uit.
- We evalueren de 'watertoets' om na te gaan of deze optimaal functioneert. We passen de stedenbouwkundige verordening voor de verplichte buffering, hergebruik en infiltratie van hemelwater bij nieuwe verharde oppervlakten aan.
- In de watersector ontwikkelen we de kennisopbouw en bevorderen we de onderlinge samenwerking en de uitwisseling van ervaringen, met het oog op efficiëntiewinsten en de valorisatie van de verworven expertise in het buitenland.
- Met het oog op de problematiek van nitraat-en fosfaataanrijking van grond-en oppervlaktewater wordt de mestwetgeving integraal uitgevoerd, inclusief het nieuwe vierjaarlijkse actieplan in 2010.

9. Luchtbeleid

Er worden concrete maatregelen genomen voor de verbetering van de algemene luchtkwaliteit.

- We maken verder werk van de uitvoering van de fijnstofplannen, passen die waar nodig aan om de Europese doelstellingen te halen en zetten een aanzienlijke stap in de richting van de doelstelling van het Pact 2020.
- In het kader van de onderhandelingen over de nieuwe NEC-emissieplafonds streven we naar technisch en economisch haalbare emissieplafonds en een evenwichtige verdeling van de inspanningen tussen de lidstaten in functie van de kosten en baten. We stellen het NEC-reductieprogramma bij in het kader van de nieuwe Europese richtlijn. En we vermijden normoverschrijdingen van de concentratie gevaarlijke stoffen in de lucht.

10. Geluidsbeleid

We voeren de actieplannen conform de richtlijn omgevingslawaai uit. Na de opmaak van geluidsbelastingsskaarten werken we geluidsactieplannen uit die concrete maatregelen treffen voor de aanpak van hinder door omgevingslawaai, met prioriteit voor de zwaarste knelpunten. Tegen 2020 verminderen we het aantal ernstig gehinderden door verkeerslawaai met 15%.

We zorgen voor een stabiel juridisch kader en gepaste afspraken met de federale overheid en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest om de exploitatie van de luchthaven van Zaventem in het kader van het Start-project te laten gebeuren zonder onaanvaardbare hinder en gezondheidsimpact voor de omwonenden. Het uitgangspunt is dat het aantal potentieel ernstig gehinderden verder moet dalen, waarbij we streven naar een billijke en evenwichtige verdeling van de hinder over de inwoners in het Vlaamse Gewest en deze in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Daarom maken we een samenwerkingsakkoord waarin we afspraken maken over (1) geluidsnormen en de toepassing ervan, (2) routes en baangebruik en (3) windnormen. Indien nodig, overwegen we eigen Vlaamse geluidsnormen en we onderzoeken of we daarbij de frequentie van de geluidshinder mee in rekening kunnen brengen.

In samenspraak met de federale overheid zorgen we ervoor dat het plafond voor het aantal nachtvluchten beperkt blijft conform de milieuvergunning. We maken een socio-economische studie waarin de kosten (inclusief gezondheidskosten) en baten van de nachtvluchten worden berekend. De individuele QC van vliegtuigen wordt verder beperkt in lijn met de beslissing van de federale regering van december 2008.

We zorgen voor een flankerend beleid:

- We zorgen bij stedenbouwkundige ontwikkelingen voor een geluidstoetsing. Er worden geen nieuwe woonfuncties ontwikkeld in zones waar de geluidsbelasting te hoog is;
- We zetten een isolatieprogramma op voor woningen in de meest belaste buurten rondom de luchthaven.

11. Natuur-en bosbeleid

We werken ambitieus aan het behoud, het herstel en de versterking van de biologische diversiteit. Hiertoe stellen we in overleg met alle betrokkenen instandhoudingsdoelstellingen vast voor Europees relevante habitats en soorten, en zetten we de nodige instandhoudingsmaatregelen op het spoor. Tegelijk betrachten we dat alle Vlamingen kunnen beschikken over een basisnatuurkwaliteit in hun directe omgeving. Investeren in het verhogen van natuur-en landschapsbeleving geeft mee vorm aan een warm Vlaanderen en draagt op die manier bij tot het versterken van het welzijn van alle Vlamingen. Bij het beoogde natuur-en bosbeleid krijgen de overheid, de natuurverenigingen, de landgoedeigenaars en bosbeheerders, de landbouwers, de jagers en vissers en ook het bedrijfsleven elk een aangemeten rol en ondersteuning, op grond van hun respectieve sterkten en in functie van effectiviteit en draagvlak. Dit vereist onder meer het optimaliseren van samenwerkingsverbanden om het maatschappelijk draagvlak voor natuur-en landschapsbeleid duurzaam te bestendigen en te vergroten.

Vlaanderen benut het Europees voorzitterschap in 2010, ook het jaar van de biodiversiteit, om te tonen waar het internationaal wil staan.

De besteding van middelen van natuur-en bosbeleid gebeurt prioritair in functie van het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen, rekening houdend met alle belangen en op basis van een billijke vergoeding. We zorgen ervoor dat tegen 2015 het grootste deel van de maatregelen die nodig zijn om de instandhoudingsdoelstellingen te realiseren, effectief in uitvoering zijn.

We zorgen voor de effectieve uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen: de uitvoering van de bindende bepalingen en de ruimteboekhouding, met name zorgen we voor extra natuur-en bosgebied (zoals aangegeven in doorbraak 5 punt 1, tweede lid) We onderzoeken welke historisch permanente graslanden in de landbouwstreek de Polders een verbeterde bescherming behoeven en op welke wijze dit moet te gebeuren, met het oog op implementatie van de resultaten van dit onderzoek.

Bij het nemen van de instandhoudingsmaatregelen verbeteren we verder de taakverdeling tussen enerzijds verwerking en anderzijds ondersteuning en stimulering van eigenaars en gebruikers.

We zorgen voor een betekenisvolle uitbreiding van de gebieden onder effectief natuurbeheer (erkende, Vlaamse of bos-reservaten, andere natuurgebieden onder vergelijkbaar beheersplan). Hiertoe ambiëren we een uitbreiding van dit type gebieden met 3.000 ha/jaar, waarbij, wat aankopen betreft, het huidige ritme minstens wordt aangehouden en er een opwaartse trend wordt beoogd. Bij deze inspanningen geven we prioritair aandacht aan de Habitatrichtlijngebieden.

Dit instandhoudingsbeleid moet leiden tot een toename van het aantal habitats en soorten van Europees belang die zich in een goede staat van instandhouding bevinden, van het aantal beschermde gebieden waarin de milieukwaliteit verbeterd is, en van het aantal gebieden/habitats met een betere onderlinge verbinding.

Er wordt gezorgd voor een gedegen optimalisatie, vervollediging en uitvoering van de regelgeving betreffende soorten, jacht, wildschade en riviervisserij, waarbij ernaar wordt gestreefd de biodiversiteit in stad en platteland te bevorderen, en de toestand van kritische soorten en soortengroepen te verbeteren. Er wordt een regeling tot stand gebracht voor de problematiek van de wildedierenziekten en de voor landbouw schadelijke organismen.

Rekening houdend met de ecologische draagkracht, worden er vanuit het natuur-, bos-en groenbeleid bijkomende inspanningen geleverd om de beleefbaarheid en de toegankelijkheid – ook voor personen met een handicap – van de groene domeinen verder te verbeteren. Ook met betrekking tot steden hebben we aandacht voor de beschikbaarheid

van nabije natuur-, bos-of groenwaarden voor elke stadsbewoner. We realiseren daarom bijkomende multifunctionele stadsbossen.

Door het optimaliseren van de verenigbare recreatieve functies van bossen en natuur, en het bevorderen van duurzaam geproduceerd hout, streven we naar een verbeterde economische functie van het bos en een return die de lokale economie in het buitengebied ten goede komt.

Bij het nemen van agromilieumaatregelen in het kader van het plattelandsbeleid, ontwikkelen we nieuwe instrumenten, zoals collectieve beheersovereenkomsten met resultaatverbintenissen voor bijvoorbeeld de aanleg, bescherming en het onderhoud van structuurbepalende elementen als plasbermen, houtkanten, holle wegen en trage wegen.

12. Bodembeleid en brownfieldontwikkeling

Vervuilde kankers in de steden en in buitengebied pakken we verder aan. We maken voort werk van de brownfieldontwikkeling via brownfieldconvenanten. We ontwikkelen de ontvankelijk en geground verklaarde brownfieldprojecten waarvoor het onderzoek de haalbaarheid en wenselijkheid aantoont. We zetten bodemsaneringsfondsen op in samenwerking met sectoren die te kampen hebben met specifieke bodemverontreiniging. Als er voor 2010 geen uitzicht is op een Belgisch stookolietankfonds richten we, met een bijdrage van de sector en cofinanciering door de overheid, een Vlaams stookolietankfonds op dat gezinnen bijstaat die worden geconfronteerd met de kosten van een stookolieverontreiniging.

De Vlaamse Regering zal tijdens deze legislatuur belangrijke inspanningen leveren op het vlak van bodemsanering en herwaardering van vervuilde bedrijfsterreinen. De Vlaamse Regering zal vervuilde terreinen met een milieurisico van eigenaars die vrijgesteld zijn van saneringsplicht, van publieke instellingen zoals scholen, ziekenhuizen en rusthuizen en van gemeentelijke gasfabrieken versneld saneren door middel van ambtshalve sanering, cofinanciering en/of samenwerkingsakkoorden tussen OVAM en andere overheden.

De Vlaamse Regering zal het beleid inzake oppervlaktedelfstoffen evalueren en desgevallend bijsturen met bijzondere aandacht voor gesloten materiaalkringlopen en secundaire grondstoffen. Daarbij zullen de nieuwe ontginningen zich vooral richten op de binnenlandse markt.

13. Vereenvoudiging en haalbaarheid van milieuregels

Met oog op vereenvoudiging lichten we de bestaande milieuregelgeving en de reglementeringen over natuur en bos door. Waar nodig actualiseren en vereenvoudigen we de regelgeving, zonder afbreuk te doen aan de prioritaire doelstellingen en integreren we die in een Vlaams milieuwetboek.

Het milieuhandhavingsdecreet wordt uitgevoerd en de praktijk doelgericht geëvalueerd, onder andere via het milieuhandhavingsrapport. De krachtlijnen van het beleid en de prioriteiten worden bepaald in jaarlijkse milieuhandhavingsprogramma's. Organisatorische samenwerkingsafspraken worden, waar wenselijk, verankerd in handhavingsprotocollen in de schoot van de Vlaamse Hoge raad voor Milieuhandhaving. We zorgen voor een aangepaste opleiding, permanente vorming en oplossingen voor andere noden van toezichthouders en opsporingsambtenaren.

De heffingen worden geëvalueerd met het oog op het realiseren van een optimaal sturend karakter, in relatie tot de andere beleidsinstrumenten.

Europese en internationale afspraken maken we en komen we na, met aandacht voor de eigen Vlaamse situatie. De Europese milieuregelgeving willen we werkbaarder maken, zonder afbreuk te doen aan de basisdoelstellingen. We leggen de focus op een tijdige en correcte en werkbare vertaling van onze Europese verplichtingen.

We zorgen voor een oplossing voor de milieuvergunningenpiek via een aanpassing van het milieuvergunningsdecreet.

III. INZETTEN OP EEN WARME SAMENLEVING

Het toekomstproject dat de Vlaamse regering concreet uitvoert, wil de ontplooiingskansen van de mensen bevorderen en de sociale banden tussen mensen versterken. Het Pact 2020 wil een inclusieve samenleving tot stand brengen. Dat resulteert in een hoge mate van sociale bescherming, in gelijke kansen, in een toegankelijk, betaalbaar en kwaliteitsvol aanbod voor zorg-en dienstverlening, en in ruimte voor zelfontplooiing voor iedereen.

Alle gezinnen, maar ook het vrij initiatief en het vrijwilligerswerk zijn steunpilaren van ons Vlaams maatschappelijk bestel en worden dan ook actief ondersteund. De Vlaamse samenleving moet een warme, solidaire samenleving zijn die oog heeft zowel voor de zorgzaamheid voor zwakkeren als voor de toekomst van jongeren. De zorgbehoevenden in de samenleving mogen niet aan hun lot overgelaten worden, ook niet wanneer de budgettaire middelen schaars zijn. De toenemende zorgvragen vragen een meerjarenprogrammatie. Er moet een adequaat aanbod zijn dat betaalbaar blijft. Een warme samenleving vereist een intensieve bestrijding van de armoede. Omdat de strijd tegen armoede een topprioriteit is, investeren we in extra laagdrempelige kinderopvang, een sterke preventie en eerstelijnszorg met toegankelijke gezondheidsbevorderende en opvoedingsondersteunende activiteiten, de verdere uitbouw van schuldbemiddeling en een begrenzing van de kosten voor zorg en een nieuwe regeling van financiële ondersteuning van kinderen.

Cultuurbeleid, maar ook jeugd-, sport-, toerisme-en mediabeleid geven vorm en inhoud aan de gemeenschap (sociale ontplooiing) en aan het individu (zelfontplooiing). In 2020 kan de levenskwaliteit in Vlaanderen alleen maar aan de top staan als we er ook in slagen de participatie aan deze domeinen aanzienlijk te verhogen.

We zien de inburgering van nieuwkomers en oudkomers als een kans tot meer solidariteit en meer respect, tot meer dialoog; kortom tot meer samen-leven in Vlaanderen. Kennis van het Nederlands blijft daarbij cruciaal. Taal en verdraagzaamheid moeten ervoor zorgen dat de sociale integratie een balans wordt van respect voor de eigen identiteit en een erkenning van de samenleving waarin men leeft. Er worden bijzondere inspanningen gedaan voor het bevorderen van de werkgelegenheid en de overheid moet daarbij het goede voorbeeld geven.

1. Welzijn, volksgezondheid en gezin

In het welzijnsbeleid staat solidariteit met kwetsbare en gekwetste mensen voorop.

Het gezondheidsbeleid beoogt gezondheidszorg in zeer brede zin, zoals gedefinieerd door de Wereldgezondheidsorganisatie. Dit betekent dat we streven naar een toestand van volledig fysiek, psychisch en sociaal welbevinden. In een dialoog met de organisaties van zorgverstrekkers in de eerste lijn wil de Vlaamse overheid een strategische visie ontwikkelen op de eerstelijnsgezondheidszorg van de 21e eeuw.

In een sociaal en warm Vlaanderen zorgen mensen voor elkaar. We nemen de nodige initiatieven om personen met een zorg-of hulpvraag, conform hun eigen wensen, zo lang mogelijk zo zelfstandig mogelijk in de eigen thuisomgeving te laten blijven of terugkeren. Het versterken van de thuissituatie is een prioritaire doelstelling in het beleid voor ouderen, de personen met een handicap, de jongeren met problemen en de psychiatrische patiënten. De nodige middelen worden voorzien voor deze ondersteuning, zowel voor de zorgvrager als voor de mantelzorger.

Als de zorg niet meer gedragen kan worden via de eigen omgeving of het eigen netwerk, zijn specifieke voorzieningen en initiatieven nodig. Die zullen voldoende beschikbaar, betaalbaar en toegankelijk zijn en kwalitatief hoogstaand voor al wie het nodig heeft, tijdelijk of permanent. De Vlaamse Regering zal structureel initiatieven ondersteunen die vanuit zorgethiek bijdragen tot meer kwaliteit en welbehagen in de welzijns-en gezondheidszorg.

We geven verder stimulansen aan initiatiefnemers in de zorg zodat ze hun maatschappelijke opdracht op een professionele wijze kunnen uitbouwen. Kwaliteitszorg met aandacht voor zelfevaluatie en innovatie in de zorg worden aangemoedigd. We onderzoeken opportuniteiten voor een betere organisatie van de zorg. Bijzondere aandacht gaat naar infrastructuur en personeelsplanning.

Een objectieve evaluatie van positieve en negatieve aspecten van onderdelen van de organisatie van het residentiële zorgaanbod door publieke en private not-for-profit en private for-profit zorgaanbieders, zal worden uitgevoerd ten einde tot een evenwichtige marktordening te kunnen komen op basis van onderbouwde argumenten. We geven maximaal uitvoering aan de moties van aanbeveling inzake wonen en zorg in Vlaanderen in 2020, aangenomen in het Vlaams Parlement. Het woonaspect verdient niet alleen de nodige aandacht bij senioren, maar zal ook de nodige aandacht krijgen bij de residentiële opvang van andere doelgroepen, zoals personen met een handicap. We werken een decreet uit over de hulp-en dienstverlening aan gedetineerden, gekoppeld aan een nieuw samenwerkingsakkoord met de federale staat over de zorg voor gedetineerden, inclusief geïnterneerden. In het samenspel van de Vlaamse en federale bevoegdheden op het vlak van welzijn, justitie en volksgezondheid, evalueren we de bestaande samenwerkingen met het oog op een verdere optimalisering ervan.

a. De strijd tegen schuldenlast en armoede

De bestrijding van armoede is een topprioriteit. Zeker in deze tijd van economische crisis maken we de keuze dat de meest kwetsbare mensen het minst in de problemen komen.

We werken, samen met elk betrokken beleidsdomein en de stakeholders, een nieuw Vlaams actieplan armoedebestrijding uit. We vertrekken hiervoor van de vaststellingen van het ViA-atelier van 27 april 2009 en de meetbare doelstellingen die met de sociale partners en het verenigingsleven in het Pact 2020 naar voren werden geschoven. Naast strategische en operationele doelen, formuleren we ook indicatoren die de monitoring van de effecten van het gevoerde armoedebestrijdingsbeleid mogelijk maken.

Vlaanderen werkt haar armoedebestrijdingsbeleid uit, in nauwe samenwerking met het federale niveau (onder meer via de interministeriële conferentie sociale integratie), de provincies en het lokaal beleid (onder meer via sociale beleidsplannen).

Dialoog met en participatie (ondermeer aan het beleid) van mensen in armoede is essentieel in de armoedebestrijding. We bouwen de ondersteuning van de verenigingen waar armen het woord nemen verder uit. De mogelijkheid tot inschakeling van opgeleide ervaringsdeskundigen zal worden verruimd.

De Vlaamse overheid blijft investeren in preventie van overmatige schuldenlast. Onderwijs en gerichte preventiecampagnes dragen bij tot het verhogen van de weerbaarheid voor misleidende reclame en kredietverschaffers.

Daarnaast willen we dat alle mensen met schuldproblematiek toegang hebben tot kwaliteitsvolle schuldbemiddeling. We werken een subsidiesysteem uit voor de diensten schuldbemiddeling, mogelijk via bovenlokale samenwerking. Als welvarende regio biedt Vlaanderen vele sociale rechten. Voor mensen in armoede werken we aan een systeem dat automatische toekenning van deze rechten (bijvoorbeeld studietoelagen) waarborgt.

b. Een vernieuwd sociaal beleid

Om een krachtig en vernieuwd sociaal beleid gestalte te geven zal een basisdecreet met betrekking tot de Vlaamse sociale bescherming worden gerealiseerd.

Dit basisdecreet bevat alvast volgende onderdelen:

- de bestaande zorgverzekering;
- een systeem van maximumfactuur in de thuiszorg;
- een Vlaamse hospitalisatieverzekering;
- een nieuwe regeling voor de financiële ondersteuning van kinderen;
- een nieuw systeem van begrenzing van de kosten in de residentiële ouderenzorg.

De financiële toegankelijkheid van de zorg wordt gevrijwaard door een consolidatie van de Vlaamse zorgverzekering. De langetermijnprognoses voor de financiële leefbaarheid van de zorgverzekering worden jaarlijks geactualiseerd en opgevolgd, met bijzondere aandacht voor de toestand van het reservefonds.

Het systeem van maximumfactuur in de thuiszorg, zoals voorzien in het Woonzorgdecreet wordt uitgevoerd. Er wordt onmiddellijk werk gemaakt van het inkomensgerelateerd maken van de bijdrage voor een aantal thuiszorgdiensten.

Elke Vlaming heeft recht op een Vlaamse basishospitalisatieverzekering. Deze verzekering gaat uit van een hospitalisatie in een tweepersoonskamer en moet voor iedereen betaalbaar zijn. Met het oog op het beheersen van de kosten zullen met de betrokken actoren -waaronder ziekenhuizen, ziekenfondsen, verzekeraars, artsen -concrete afspraken gemaakt worden.

De nieuwe Vlaamse regeling van financiële ondersteuning van kinderen zal bestaan uit: a) een nieuwe, in te voeren financiële tegemoetkoming voor kinderen bij geboorte en naar aanleiding van hun eerste en tweede jaar. Dit recht wordt geëffectueerd bij inschrijving bij Kind en Gezin; b) de verhoogde schooltoelage vanaf 3 jaar, die geëffectueerd wordt door de inschrijving in het kleuter-, lager of secundair onderwijs.

Een nieuw systeem van begrenzing van de kosten voor residentiële ouderenvoorzieningen moet ertoe leiden dat de kostprijs van deze voorzieningen gereguleerd wordt en heeft op termijn tot gevolg dat de kostprijs voor de resident het inkomen niet overschrijdt.

c. Kinderopvang

Het aanbod van de kinderopvang koppelen we structureel aan de evolutie van de nataliteit.

We werken een kaderdecreet kinderopvang uit dat de maatschappelijke opdracht, de organisatie, het landschap en de juridische onderbouw voor de Vlaamse voorschoolse kinderopvang in een coherent en vereenvoudigd geheel vastlegt. Het realiseren van voldoende, kwaliteitsvolle, toegankelijke en betaalbare kinderopvang is hierbij een uitgangspunt, net als de aandacht voor kostenefficiëntie in de organisatie. Wat de plaatsen betreft die bijkomend gecreëerd zullen worden in de sector van de zelfstandige kinderopvang, zullen deze zelfstandige initiatiefnemers aangemoedigd worden om toe te treden tot het systeem van de inkomensgerelateerde bijdrage.

We realiseren een groeipad in de kinderopvang wat op termijn ertoe leidt dat iedereen een recht op kinderopvang kan uitoefenen. Bij toewijzing geven we voorrang aan die gebieden die momenteel de Barcelonanorm van 33 opvangplaatsen per 100 kinderen nog niet bereiken. Een voorafname door de Vlaamse Gemeenschap voor het bijkomend aanbod in grote steden moet mogelijk blijven.

In het kader van de sociale onderhandelingen werken we verder aan de realisatie van een statuut voor de onthaalouders die aangesloten zijn bij een dienst voor onthaalouders. Hierbij zal aandacht besteed worden aan de federale aspecten.

We versterken de kwaliteit van de kinderopvang door het uitwerken van een doordacht en gecoördineerd competentiebeleid. De Vlaamse overheid werkt aan gelijke en gecontroleerde vergunningsvoorwaarden voor alle opvang van kinderen.

We reorganiseren de opvang en vrijetijdsmogelijkheden van schoolgaande kinderen voor en na de schooluren en op vakantiedagen in nauw overleg met die partners voor wie dit een gezamenlijke opdracht is: scholen, gemeenten, jeugdwerk, speelpleinwerking, sport, socio-cultureel werk en welzijn. Het lokale bestuur voert de regie voor de verdere uitbouw en coördinatie van deze kwaliteitsvolle opvang. Een voorafname door de Vlaamse Gemeenschap voor het bijkomend aanbod in grote steden moet mogelijk blijven.

d. Gezins-en opvoedingsondersteuning

Elk kind verdient de nodige aandacht vanuit het Vlaamse beleid. In de eerste plaats door ondersteuning van gezinnen, van welke samenstelling dan ook. Het gezin is de plek waar elk kind groeit en werkt aan zijn en onze toekomst.

We stellen een preventieve benadering van opvoedings-en gedragsproblemen centraal. Daarom bouwen we verder aan opvoedingsondersteuning, met de opvoedingswinkels als draaischijf, ook buiten de centrumsteden. Hierbij besteden we specifieke aandacht aan kansarme gezinnen met jonge kinderen. Na evaluatie van de uitvoering van het decreet Opvoedingsondersteuning versterken we de inloopteams en verankeren we die binnen de opvoedingswinkels.

Door tijdig de juiste hulp te bieden, willen we in de ontwikkeling van opvoedingsproblemen en gedragsproblemen ingrijpen. Dit doen we door verder te investeren in laagdrempelige jeugdhulpverlening en eerstelijnswelzijnzorg. Hier toe breiden we het ambulante en mobiele aanbod van de centra voor kindzorg en gezinsondersteuning verder uit.

We werken een decreet pleegzorg uit. Hierbij zorgen we voor de intersectorale afstemming van de verschillende pleegzorgvormen, een reorganisatie van de pleegzorgdiensten, de verdere differentiatie binnen de pleegzorg en de combineerbaarheid van pleegzorg met andere vormen van hulpverlening. Daarnaast geven we vorm aan acties die maken dat pleegzorg altijd als eerste in overweging genomen wordt daar waar gezinsvervangende hulp voor kinderen onder 6 jaar nodig is.

Intrafamiliaal geweld en geweld op kinderen zijn zaken die we niet tolereren. We nemen initiatieven die hierop gepaste antwoorden bieden. We voeren het maatschappelijk debat over het kader waarbinnen hulp maatschappelijk noodzakelijk geacht wordt. We versterken de werking van de Vertrouwenscentra Kindermishandeling en in samenspraak met hen geven we vorm aan een Vlaamse sensibiliseringscampagne. We zorgen voor een decretale verankering van de missie en de kernopdrachten van de vertrouwenscentra. Dit doen we ook voor de Centra voor Integrale Gezinszorg, die we, net zoals de Centra voor Algemeen Welzijnswerk, ook verder uitbouwen in functie van de aanpak van intrafamiliaal geweld.

We organiseren begin 2010 een staten-generaal over adoptie, waarbij de overheden (en zeker ook de federale overheid) en stakeholders betrokken worden. De staten-generaal doet aanbevelingen over de structuur die garant moet staan voor de uitbouw van adoptie als een volwaardige, professionele zorgvorm in Vlaanderen, zodat een antwoord geformuleerd wordt op knelpunten zoals de professionalisering van het kanaalonderzoek, van het maatschappelijk onderzoek en van de adoptiediensten; de organisatie van de nazorg; de versnippering van de adoptieprocedure; de financiële verankering; de invulling van de bevoegdheden en de samenwerking met de andere overheden. In het kader van deze staten-generaal hebben we specifieke aandacht voor adoptie door personen van hetzelfde geslacht. Deze staten-generaal zal leiden tot een nieuwe decretale basis voor de zorgvorm interlandelijke adoptie.

Wij werken een nieuw decreet binnenlandse adoptie uit om te komen tot een eenduidige werking, structuur en subsidiëring. Daarin regelen we onder meer de voorbereiding, het inzagerecht en het zoekregister. Bovendien krijgen de diensten voor binnenlandse adoptie de taak van sensibilisering en begeleiding van ongewenste zwangerschappen en de voorkoming van mogelijke negatieve gevolgen ervan.

e. Een inspirerend beleid voor ouderen

In tijden waarbij de bevolking aanzienlijk vergrijsd en zich een evolutie aandient dat deze vergrijzing nog zal toenemen tot 2050, is het belangrijk om ook als Vlaamse Regering de verantwoordelijkheid te nemen naar de groep van oudere burgers. Het Vlaams ouderenbeleidsplan wordt geëvalueerd en een nieuw plan wordt opgemaakt. De minister

bevoegd voor welzijn neemt, als coördinerend minister voor het ouderenbeleid, het initiatief voor overleg met alle relevante actoren waaronder de Vlaamse ouderenraad.

Voor de actieve senioren is het belangrijk de inspanningen voor een volwaardige participatie aan het beleid verder te zetten. Lokale initiatiefnemers kunnen een belangrijke rol spelen bij een allesomvattend activerend ouderenbeleid. Voor de zorgbehoevende ouderen is een belangrijke vernieuwing gerealiseerd via het woonzorgdecreet. Nu is het belangrijk uitvoering te geven aan dit woonzorgdecreet en te voorzien in:

- een evaluatie en bijsturing van de programmatie van woonzorgvoorzieningen met aandacht voor equivalentieregels die toelaten om een ontoereikend aanbod van bepaalde woonzorgvoorzieningen in specifieke regio's te compenseren;
- de nodige kredieten om bijkomende initiatiefname op het vlak van woonzorgvoorzieningen te subsidiëren, zodat nieuwe initiatieven optimale kansen krijgen;
- een uitbreiding van de thuiszorg, waaronder het aantal uren gezinszorg en aanvullende thuiszorg, en het aantal medewerkers van de diensten maatschappelijk werk, dat gelijke tred houdt met de jaarlijkse groei in de programmatie van deze voorzieningen ten gevolge van de demografische ontwikkeling;
- een aangepaste professionele omkadering van de vrijwilligersorganisaties in de thuiszorg om een hoogwaardige kwalitatieve hulp- en dienstverlening te kunnen waarborgen.

Met het oog op een optimale rechtszekerheid voor de cliënt wordt de berekeningswijze voor de cliëntbijdrage in de gezinszorg vereenvoudigd. Voor de aanvullende thuiszorg dient een berekeningswijze te worden ontwikkeld. Daarbij wordt telkens rekening gehouden met de financiële draagkracht en de gezinslast van de cliënten.

f. Specifieke ondersteuning van personen met een handicap

De processen van zorgvernieuwing moeten leiden tot een strategisch plan voor de vernieuwing in de zorg. De organisatie en de financiering van de gehandicaptenzorg wordt afgestemd op de hedendaagse visie op personen met een handicap en hun plaats in de samenleving. De ondersteuning wordt vraaggeruurd georganiseerd. De verdere ontwikkelingen in de sector personen worden geleid door het richtsnoer van een zo groot mogelijke zelfsturing bij de bepaling van de ondersteuning van en voor personen met een handicap.

Het PGB-experiment wordt geëvalueerd en de resultaten worden meegenomen in de processen van de zorgvernieuwing.

Het uitbreidingsbeleid, onder al zijn vormen, wordt onverminderd voortgezet, waarbij de (gestabiliseerde) vernieuwingen in de ondersteuning van personen met een handicap maximaal worden meegenomen. Daartoe wordt een meerjarenplan uitgewerkt dat gekoppeld is aan een meerjarenbudget. Naast de inspanningen die inherent nodig zijn voor de instandhouding van het huidige aanbod, is een jaarlijkse bijkomende budgettaire inspanning nodig gedurende deze legislatuur. Oplossingen voor knelpunt dossiers (kinderen, jongeren en volwassenen) krijgen absolute voorrang in het uitbreidingsbeleid.

De (handicapspecifieke) ondersteuning staat in functie van de ondersteuningsnood, de zorgzwaarte én het draagvlak van de persoon met een handicap in zijn thuissituatie. Zowel het huidige aanbod als de toekomstige uitbreidingen in de sector vereisen een correcte personeelsinzetbaarheid. Er wordt een groeipad uitgetekend om de kloof tussen de personeelsbezetting en de personeelsnorm te dichten en er wordt een herverdeling van de personele middelen doorgevoerd volgens de zorggradatiecriteria in de erkende VAPH-voorzieningen. Het aanbieden van vraaggerichte oplossingen aan personen met een handicap met de zwaarste zorgnood blijft prioriteit.

De inschrijvingsprocedure bij het agentschap voor personen met een handicap ondergaat een kwalitatieve verbetering en een praktische vereenvoudiging van de diagnostiek en indicatiestelling. Wij werken aan een correcte financiering van de erkende multidisciplinaire teams.

Er worden duidelijke en gegarandeerde afspraken gemaakt tussen alle beleidsdomeinen over de participatiekansen van de persoon met handicap.

Er komt een centraal meldpunt voor situaties van grensoverschrijdend gedrag in de erkende voorzieningen van het VAPH.

De klantgerichtheid en de efficiëntie van werken in het Vlaams agentschap voor Personen met een Handicap worden geëvalueerd.

We verruimen de onderlinge uitwisseling van dossiergegevens van personen met een handicap tussen de verschillende beleidsniveaus, onder meer via de kruispuntbank van de sociale zekerheid, binnen de grenzen van de wet op de privacy.

We putten de subrogatiemogelijkheden maximaal uit.

g. Jeugdzorg

De Vlaamse Regering heeft de ambitie om de zorg voor jongeren met problemen en hun gezin grondig te versterken. Daarom voorzien we de nodige middelen om het meerjarenplan uit te voeren, waarmee we een antwoord bieden op de toenemende vraag naar jeugdzorg. Hierbij houden we rekening met de uitgangspunten die vervat zijn in de door het Vlaams Parlement aangenomen resolutie betreffende de visie op en de toekomstperspectieven voor het welzijn van kinderen en jongeren.

Uitbreiding van het aanbod in de bijzondere jeugdbijstand, in het bijzonder die werkvormen waar men ambulant werkt met jongeren en hun context, is hierbij cruciaal. De interventies binnen de Bijzondere Jeugdzorg sturen we in de richting van een bijzonder én tijdelijk hulpaanbod.

We versterken de integrale jeugdhulp via de uitvoering van de prioritaire beleidslijnen uit het Vlaams Beleidsplan Integrale jeugdhulp 2008-2012.

We geven uitvoering aan het protocol over de organisatie van de gesloten centra voor jongeren die een als misdrijf omschreven feit hebben begaan of daarvan verdacht worden. Daartoe maken we de nodige samenwerkingsakkoorden met de federale overheid. We voorzien de nodige middelen voor de uitvoering van de samenwerkingsakkoorden, waaronder de uitbreiding van de capaciteit van De Grubbe in Everberg.

h. Een sterke basis via eerstelijnsgezondheidszorg

We bouwen het eerstelijns welzijnswerk verder uit. We geven uitvoering aan het decreet Algemeen Welzijnswerk en de daarin opgenomen evenwichtige spreiding van het aanbod via een nieuw programmatie-instrument. Tegelijk equiperen we het algemeen welzijnswerk beter om tegemoet te komen aan de Vlaamse welzijnsdoelstellingen. Het realiseren van een vlot toegankelijk aanbod van directe hulp, dicht bij waar problemen zich voordoen, is immers een belangrijke buffer tegen het ontstaan van complexe problemen met meer ingrijpende (en vaak duurdere) interventies tot gevolg.

De Vlaamse overheid zet haar inspanningen voor een betere opvang en begeleiding van verkeersslachtoffers voort.

i. Een sterke en gerespecteerde eerstelijnsgezondheidszorg

Het dreigende tekort aan huisartsen en de noden van de andere eerstelijns zorgverstrekkers vraagt een concreet antwoord. De planning van het medisch aanbod stemmen we in dialoog met de organisaties van zorgverstrekkers beter af op de zorgnoden bij de bevolking. Om de kwaliteit van leven en werken ook bij zorgverleners beter te garanderen, wil de regering inzetten op een betere ICT-ondersteuning. Duo- en groepspraktijkvorming wordt hierbij aangemoedigd en financieel ondersteund door een eerstelijnsfonds.

De rol van de wijkgezondheidscentra in kansarme buurten wordt versterkt en uitgebreid, met het oog op het dichten van de gezondheidskloof voor mensen met een laag inkomen. De toegankelijkheid van het aanbod van geestelijke gezondheidszorg wordt verbeterd. We versterken de werking van de wijkgezondheidscentra ondermeer door:

- ze te erkennen als centra met speciale expertise in de buurtgerichte gezondheidspromotie en eerstelijnszorg voor maatschappelijk kwetsbare groepen in het kader van het preventiedecreet;
- ze ook lokaal te erkennen aan de hand van een bestaand decretaal kader als organisatie met terreinwerking.

Er wordt onderzocht in welke mate een uitbreiding van de verwerking van epidemiologische, statistische en infectiologische gegevens door een of meerdere Vlaamse partnerorganisaties of een netwerk van organisaties een meerwaarde kan bieden voor de gezondheidssector en het gezondheidsbeleid in Vlaanderen.

j. Een dynamische visie op aanbod en kwaliteit in de curatieve gezondheidszorg

In samenspraak met de sector ontwikkelen we een gezamenlijke visie en strategie over de planning en de evolutie van het zorgaanbod. Dit versterkt de witte economie als groeipijler in het kader van het Pact 2020 en in internationaal perspectief. We willen daarbij komen tot een gezamenlijke termijnvisie met voldoende draagvlak.

De Vlaamse Regering zal er op toezien dat de numerus clausus en de contingentering van artsen tegemoetkomt aan de zorgnoden. Een geactualiseerd overzicht van beschikbare zorgaanbieders moet altijd en door iedereen raadpleegbaar zijn. De bestaande regelgeving wordt daartoe maximaal ingezet.

Het Vlaamse aandeel binnen de federale bouwkalender wordt geoptimaliseerd, met inbegrip van gebruik van de 90/10 regel, waar en indien mogelijk.

We willen ook de zorgkwaliteit in de ziekenhuissector zichtbaar maken aan de burger-patiënt. De focus moet daarbij liggen op patiëntveiligheid en -tevredenheid. In afspraak met de sector zullen we komen tot een basisset van kwaliteitsparameters van intramurale zorg op Vlaams niveau. Dit sluit ook aan op het ontwerp van EU-richtlijn over grensoverschrijdende gezondheidszorg.

Voor initiatieven die niet onder de programmatie of erkenning vallen, wordt een meldingsplicht ingevoerd. Hiermee worden bijvoorbeeld privéklinieken en extramurale praktijken bedoeld (oogheelkundige (dag)klinieken, initiatieven voor verslavingszorg, klinieken voor esthetische heelkunde...). Zij kunnen een complementaire rol vervullen in het zorgaanbod. Er kunnen echter geen overheidsmiddelen worden uitgekeerd aan aandeelhouders. Ethisch en sociaal ondernemerschap wordt een voorwaarde om een plaats te verwerven in het erkende en gesubsidieerde aanbod van welzijns- en gezondheidszorg.

Er wordt een aanzet gegeven voor accreditatie in de ziekenhuizen, bijvoorbeeld in hoogerisicozones in algemene ziekenhuizen. Een dergelijke accreditatie kan aanleiding geven tot vrijstelling van overheidsinspectie voor de geaccrediteerde zones. De resultaten van de accreditatie worden geïntegreerd in het inspectierapport van de overheid en die werkwijze wordt geëvalueerd. Ook voor de woonzorgcentra wordt een systeem van accreditatie onderzocht. We vragen een revisie van het verouderde normenkader voor de erkenning van ziekenhuizen. Verouderde (federale) erkenningsnormen moeten kunnen worden afgeschaft en bestaande of nieuwe erkenningsnormen moeten kunnen bogen op een kwaliteitsborgend of kwaliteitsverhogend effect. Zo nodig zal de Vlaamse overheid aanvullende erkenningsnormen uitvaardigen.

k. Een efficiënte transmurale samenwerking

De samenwerking tussen de intramurale sector en de eerste lijn wordt verbeterd met het oog op nog betere patiëntgerichte zorg. Transmurale zorgpaden en patiëntgerelateerde ICT-systemen worden verder uitgebouwd en financieel gestimuleerd. In samenwerking met de partners in de eerstelijnsgezondheidszorg kunnen ziekenhuizen en artsen meewerken aan de ontwikkeling van telemonitoring van patiënten in de thuissituatie.

De regering voorziet ook in de verdere uitbouw van de palliatieve zorg en de instandhouding van de palliatieve dagcentra.

l. Innovatiespeerpunten met ‘Medisch Centrum Vlaanderen’

Vlaanderen beschikt over een groot wetenschappelijk en bedrijfspotentieel op het gebied van gezondheids- en welzijnszorg en nieuwe technologieën. De economische valorisatie daarvan is een buitenkans, ook voor onze economie. Dit mag geen afbreuk doen aan de toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid van onze medische zorgen.

Met de betrokken sectoren zal een gemeenschappelijke visie uitgewerkt worden over de ‘witte’ economie als groeipijler in internationaal perspectief. De ViA-doorbraak ‘Medisch Centrum Vlaanderen’ zal in een concreet actieplan worden vertaald.

De maximale aanwending van ICT in de gezondheids- en welzijnszorg, multisensoring van patiëntenparameters op afstand, telegeneeskunde, domotica, innovatieve woonzorgconcepten en medische (onder meer geriatrische) expertise en onderzoek zullen worden gevaloriseerd en leiden naar een maatschappelijke en economische meerwaarde.

Door samenwerking, kennisdeling en gebruikersparticipatie aan te moedigen, stimuleren we optimaal innovaties in zorg.

m. Preventieve gezondheidszorg

De regering zet verder in op een doeltreffend en doelmatig preventiebeleid.

We maken werk van een evaluatie van opsporingsprogramma's voor kanker en formuleren nieuwe of aangepaste gezondheidsdoelstellingen. De overheid zal HPV-vaccinatie (tegen baarmoederhalskanker) voor schoolgaande meisjes veralgemeend aanbieden en de uitvoering van het actieplan middelengebruik (tabak, alcohol en illegale drugs), evenals de uitvoering van het actieplan gezonde voeding en meer beweging opstarten. Het preventiebeleid voor seksueel overdraagbare infectieziekten krijgt een sterkere oriëntatie op risicogroepen. Het aanbod aan vaccinaties tegen infectieziekten wordt uitgebreid.

Het zwaartepunt van de preventieve actie zal meer op het lokale niveau komen te liggen.

Er wordt verder gewerkt aan de aanpak van MRSA en nosocomiale infecties in de woonzorgvoorzieningen.

In de preventieve gezondheidszorg hebben de consultatiebureaus een belangrijke rol. De regering herkent de inhoud, het aanbod, de organisatie en de taakverdeling. Daarbij worden de nodige maatregelen getroffen om de dienstverlening van de consultatiebureaus te vrijwaren via een grondige vernieuwing en versterking. De dienstverlening van de preventieve gezinsondersteuning (consultatiebureaus, regioverpleegkundigen...) linken we structureel aan de evolutie van de nataliteit.

De gezondheidsstatus van de Vlaamse bevolking en de uitvoering van het beleid worden gemonitord zodat beleidsevaluatie kan plaatsvinden op basis van feiten en cijfers.

n. Een geestelijke gezondheidszorg op maat van de nieuwe noden

We blijven inzetten op een destigmatisering van de problematiek van geestelijke gezondheidszorg. We bouwen de centra voor geestelijke gezondheidszorg uit zodat ze een daadwerkelijke ondersteuning betekenen voor de eerste lijn en outreachend werken naar andere sectoren toe. Het aanbod aan ambulante zorg wordt versterkt met bijzondere aandacht voor de cgg's die met hun capaciteit duidelijk onder het Vlaamse gemiddelde liggen. De aandacht gaat prioritair naar kinderen en jongeren, ouderen en kansengroepen.

De drempel tot het aanbod van geestelijke gezondheidszorg in algemene ziekenhuizen wordt verlaagd. We versterken de samenwerking tussen intramurale en extramurale geestelijke gezondheidszorg.

Het aanbod moet ook toegankelijk en preventief georiënteerd kunnen worden (geestelijke gezondheidsbevordering) en in een zo vroeg mogelijk stadium van psychopathologie (vroegdetectie). De maatschappelijke positie van de (ex-)psychiatrische patiënt moet verbeterd worden op het domein van wonen en tewerkstelling (dagactiviteiten). De regering onderzoekt specifieke woonzorgvormen en arbeidszorgvormen voor ambulante psychiatrische patiënten en stimuleert laagdrempelige trajecten voor de activering van personen met een psychiatrische problematiek.

De aflopende gezondheidsdoelstelling rond de 'preventie van depressie en suïcide' en het bijhorende actieplan worden geëvalueerd en voortgezet. We stellen een onderzoek in naar de mogelijkheden om een geëigend kanaal te creëren voor belangenbehartiging van psychiatrische patiënten en hun familie.

De Vlaamse overheid ondersteunt het waardevolle concept van de gezinsverpleging.

o. Vrijwilligerswerk

De Vlaamse Regering zal in overleg met de partners uit de verschillende sectoren het vrijwilligerswerk promoten en de deskundigheid over het vrijwilligerswerk uitbouwen door onderzoek.

De Vlaamse Regering geeft prioriteit aan de onmiddellijke uitvoering van het nieuwe decreet over het vrijwilligerswerk in welzijn en gezondheid. We voorzien in een verhoging van de budgetten voor alle vrijwilligersorganisaties in welzijn en gezondheid. We stellen een stappenplan op om de erkenning, subsidiëring en controle van ingebouwde vrijwilligerswerkingen in welzijn en gezondheid in de sectorale regelgeving in te voeren.

We ontwikkelen ook een decreet voor de psychosociale begeleiding van gedetineerden door professionelen en vrijwilligers in het kader van de verwerking van de feiten, de aanvaarding van de straf en de re-integratie in de maatschappij.

2. Cultuur, Jeugd en Sport

Cultuurbeleid, maar ook jeugd-, sport-, toerisme- en mediabeleid, geven vorm en inhoud aan de gemeenschap (sociale ontplooiing) en aan het individu (zelfontplooiing). In 2020 kan de levenskwaliteit in Vlaanderen alleen maar aan de top staan als ook de participatie aan sport en cultuur aanzienlijk verhoogd wordt. We hebben dan ook de ambitie om in Vlaanderen te blijven investeren in een breed cultuur-, sport-, vrijetijds- en jeugdbeleid waarbij maatschappelijk engagement, participatie, interculturaliteit en sociale cohesie centraal staan.

Voor de Vlaamse Regering vormen het verenigingsleven en het vrijwilligerswerk, ongeacht de sector waarin het zich ontwikkelt, een belangrijk aandachtspunt. Deze aandacht zal op Vlaams niveau worden verankerd in een geactualiseerd charter met de Verenigde Verenigingen. Via een nieuwe versie van het actieplan Samen Vereenvoudigen wordt een inventaris opgesteld van plan- en regeloverlast voor verenigingen. De Vlaamse Regering engageert zich om binnen haar bevoegdheden deze overlast weg te werken. Tegelijk zal zij, onder andere via het Overlegcomité, de problemen op federaal niveau agenderen en samen met de andere gemeenschappen van deze problematiek een speerpunt maken. De Vlaamse Regering zal volop inzetten op het Internationaal Jaar van de Vrijwilliger in 2011.

De Vlaamse Regering beschouwt de aanwezigheid van diverse culturele gemeenschappen als een rijkdom en wil investeren in duurzame werkvormen waarbij die cultuurgemeenschappen met veel respect voor hun afkomst en eigenheid, maar ook in hun ondertussen diepe Vlaamse verankering, een structurele aandacht vinden.

Het verenigingsleven wordt actief, structureel en projectmatig ondersteund. We zorgen voor een doorzichtige subsidieregeling, eenvoudige regelgeving en de blijvende erkenning en ondersteuning van het vrijwilligerswerk. De Vlaamse Regering bevestigt het belang van de sectorale subsidiestromen voor het lokale jeugd-, cultuur-, sport- en erfgoedbeleid.

Participatiedrempels voor cultuur, jeugd en sport werken we verder weg en kansengroepen krijgen bijzondere aandacht.

Om de culturele competenties te verhogen zullen onderwijs, amateurkunsten, sociaal-cultureel werk, kunsten- en erfgoedorganisaties aandacht besteden aan de cultuureducatie en initiatieven nemen voor toeleiding om zoveel mogelijk mensen en doelgroepen te stimuleren tot een actieve cultuurbeleving (deelnemen en deelhebben). Daartoe zal tussen de beleidsdomeinen Onderwijs, CJSJ en Welzijn een overeenkomst worden gesloten voor de concretisering van gezamenlijke en respectieve inspanningen.

De erkenning van elders verworven competenties en kwalificaties moet de waarde van niet-formeel leren, onder andere via het verenigingsleven, beter zichtbaar maken en valoriseren. Met het oog op een geëigende plaats binnen het brede educatieve landschap en civiele validatie stemmen we af met de initiatieven binnen onderwijs, werk, over alle beleidsdomeinen heen en met de Europese initiatieven ter zake.

Op basis van een inventaris van zowel de aanwezige private als publieke infrastructuur wordt een meerjarenplan voor culturele infrastructuur opgemaakt. Daarvoor wordt in de nodige middelen voorzien. Naar analogie met het Sportinfrastructuurfonds kan gestreefd worden naar een systeem van cofinanciering van de Vlaamse, lokale en provinciale overheden en de private partners. We stimuleren samenwerkingsformules om het efficiënte gebruik van alle infrastructuur die met overheidssteun werd gebouwd, te bevorderen. Bij de besteding van de middelen wordt voorrang gegeven aan het onderhoud en de uitbouw van de eigen infrastructuur en wordt bijzondere aandacht besteed aan duurzaamheid en architecturale kwaliteit. De Vlaamse Regering bevestigt haar keuze om te investeren in de verbouwingen van het KMSKA en de Koningin Elisabethzaal, inclusief de residentie voor de Filharmonie, en in de ontwikkeling van de Waalse Krook in Gent.

De Vlaamse overheid moet meer aandacht hebben voor de toenemende regionale samenwerking over cultuur, jeugd en sport en geeft de intergemeentelijke samenwerking alle kansen.

Het internationale cultuur-, jeugd- en sportbeleid wordt, onder andere, door de enveloppefinanciering, in grote mate door de particuliere organisaties autonoom ingevuld. De Vlaamse Regering zal aanvullend aandacht besteden aan (1) aanwezigheid op belangrijke politieke en beleidsfora, (2) zichtbaarheid op internationaal veelbetekende toonmomenten en manifestaties en (3) een intensieve samenwerking met landen en regio's.

a. Cultuur

Vlaanderen heeft een bijzonder rijke geschiedenis en culturele traditie. Daarom bewaren, onderzoeken en ontsluiten we ons erfgoed. De uitvoering van de UNESCO-conventie zal het beleid voor immaterieel cultureel erfgoed verder vorm geven.

We willen een inhaalbeweging voor het behoud, het bewaren en het ontsluiten van het cultureel erfgoed, waaronder ook het rijke muzikale erfgoed. We zoeken oplossingen voor het probleem van digitale bewaring, archivering en ontsluiting. In nauw overleg met de mediasector, de archief- en erfgoedorganisaties en op basis van de verworven kennis binnen het IBBT richten we een Vlaams Instituut voor de archivering en ontsluiting van het audiovisueel erfgoed in Vlaanderen op (de Waalse Krook, Gent).

Een versterking en betere afstemming en samenwerking van de grote Vlaamse cultuurinstellingen moet hun voortrekkersrol in eigen land en hun internationaal aanzien nog versterken. Dat stimuleren we extra. Bovendien willen we in Brussel de doelgerichte samenwerking versterken met de federale biculturele instellingen zoals het Paleis voor Schone Kunsten. De overheid moet daarom via beheersovereenkomsten op maat het belang van grote cultuurinstellingen en hun functie als symbool van het Vlaamse erfgoed- en kunstenbeleid erkennen en honoreren. De subsidies zullen duidelijker gekoppeld worden aan voorwaarden voor hun inbreng in het internationale cultuurbeleid, publiekswerking voor en over heel Vlaanderen, het gebruik en onderhoud van hun patrimonium, een meer uniform personeelsstatuut en een grotere samenwerking tussen deze autonome instellingen rond techniek, promotie, ateliers, enzovoort.

Om de vernieuwing in het kunstenlandschap blijvend te waarborgen streven we naar een evenwichtiger verhouding tussen structurele en projectmatige subsidiëring. Productie, aanbod en spreiding moeten beter op elkaar afgestemd worden. De Vlaamse Regering kiest voor een evaluatie van het Kunstendecreet waarbij – met behoud van een eigen artistieke logica – onder andere de aansluiting op het decreet Lokaal Cultuurbeleid, de positie van de stads(jeugd)theaters en het kritisch analyseren van het beoordelingssysteem bijzondere aandacht verdienen. Er moet meer aandacht komen voor de individuele kunstenaars en hun sociaaljuridische positie en een sterkere investering in beurzen en ruimere trajectsubsidies.

We maken werk van een 'Collectie Vlaanderen' en een krachtenbundeling van onze belangrijke musea om Vlaanderen internationaal nog beter op de kaart plaatsen. Daartoe bouwen we verder aan het topstukken- en sleutelwerkenbeleid, het ontwikkelen van een successieregeling, een regeling voor de inbetalinggeving van kunstwerken en een overheidsgarantie voor bruiklenen. De collectiemobiliteit wordt bevorderd en we ontwikkelen ook initiatieven ten aanzien van private collecties.

In het kader van een geïntegreerd erfgoedbeleid zet de Vlaamse Regering in op een meer gesystematiseerde en uitdrukkelijke aandacht voor het religieus erfgoed. Bovendien moet het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur (CRKC) als Vlaams expertisecentrum voor het religieuze erfgoed, zowel binnen als buiten de kerkelijke gemeenschap, ook voor het onroerend erfgoed erkend worden, zodat het alle betrokkenen optimaal kan begeleiden bij behoud, beheer en herbestemming.

Betreffende lokaal cultuurbeleid wordt verder geïnvesteerd in het wegwerken van blinde vlekken en het stimuleren van gemeenschapsvorming. We kiezen voor meer sturing op prioritaire doelstellingen en minder op instellingen, met nog minder planlast als gewenst gevolg.

We voeren een internationaal kunstenbeleid dat onze artistieke creativiteit centraal stelt en Vlaamse kunstenaars kansen biedt en uitstraling geeft op de voor hen artistiek relevante buitenlandse podia.

De Vlaamse Regering nam in 2006 het initiatief tot de oprichting van Cultuurinvest binnen PMV. Dat belangrijke beleidsinstrument moet verder worden ontwikkeld. Daarbij wordt in de eerste plaats gezocht naar manieren om subsidies en risicokapitaal op een gerichte wijze te combineren. We ontwikkelen systemen van gemengde financiering, waarbij de slaagkansen in een marktomgeving groeien doordat een deel van de aanloopkosten wordt gesubsidieerd. Daarnaast blijft de nood bestaan om het bestaande bedrijfseconomische instrumentarium toegankelijker te maken voor de creatieve sectoren, een geïntegreerd antwoord te bieden op de vragen in de sector en een beleidsdomeinoverschrijdende aanpak en ondersteuning te bieden.

We ontwikkelen een monitoringsinstrument voor de sociaal-culturele sector dat als doel heeft de tendensen in de sector in kaart te brengen en de maatschappelijke positie te versterken. Daartoe worden sluitende afspraken gemaakt tussen alle actoren: de betrokken IVA's, de steunpunten en de bovenbouw. De positionering en de opdrachten van alle betrokkenen worden in dat kader herijkt. In geen geval kan dat leiden tot een grotere planlast voor de sociaal-culturele organisaties.

b. Jeugd

Een derde van de Vlamingen is jonger dan dertig jaar. Zij zullen de toekomstige samenleving vorm geven. Kinderen en jongeren hebben vaak een andere maar daarom niet minder waardevolle kijk op maatschappelijke thema's. We zetten de ingeslagen weg van een volwaardig categoriaal jeugdbeleid verder. Kaderend in Vlaanderen in Actie vormt de bestrijding van achterstelling, armoede en uitsluiting een permanent aandachtspunt en een harde prioriteit.

Het derde Vlaams Jeugdbeleidsplan (2010-2014) zal na het congres van het Steunpunt Jeugd worden opgesteld en moet worden uitgevoerd door de hele Vlaamse Regering. Belangrijke thema's zijn daarbij: participatie, informatie, vrijwilligerswerk en een beter begrip en een betere kennis van kinderen en jongeren en hun leefwereld. Dat laatste vereist ook een investering in het jeugdonderzoekplatform.

Het sociale welzijn van jongeren maakt deel uit van een volwaardig categoriaal jeugdbeleid. Samenwerking tussen de jeugdsector en de welzijnssector draagt bij tot een toegenomen sociaal welzijn van jongeren.

In een ruimer perspectief stelt de Vlaamse Regering een jongerenpact op met de jongeren waarbij toekomstgericht wordt gekeken naar maatschappelijke thema's als solidariteit tussen de generaties, talentontwikkeling, creativiteit, engagement en uitdagingen gekoppeld aan diverse vormen van risicogedrag, zoals drugsgebruik, zelfdoding, geweld. Via de weg van de cultuureducatie in onderwijs, sociaal-cultureel werk voor kinderen en volwassenen en kunsten willen we alle kinderen en jongeren bereiken en hen stimuleren in hun culturele beleving. Binnen het jeugdwerk en het bredere vrijetijdsaanbod voor kinderen en jongeren wil de Vlaamse Regering meer en nieuwe aandacht besteden aan de verenigingen en programma's die de actieve kunstbeoefening op een laagdrempelige, speelse wijze introduceren en begeleiden. Daarbij verwijst ze zowel naar de wat weggedeelde jeugd(muziek)ateliers als naar een concrete invulling van het concept brede school en een aanvulling op het bestaande Deeltijds Kunstonderwijs.

Via het decreet Lokaal Jeugdbeleid zal de Vlaamse overheid de gemeentebesturen blijvend ondersteunen in hun inspanningen om voldoende te voorzien in aangepaste en veilige basisinfrastructuur voor jeugd, zoals jeugdlokalen, kampplaatsen, jeugdverblijven en openbare plekken waar kinderen en jongeren zich thuis voelen. Er gaat bijzondere aandacht naar eenduidige normen voor brandveiligheid. Die zullen geleidelijk en met begeleidende en informatie-maatregelen worden geïntroduceerd. Ook blijft in het decreet Lokaal Jeugdbeleid de prioriteit op plaatselijke jeugdinfrastructuur gevestigd. Vanuit de Task Force Jeugdverblijven zoekt men naar passende oplossingen voor de zonevreemde jeugdverblijven. Tot slot wordt de sector van en het decreet over de jeugdverblijfsinfrastructuur geëvalueerd en bijgestuurd.

c. Gezonde sportbeleving

Recent onderzoek bevestigde opnieuw dat de algemene fysieke conditie van de Vlamingen, vooral van jongeren, ondermaats is. Vlaanderen is ook trots op de internationale prestaties van zijn sporters, maar globaal blijven de prestaties van individuele atleten en teamsporters toch onder de verwachtingen. De Vlaamse Regering koestert grote ambities op sportief vlak en erkent het vitaal belang van sport en beweging voor een gezonde samenleving. Naast een beleid dat gericht is op een zo groot mogelijke sportparticipatie moeten de inspanningen op het vlak van de topsport worden voortgezet. In het kader van Vlaanderen in Actie stelt de Vlaamse overheid met alle sportactoren een Strategisch Plan voor Sportend Vlaanderen 2020 op.

Met respect voor ieders bevoegdheden wil Vlaanderen een samenwerkingsakkoord sluiten tussen de bevoegde overheden van dit land om te komen tot een betere samenwerking die moet leiden tot een versterking van het Vlaams sportbeleid en het topsportbeleid in het bijzonder.

De algemene gezondheid van onze kinderen en jongeren moet worden verbeterd. Er wordt meer ingezet op sportbeleving en bewegingsopvoeding binnen het onderwijs. Ook buitenschoolse sportactiviteiten worden aangemoedigd. Het decreet Lokaal Sportbeleid en het decreet Flankerend Onderwijsbeleid vervullen daarbij een cruciale rol. We

blijven investeren in sportpromotie. We zetten de sensibiliseringscampagne voor de 50-plussers en de acties rond fysieke fitheid voort.

De werking van de topsportscholen wordt geëvalueerd en indien nodig bijgestuurd. In samenwerking met de sportfederaties en de universiteiten wordt een proefproject uitgewerkt rond multisporten voor de allerjongsten.

Het decreet over de sportfederaties wordt geëvalueerd. Sportbonden worden aangemoedigd om te investeren in wetenschappelijke begeleiding. Ook de begeleiding en ondersteuning van de topsportfederaties op medisch, paramedisch en sportwetenschappelijk vlak moet verder worden uitgebouwd. We streven naar een aanzienlijke toename van het aantal gediplomeerde trainers. De pool van topsporttrainers wordt verder uitgebreid.

De Vlaamse overheid concretiseert met alle topsportactoren het Topsportactieplan voor de lopende Olympiade (2009-2012). Topsportgerelateerd onderzoek in de Vlaamse universitaire onderzoekscentra wordt bestendig en maximaal afgestemd op de reële noden van de topsporters, toptrainers en topsportfederaties.

Voor het topsportbeleid wordt binnen Bloso gewerkt aan één Vlaams loket voor de topsport en de topsportatleten. Vlaanderen blijft ook verder investeren in Atletiek Vlaanderen en in het wielerteam.

Alle atleten die direct of indirect op de loonrol van de Vlaamse Gemeenschap staan, garanderen voldoende return op het gebied van visibiliteit voor Vlaanderen. Dat wordt contractueel vastgelegd.

Wij steunen de vraag naar organisatie, samen met Nederland, van het Wereldkampioenschap voetbal in 2018. Wij dragen bij in de vernieuwing van onze stadions. Een correcte regionale spreiding en een multifunctionele benadering staan daarbij voorop.

De Vlaamse Regering geeft alle kansen aan de pas opgerichte Voetbalfederatie Vlaanderen vzw, opdat de samenwerking een eigen dynamiek creëert.

De Vlaamse Regering wil helpen de integriteit van de sport te vrijwaren. Ethisch en medisch verantwoord sporten staan voorop.

Ook in de sport is er bijzondere aandacht voor achterstelling en uitsluiting. Inzake prioriteitenbeleid gaat er bijzondere aandacht naar personen met een handicap. De nodige middelen worden ingezet om sporters met een handicap te kunnen laten deelnemen aan Special Olympics en Paralympics.

3. Toerisme

a. Vakantie voor iedereen

Toerisme biedt kansen tot ontmoeting, persoonlijke verrijking, verdieping van het gezinsleven, natuur-en cultuurbeleving. Toerisme en vakantie dragen zo bij tot het maatschappelijk welzijn. Alle Vlamingen moeten op een volwaardige en door henzelf gekozen wijze kunnen participeren aan het toerisme.

We werken drempels verder weg om iedereen een vakantiebeleving te kunnen bieden en de vakantieparticipatie te verhogen. Vlaanderen moet ervoor zorgen dat er kwalitatieve en betaalbare vormen zijn voor jongeren-, groeps- en gezinslogement, zoals familiehotels, gastenkamers, hoevetoerisme, plattelandstoerisme, jeugdkampplaatsen, kampeerplaatsen. De inhaalbeweging voor jeugdverblijfsinfrastructuur wordt voortgezet: we realiseren dus het investeringsplan voor toeristische jeugdverblijfsinfrastructuur.

We voorzien in een voldoende groot aanbod aan sociaal toerisme in eigen land en investeren in kleinschalige projecten voor specifieke doelgroepen van mensen die in armoede leven en mensen met beperkingen, zoals zorgvakanties. We bouwen het steunpunt Vakantieparticipatie verder uit.

Om attractief te blijven, in het bijzonder voor jongeren en jonge gezinnen, moet worden ingezet op de ontwikkeling van specifieke toeristische programma's en producten. Vlaanderen moet de toeristische infrastructuur ontwikkelen en aanpassen, rekening houdend met kind- en gezinsvriendelijkheid en toegankelijkheid

b. Strategisch toerisme beleid

De diverse toeristische troeven (erfgoed, kunststeden, kust, groene regio's) van Vlaanderen en zijn hoofdstad Brussel zijn uitgegroeid tot aantrekkelijke toeristische trekpleisters, met een belangrijke economische betekenis, niet in het minst voor tewerkstelling.

Vlaanderen moet een vernieuwend strategisch beleidsplan Toerisme ontwikkelen om zich als duurzame toeristische bestemming op de internationale kaart te zetten. Dat socio-economische plan bepaalt de focus van de in te zetten of te ontwikkelen instrumenten en de keuze van de samenwerkingsmodaliteiten met publieke en private spelers. Uitgangspunten daarbij zijn: duurzaamheid, kwaliteit, innovatie, werkgelegenheid en dynamisch ondernemerschap. We concretiseren dat plan in een impulsprogramma voor de Vlaamse kust, de kunststeden en de verschillende regio's. Op de Europese en mondiale markten wordt de troef van de Vlaamse hoofdstad Brussel sterk uitgespeeld. We promoten onze Vlaamse kunststeden als één internationaal toeristisch topproduct.

We verhogen welvaart en tewerkstelling door en met toerisme tegen 2020, door de verhoging van de middelen voor toerismebeleid.

Vanuit de internationale ambitie van Vlaanderen zetten we de marketingmiddelen voor het zaken-en congresstoerisme (MICE) efficiënter in. Voor de verdere uitbouw van het MICE-toerisme in en naar Vlaanderen maken we een actieplan op.

We zorgen voor een afstemming van het toerismebeleid tussen de verschillende Vlaamse overheidsniveaus en voor samenwerking tussen de private sector en de overheden.

Vlaanderen zal het toeristisch ondernemerschap versterken en verder inzetten op de professionalisering van de lokale publieke en private sector. Om zijn internationale ambities te blijven waarmaken en aan te sluiten bij de moderne consument stimuleren we innovatie, durf en originaliteit. In het kader van een slagkrachtige overheid in Vlaanderen moet er gekozen worden voor een herstructurering van het Agentschap Toerisme Vlaanderen, waarbij het op korte termijn moet uitgroeien tot een sterke, dynamische en minder ambtelijke overheidsinstantie.

De Vlaamse Regering zal, in het kader van een beleidsdomeinoverschrijdend plan rond '100 jaar Grote Oorlog', initiatieven in Vlaanderen nemen en ondersteunen die inspelen op de eeuwherdenking van de Eerste Wereldoorlog specifiek in de frontstreek. Dat wervend project wordt -met toerisme als trekker- als een hefboom gebruikt in het beleid voor toerisme, cultureel en onroerend erfgoed, wetenschappelijk onderzoek, internationaal beleid, en onderwijs en vredeseducatie. De omroepen worden daarbij actief betrokken en er wordt een projectloket opgezet, dicht bij de relevante plaatselijke netwerken en cruciale actoren.

Onze rijke eet-en tafelcultuur en de conservatie, restauratie en ontsluiting van ons erfgoed benutten we als toeristische troeven.

Vlaanderen blijft investeren in fietsroutes en fietsvriendelijke logies en wendt zijn wereldberoemd koerserfgoed, met de Ronde van Vlaanderen op kop, maximaal aan om het fietstoerisme in Vlaanderen internationaal te promoten.

4. Een diverse en kwaliteitsvolle mediasector

Vlaanderen wil tegen 2020 uitgroeien tot een vooruitstrevende informatiemaatschappij. Digitalisering is vandaag dé uitdaging in de mediasector. Digitale media zijn steeds nadrukkelijker aanwezig en overspoelen mensen met informatie van een groeiend aantal aanbieders. Meer dan ooit moeten in deze omstandigheden de onafhankelijkheid, de pluriformiteit en de kwaliteit van de media en van de informatieverstrekking bewaakt worden. Daarom investeren we in een sterke Vlaamse openbare omroep die bijdraagt tot de verdere ontwikkeling van de identiteit en de diversiteit van de Vlaamse cultuur en van een democratische en verdraagzame samenleving. We hebben ook aandacht voor de leefbaarheid van Vlaamse commerciële mediabedrijven met een zekere schaalgrootte. Diversiteit is onverenigbaar met ongebreidelde mediaconcentratie.

De mediasector is een volwaardige en slagkrachtige economische sector. We willen de transformatie van de sector en de impact van nieuwe mediavormen op het medialandschap begeleiden. We ontwikkelen een beleid om de kwaliteitsjournalistiek verder te bevorderen en hebben daarbij oog voor de opleiding, arbeidsvoorwaarden en sociaaleco-

nomische positie van journalisten en fotografen. De Staten-Generaal van de Media krijgt een vervolg.

De steun aan de geschreven pers wordt geëvalueerd en gekoppeld aan voorwaarden die onder andere de pluriformiteit versterken, en de kwaliteit en de redactionele onafhankelijkheid verhogen. Via convenanten zullen persbedrijven meer betrokken worden bij de Vlaamse overheidscommunicatie.

Het is onze ambitie dat elke Vlaming toegang heeft tot een divers en kwalitatief media-aanbod waarin technologische innovaties en nieuwe mediatoepassingen zijn geïntegreerd. We willen werken aan een nieuw Digitaal Actieplan om Vlaanderen verder uit te bouwen als geavanceerde informatiemaatschappij en om de digitale kloof te overbruggen. De internet- en breedbandpenetratie kunnen nog in belangrijke mate stijgen. Ook het internetgebruik van de Vlaming kan nog fors groeien: we willen het gebruik van toepassingen als e-government, e-media, e-cultuur, e-gezondheid en e-learning bevorderen. We informeren over het gebruik van vrije software (open source).

Vlaanderen investeert verder in de ondertiteling van televisieprogramma's van commerciële en regionale televisieomroepen. Toegankelijkheid van media betekent ook dat er werk moet worden gemaakt van audiodescriptie en auditieve ondertiteling.

De evenementenlijst van programma's die verplicht in open net moeten worden uitgezonden, wordt herbekeken en indien mogelijk uitgebreid. We onderzoeken de mogelijkheid om sportrechten verplicht aan te bieden per landsdeel. Digitale televisie is vandaag al prominent aanwezig. De groei die de sector de voorbije jaren kon optekenen, is veelbelovend. Vlaanderen wil de uitbouw van nieuwe platformen en toepassingen voor digitale omroep aanmoedigen. We onderzoeken grondig hoe we ten gunste van de consument kunnen komen tot meer concurrentie voor Tv-distributie. We geven digitale ethertelevisie alle kansen om uit te groeien tot een volwaardig en betaalbaar alternatief omroepplatform, met een breed aanbod aan televisiekanalen. We realiseren mobiele televisie in Vlaanderen via DVBH. Digitale televisie moet echter voor iedereen betaalbaar blijven: de kostprijs die de gebruiker moet betalen voor de basisdienstverlening mag niet hoger worden. We zoeken samen met de betrokken actoren naar oplossingen voor de digitale installatieproblemen bij digitale televisie.

De openbare omroep speelt een belangrijke rol bij het beschikbaar stellen van een kwalitatief aanbod via traditionele en nieuwe mediatoepassingen. De publieke opdracht van de openbare omroep moet nauwkeurig en doordacht gedefinieerd worden. Zijn hele aanbod moet maximaal toegankelijk zijn op televisie en op internet. De beheersovereenkomst (2007-2011) van de VRT wordt geëvalueerd.

Het hele lineaire VRT-aanbod, inclusief alle bestaande plusinitiatieven, is via de ether gratis beschikbaar in Vlaanderen en Brussel. Alle digitale abonnees in Vlaanderen en Brussel moeten zonder meerkost het hele lineaire digitale VRT-aanbod kunnen ontvangen. De VRT moet een voortrekkersrol spelen in onderzoek en ontwikkeling, in het voordeel van de hele Vlaamse audiovisuele mediasector. De VRT bereidt zich voor op de nieuwste technologische evoluties en anticipeert op de uitbreiding van mediaplatformen en de nieuwe functionele mediavormen, zonder daarbij de grenzen van de openbare opdracht te overschrijden. De VRT blijft binnen de perken van de Europese regels voor financiering van de openbare omroep.

Waar mogelijk wordt bekeken hoe de VRT kan samenwerken met andere mediaspelers met het oog op een betere verspreiding en rendement van zijn aanbod. We stimuleren de openbare, commerciële en regionale televisieomroepen tot samenwerking bij het verwerven van rechten. Tussen de openbare omroep en de onafhankelijke producenten moet er een billijke verdeling van de opbrengst van de rechten komen, zodat in Vlaanderen een maximale diversiteit van onafhankelijke producenten behouden wordt.

De openbare omroep moet correct gefinancierd worden om haar decretale opdracht uit te voeren. Alle contracten van de VRT met sponsors, productiehuisen en mediabedrijven dienen marktconform te zijn in overeenstemming met de analyse van het Rekenhof en moeten zo nodig aangepast worden.

Geen enkele aanbieder kan een divers en kwalitatief programmaschema opmaken zonder voldoende bruikbaar audiovisueel materiaal. Er zijn dus belangrijke inspanningen nodig voor de creatie van nieuwe digitale inhoud en voor de digitalisering van analoge programma's uit de audiovisuele archieven. We maken werk van de digitalisering en ontsluiting van het VRT-archief ten behoeve van andere televisieomroepen en scholen, bibliotheken, ... Met nieuwe

hefbomen kunnen meer middelen worden vrijgemaakt voor de Vlaamse audiovisuele productiesector. Daarvoor is een investeringsplicht voor de dienstenverdelers in de audiovisuele sector noodzakelijk. Naast de openbare omroep moeten ook andere spelers in de mediemarkt gestimuleerd worden in het aanbieden van culturele en sportprogramma's en informatie aan alle burgers. Binnen het Vlaams Audiovisueel Fonds zal het stimuleringsfonds voor televisieproducties verder uitgebouwd worden. Vlaanderen wordt gepromoot als filmlocatie.

Het is elementair dat elke Vlaming kan participeren aan de vooruitstrevende informatiemaatschappij die Vlaanderen wil zijn. De digitale kloof moet weggewerkt worden. Onze ambitie is om ervoor te zorgen dat ook kwetsbare doelgroepen voldoende mediatoegang hebben en voldoende mediageletterd zijn. Elke Vlaamse woning moet daarom beschikken over een internetaansluiting tegen democratisch tarief. Mediagebruikers moeten de nodige vaardigheden kunnen verwerven om adequaat met de nieuwe media om te gaan. We richten daarom een Kenniscentrum Mediawijsheid en Mediageletterdheid op dat de samenwerking zal coördineren met alle betrokken partners. Overheidsvoorlichting moet ook gebeuren via internet, in het bijzonder via de sociale media waar veel mensen actief zijn.

Er wordt een beleid ontwikkeld rond gaming met een duidelijke rating, wetenschappelijk onderzoek, sensibiliseringsacties, innovatiesteun voor Vlaamse gamebedrijven en de mogelijkheid om games te gebruiken als nuttige tools in het onderwijs. Daarbij wordt ook de inrichting van een reguliere en interdisciplinaire masteropleiding gameontwikkeling mogelijk.

Er wordt een volwaardig beleid voor de radiosector uitgestippeld, waarbij aandacht gaat naar digitalisering. Naar aanleiding van de verlenging van de frequentievergunningen onderzoeken we op welke manier we de digitalisering kunnen versnellen. Tegelijk starten we met de voorbereiding van een geheel nieuw radiolandschap met een adequaat frequentieplan op basis van een zero-base benadering. Alle erkende radiozenders moeten maximaal beluisterbaar zijn in hun zendgebied en krijgen waarborgen op voldoende frequenties conform hun opdracht. We nemen een daadkrachtige houding aan tegenover storingen van Vlaamse radio-omroepen door (piraat)radio's uit binnen- en buitenland.

We ondersteunen de verdere uitbouw van een Vlaamse urban radio-omroep voor jongeren in de steden om hen zowel als mediamaker en als mediaconsument te stimuleren.

Er wordt ook rekening gehouden met de waardevolle rol van regionale televisie. We hebben met name aandacht voor de nood aan structurele ondersteuning van regionale televisie, onder meer via het communicatiebeleid van de Vlaamse overheid. Het toekennen van een structurele subsidiëring voor elke regionale televisieomroep moet onderzocht worden als tegemoetkoming voor het uitvoeren van specifieke opdrachten rond bijvoorbeeld informatie, ondertiteling, culturele en sportieve evenementen in de regio.

5. Gelijke kansen, diversiteit, inburgering en samenleven

Vlaanderen heeft oog voor de verschillen tussen sociale groepen, maar ook voor de individuele ontplooiing en ontwikkeling van de mensen binnen die groepen. Niemand mag uitgesloten worden en we streven ernaar dat iedereen zich verantwoordelijk voelt voor het creëren van een hechte sociale samenleving. We hebben dus respect voor de verscheidenheid van de verschillende individuen en groepen en willen individuen en groepen de mogelijkheden geven om zich te emanciperen in een niet-discriminerende samenleving, waarbij ook het inburgeringsproces essentieel is. Inburgering is een instrument om te komen tot gelijke kansen. Wij willen een genderevenwichtige samenleving.

De aanwezigheid van meerdere culturen in onze samenleving is een feit, waar we positief mee aan de slag gaan, een belangrijke bron van vernieuwing. Het is een voortdurend leerproces van interactie, waarin ruimte is voor uitwisseling en onderhandeling. Bij conflicten wordt er samen gezocht naar oplossingen. Interculturaliteit is nu al een dagelijkse realiteit die we moeten inzetten als motor voor onze gezamenlijke toekomst. Interculturaliteit betekent niet dat mensen hun eigenheid verliezen. Mensen die met respect voor elkaars eigenheid in interactie gaan, creëren een nieuw perspectief en bouwen zo samen aan de toekomst van Vlaanderen.

Vanuit die visie streeft het Vlaamse beleid naar een volwaardige participatie aan het maatschappelijk leven voor iedereen. We hebben daarbij oog voor de maatschappelijke kwetsbare groepen.

a. Gelijke kansen -diversiteit

We focussen, conform het Pact 2020, op inclusie van doelgroepen. Naast de bestaande doelgroepen worden ook personen met een handicap als doelgroep van het gelijkemansbeleid beschouwd. Elke doelgroep verdient ook een specifiek gelijkemansbeleid. Daarom wordt – in nauw overleg met het middenveld – in de schoot van de Vlaamse Regering een masterplan opgesteld voor de evenredige participatie van alle doelgroepen aan alle domeinen van het maatschappelijk leven. In het kader van dat masterplan treft elke minister maatregelen op het vlak van gelijke kansen en diversiteit op zijn of haar beleidsdomein. Dat proces wordt concreet gevoed, ondersteund, opgevolgd en geëvalueerd in het kader van de open coördinatiemethode. Het masterplan bevat meetbare doelstellingen, concrete acties, een timing en een systematische monitoring van de resultaten.

We maken werk van een non-tolerantie beleid op het vlak van discriminatie. We werken nog bestaande discriminaties in de regelgeving weg en maken het mogelijk dat bestaande Vlaamse inspectie-en controlediensten ook de naleving van het verbod op discriminatie controleren. We investeren in laagdrempelige meldpunten in de Vlaamse centrumsteden en in Brussel. Daarbij zullen we streven naar structurele samenwerking met andere diensten en meldpunten, met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel. Om tegemoet te komen aan onze Europese en decretale verplichtingen nemen we de onderhandelingen met betrekking tot de interfederalisering van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding opnieuw op en starten we ook onderhandelingen op met betrekking tot de structurele samenwerking met het Instituut voor Gelijkheid van Vrouwen en Mannen. Daarbij handelt de Vlaamse Regering vanuit de gelijkwaardigheid van de verschillende bestuursniveaus. Als deze onderhandelingen een jaar na het aantreden van de Vlaamse Regering niet tot een ondertekend samenwerkingsakkoord leiden, zal de Vlaamse Regering, binnen haar budgetten, de nodige maatregelen treffen.

De Vlaamse samenleving moet mannen en vrouwen gelijke kansen geven in de wijze waarop ze zich kunnen ontplooiën. De Vlaamse Regering streeft naar een genderevenwichtige samenleving. Daarom besteden we aan een specifiek gelijkemansbeleid vrouw/man de nodige aandacht en dit naast de diversiteitsproblematiek. Prioriteiten daarbij zijn evenredige participatie, gelijkheid op de arbeidsmarkt en een betere combinatie van gezin en arbeid.

We bestrijden de loopbaankloof met structurele maatregelen.

Er komen krachtige maatregelen die ernaar streven om in bestuursraden van publiekrechtelijke rechtspersonen naar de minimale aanwezigheid van een derde van leden van beide geslachten te bekomen. Daarnaast komen er in nauw overleg met de sociale partners stimuleringsmaatregelen om deze aanwezigheid ook in de bestuursraden van privaatrechtelijke rechtspersonen te bevorderen.

Daarnaast wordt aandacht besteed aan de aanpak van het glazen plafond, de ondersteuning van vrouwen die op de arbeidsmarkt herintreden, sensibilisering en het zoeken naar stimuli voor de gelijke opname van het ouderschapsverlof en, wat de evenredige participatie betreft, het toepassen van de rits voor de eerste twee plaatsen op de lokale kieslijsten.

We focussen in het genderbeleid op de rol van mannen en vaders in gezin en samenleving. We binden de strijd aan met genderstereotypen, waar ook in de samenleving.

Een efficiënte monitoring op het vlak van gender is nodig. Daarvoor is een sterkere ontwikkeling van genderindicatoren noodzakelijk om het verticale en horizontale gelijke kansenbeleid te beoordelen. Het actieplan Gelijke Kansen van de Vlaamse Regering moet daartoe een aanzet zijn. Het middenveld wordt betrokken bij de ontwikkeling en de evaluatie van de actieplannen.

Samen met de holebi-en transgendergemeenschap ontwikkelt de overheid een welzijns-, gezondheids-, gezins-, jeugd-en onderwijsbeleid dat actief inspeelt op de specifieke noden en behoeften van de doelgroep. We binden de strijd aan met de stereotiepe opvattingen over holebi's en transgenders.

We implementeren verder het VN-Verdrag voor personen met een handicap in Vlaanderen en creëren zo een samenleving die echt gelijke kansen geeft aan personen met een handicap.

Met het expertisecentrum Toegankelijkheid, vzw Enter, maken we werk van een substantiële verhoging van de inte-

grale toegankelijkheid van gebouwen en diensten van de Vlaamse overheid en van een strategie om de toegankelijkheid in Vlaanderen te verhogen. We volgen de uitvoering van die strategie op aan de hand van meetbare indicatoren. We breiden de ondersteuning van de provinciale adviesbureaus toegankelijkheid uit, zodat zij hun sensibiliserende en ondersteunende rol ten aanzien van de lokale overheden en burgers nog beter kunnen vervullen. De praktijk om met gemeenten en steden convenanten af te sluiten wordt aangemoedigd.

Een toegankelijkheidsdecreet legt de aanpak vast voor bestaande gebouwen en ruimtes en andere publieke gebouwen en voorziet in een kader voor de bestaande structuren en actoren.

Het middenveld krijgt een grotere en structureel ingebedde rol. We investeren in de uitbouw van expertise aangaande personen met een handicap. We investeren in een representatieve koepelorganisatie van belangenverenigingen per doelgroep en waarmee de Vlaamse Regering samenwerkt.

Ook als organisatie en werkgever zet de Vlaamse overheid in op diversiteit en gelijke kansen. De Vlaamse overheid wil haar voorbeeldrol met daden én met resultaten versterken. We doen dat op verschillende manieren:

- We zorgen ervoor dat personen met een handicap, allochtonen en mannen en vrouwen op evenredige en evenwaardige wijze deel uitmaken van het personeel van de Vlaamse overheid. Jobpunt Vlaanderen ontwikkelt en versterkt gerichte communicatiekanalen naar deze doelgroepen en zorgt ervoor dat haar selectieprocedures daar aandacht aan schenken. Nieuwe stappen zullen gezet worden op het vlak van opvolging en evaluatie van de doelstellingen. De topmanagers zullen zelf verantwoordelijkheid krijgen in het realiseren van de doelstellingen. Ook zullen de organisaties die de doelgroepen vertegenwoordigen, aangesproken worden om hun leden aan te moedigen werk te vinden bij de Vlaamse overheid.
- We maken werk van een verhoging van de minimale aanwezigheid van beide geslachten in Vlaamse advies- en bestuursorganen tot 40% en van een gefaseerde aanpak om te komen tot een minimale aanwezigheid van 5% van personen van allochtone afkomst;
- We voeren een non-discriminatieclausule in bij overheidsopdrachten en subsidiereglementen.

b. Inburgering voor meer kansen

Mensen krijgen meer kansen door onze taal te leren en te willen inburgeren. Een gemeenschappelijke taal spreken is een essentiële voorwaarde om tot een hechte sociale samenleving te komen. Taal maakt immers communicatie mogelijk, waardoor wederzijds begrip en sociale samenhang kunnen ontstaan. We verwachten dan ook dat iedereen die in Vlaanderen woont snel en goed Nederlands leert. Het taalbeleid streeft op die manier duidelijk emancipatorische doelstellingen na. We zorgen er daarom voor dat er een behoeftedekkend aanbod NT2 in Vlaanderen en Brussel gerealiseerd wordt. We zetten ook sterk in op een kwaliteitsvol NT2-onderwijs. Daarom worden de beleidsaanbevelingen uit de platformtekst van de derde rondetafelconferentie NT2 uitgevoerd. In het kader van het inwerkingsdecreet wordt voor analfabete inburgeraars werk gemaakt van een specifiek traject met een professioneel perspectief. Het inburgeringsbeleid willen we krachtig voortzetten en verbreden.

We voeren een evaluatietest en certificering in voor de cursus maatschappelijke oriëntatie. De inburgeraar ontvangt een inburgeringscertificaat wanneer hij of zij zowel het deelcertificaat NT2 als het certificaat maatschappelijke oriëntatie behaald heeft. We streven ernaar zoveel mogelijk inburgeraars het inburgeringscertificaat te laten behalen. We behouden echter de inspanningsverbintenis, waarbij de inburgeraar die daaraan voldaan heeft een inburgeringsattest ontvangt en niet meer kan worden gesanctioneerd.

We zorgen voor een verdere professionalisering van de werking van de onthaalbureaus, een behoeftedekkend aanbod en doelgerichte primaire inburgeringstrajecten.

We evalueren het systeem van de administratieve sancties met het oog op een verdere efficiëntieverhoging van het inburgeringsbeleid. Het aandeel meldingen, contracten en attesten moet verder groeien.

We onderzoeken, in overleg met de sociale partners (binnen VESOC), hoe het civiele effect van het inburgeringsattest en –certificaat kan worden verhoogd.

We voeren een brede, maatschappelijke publiciteits- en sensibiliseringscampagne over het belang van het Nederlands als voorwaarde voor participatie. Dat lijkt evident, maar is het vandaag nog altijd niet.

Met het oog op een vlotte integratie voorzien we in een vrijwillig en kosteloos aanbod inburgering in het land van herkomst en werken hiertoe een basispakket inburgering uit. Zo geven we kandidaat-inwijkelingen de mogelijkheid om zich al in het land van herkomst voor te bereiden op hun komst naar Vlaanderen en zo hun integratie en inburgering vlotter te laten verlopen zonder dat dit de al dan niet afgifte van een verblijfsvergunning kan beïnvloeden.

We onderzoeken de mogelijkheid tot zelfstudie in het kader van de cursus maatschappelijke oriëntatie.

We maken werk van een vlotte overgang tussen het primaire en het secundaire traject. We geven het secundaire inburgeringstraject vorm, waarbij ook werk wordt gemaakt van de mogelijkheden op maatschappelijk en educatief vlak, onder meer via het zelfstandig ondernemerschap. Daarbij letten we erop dat alle trajecten ook toegankelijk zijn voor inburgeraars met een functiebeperking of handicap.

De administratieve planlast voor inburgeraars, onthaalbureaus en andere instanties waarmee inburgeraars in contact komen zoals VDAB en huisvestingsmaatschappijen wordt verminderd. De lokale integratiediensten worden versterkt en de lokale besturen krijgen een duidelijke regierol. We bouwen de diensten voor sociaal tolken en vertalen verder uit. De Vlaamse Regering zet de inspanningen voort om in overleg met vertegenwoordigers van de Islamitische eredienst te komen tot een opleiding voor imams.

Tot slot zien we erop toe dat de lokale besturen de afspraken nakomen om voldoende en duurzame doortrekkersterreinen en vaste staanplaatsen mogelijk te maken voor woonwagenbewoners.

IV. EEN SLAGKRACHTIGE OVERHEID

De overheden in Vlaanderen moeten in de economische, sociale en ecologische keten een sterke schakel vormen. Een efficiënte en effectieve overheid in Vlaanderen moet een kwaliteits-en concurrentieverschil maken binnen Europa. Goed overheidsbestuur is een kritieke variabele voor een duurzame ontwikkeling van onze economische welvaart en van ons sociale en ecologische welzijn. De overheden in Vlaanderen moeten doeltreffend en efficiënt functioneren om een slagkrachtige hefboom te vormen voor het regeringsbeleid gericht op een sociaal, ondernemend, innovatief en duurzaam Vlaanderen. We willen door samenwerking en partnerschap zorgen voor slagkrachtige, effectieve en efficiënte overheden voor Vlaanderen. Voor een overheid die op de eerste plaats ten dienste staat van burgers en bedrijven.

1. Een slagkrachtige werking van het overheidsapparaat

a. Meetbare efficiëntiewinsten

We willen een overheid die beter, klantvriendelijker en meer probleemoplossend werkt. De economische context geeft ook aan dat de opdracht erin bestaat om beter te doen, zelfs met minder middelen. Om een zuinige overheid te zijn, moet de administratie aangespoord worden om efficiëntiewinsten te realiseren, deze transparant te maken en zich te laten benchmarken. Efficiëntiewinsten moeten significant en meetbaar zijn. Efficiëntiewinsten moeten ook auditeerbaar zijn en een benchmark met vergelijkbare regio's kunnen doorstaan.

De overheden moeten een kwaliteitsvolle dienstverlening blijven garanderen en zorgen voor positieve effecten in alle maatschappelijke sectoren. De inzet van ICT, e-government en administratieve vereenvoudiging zijn uitstekende hefboomen voor een efficiëntere dienstverlening en om domeinoverschrijdende schaalvoordelen te realiseren.

- We ontwikkelen een administratief beleid dat permanent streeft naar efficiëntiewinsten. We zetten daar ook cijfers tegenover. De administratie krijgt de ruimte om zelf binnen de apparaatskredieten aan optimalisatie te doen maar het totale aantal Vlaamse ambtenaren zal niet meer aangroeien en de administratie zal het efficiëntietraject ook vertalen in aantoonbare besparingen. De behaalde efficiëntiewinsten zullen gevalideerd worden door de Interne Audit van de Vlaamse Administratie.
- Aan het College van Ambtenaren-generaal wordt de opdracht gegeven om tegen eind 2009 een meerjarenprogramma voor permanente efficiëntiewinst op te stellen en ter goedkeuring voor te leggen aan Vlaamse Regering, met mogelijkheid tot jaarlijkse actualisatie. Het College van Ambtenaren-generaal is ook verantwoordelijk voor de organisatie van de overkoepelende 'governance' van het efficiëntietraject en krijgt een formele, besluitvormende opdracht over organisatiebrede afstemming, coördinatie en aansturing van intern bestuurlijke aangelegenheden. Daarbij moedigen zij de uitwisseling van goede praktijken aan en schakelen zij zich in in Europese en internationale projecten over interregionale vergelijking.
- We zetten de werkzaamheden van de Commissie Efficiënte en Effectieve Overheid verder als 'extern' klankbord en toetssteen om het efficiëntietraject in dialoog en betrokkenheid met relevante maatschappelijke stakeholders vorm te geven. Ook de lokale en provinciale besturen worden daarbij als gesprekspartner betrokken.
- We spreken met de topambtenaren in elk beleidsdomein, in het kader van hun management- en beheersovereenkomsten, realistische, maar uitdagende efficiëntiewinsten af. Die zullen passen in de begrotingsdoelstellingen en via de begroting ook worden gerealiseerd.
- Door innovatie van processen en organisatie, met name voor ondersteunende diensten, kan het topmanagement de overheadkost terugdringen. Daardoor krijgen zij de opdracht om, samen met een transparante verantwoording, hun apparaatskredieten (personeels- en interne werkingskredieten), als één werkingsenveloppe, efficiënt te beheren.
- Kwaliteitsvolle dienstverlening vraagt geëngageerde en gemotiveerde personeelsleden die we daar nauw bij betrekken om maximaal hun concrete dagelijkse expertise te valoriseren.

We stimuleren hun creativiteit en innovatietalent en ondersteunen hen bij kennisdeling en ervaringsuitwisseling.

b. Vernieuwend personeelsbeleid

Dit vraagt ook om een vernieuwende aanpak in het personeelsbeleid van de Vlaamse administratie. We moeten verder investeren in talentrijke, geëngageerde personeelsleden, die via interne mobiliteit en herschikkingen breed inzetbaar zijn, ook tussen en binnen de bestuurslagen. De verwachte uitstroom aan personeelsleden door de vergrijzing van het personeelsbestand biedt kansen om, via gericht maatwerk, gewijzigde of nieuwe personeelsbehoeften op te vangen. Lineaire ingrepen werken daarbij steeds suboptimaal.

- Om de personeelskost te beheersen is het noodzakelijk dat we de taken en toegevoegde waarde van elke overheidsdienst evalueren, waarbij we het subsidiariteitsbeginsel zowel intra-als interbestuurlijk toepassen.
- We werken aan een voorbeeldig werkgeverschap waarbij we aandacht schenken aan het spanningsveld tussen kostenbewustzijn en sociaal maatschappelijke verantwoordelijkheid. Voorbeeldig werkgeverschap houdt voor ons onder meer een modern personeelsbeleid uitgaande van talentmanagement gekoppeld aan een correcte en marktconforme beloning in. Uiteraard worden de verschillen in arbeidsvoorwaarden voor het contractueel en statutair personeel zoveel mogelijk weggewerkt zodat het personeel op een eenvormige en bijgevolg efficiëntere manier kan worden aangestuurd. Zonder het evenwicht tussen werk en gezin uit het oog te verliezen zullen de diverse verlofstelsels worden geëvalueerd.
- Vacatures voor de Vlaamse overheid -en op termijn ook voor de andere overheden -zullen worden bekendge-

maakt via één loket. Bij de selectie van kandidaten gaat men uit van competenties. De klemtoon verschuift daarbij van louter diplomagericht werven naar rekrutering op basis van competentie inclusief ervaring. Het werven op basis van EVC's is daarbij een eerste stap. Buitenlandse diploma's worden sneller geëvalueerd op hun gelijkwaardigheid. Kandidaten worden niet nodeloos opnieuw getest. Personeelsbehoeften worden pro-actief in kaart gebracht zodat elk bestuur tijdig kan inspelen op problemen die er zouden ontstaan ten gevolge van vergrijzing en/of knelpuntfuncties. De Vlaamse overheden staan ook echt open voor buitenlands talent.

- Regelgeving mag geen hypotheek leggen op een degelijk personeelsbeleid en mag geen belemmering vormen voor efficiëntie en effectiviteit. We zullen de bestaande regelgeving in die zin evalueren en aanpassen.
- De Vlaamse overheid zal erover waken dat in al haar agentschappen en alle nv's waarin zij rechtstreeks participeert en waar zij deel uitmaakt van de algemene vergadering en/of de Raad van Bestuur: (a) de principes van deugdelijk bestuur worden toegepast, in het bijzonder dat er transparante verantwoordingsstructuren zijn; (b) qua loonbeleid:
  - o een billijke verhouding tussen toplonen en lonen van het personeel in acht wordt gehouden;
  - o de variabele vergoedingen worden bepaald op basis van een beleid dat gericht is op de lange termijn, met een balans tussen financiële en niet-financiële doelstellingen (zoals bijvoorbeeld de evoluties van consumententevredenheid, kwaliteit van dienstverlening, energiebesparingen, vermindering negatieve milieu-impact, personeelstevredenheid, deugdelijk bestuur ...);
  - o de vertrekpremie van uitvoerende bestuurders, binnen de wettelijke mogelijkheden, wordt beperkt tot één vast jaarsalaris.
- Op het gebied van evenredige arbeidsparticipatie zal de Vlaamse overheid haar voorbeeldrol ten volle invullen. Nieuwe stappen, met name rond instroom en doorstroom, zullen worden gezet om de gelijke kansen en diversiteitsdoelstellingen voor de tewerkstelling van personen met een handicap, mensen van allochtone afkomst en mannen en vrouwen in top-en middenkader te bevorderen.

c. Beleidsondersteuning op de juiste plaats

De beleidsondersteunende capaciteit van de Vlaamse administratie moet meer kansen krijgen en met afgeslankte kabinetten moeten de bevoegdheden en verantwoordelijkheden duidelijker afgebakend worden.

- We werken met afgeslankte kabinetten, die we reduceren tot maximaal 288 voltijdse eenheden. Dat vraagt om een doeltreffende organisatie van de beleidsondersteunende capaciteit in de departementen en een flexibele ondersteuning vanuit de administratie om de operationele werking van de kabinetten te verzekeren.
- Met de administratie worden duidelijke afspraken over samenwerking en gegevensuitwisseling met het politieke niveau vastgelegd in een charter. We optimaliseren het overleg tussen minister en administratie via de beleidsraad en via bilaterale contacten.

2. Een open en innovatieve overheid

a. Samen tegen de verkokering

Door haar toegenomen complexiteit en onderlinge verwevenheid vraagt de huidige samenleving dat de Vlaamse overheid meer geïntegreerd gaat werken. Meer en meer beleidsthema's vragen om een beleidsdomein-en bestuurslaag-overschrijdende aanpak. Tegelijkertijd moet de Vlaamse overheid in dialoog gaan met alle maatschappelijke actoren en deze maatschappelijke betrokkenheid meer inbouwen in haar beleidsvoorbereiding en beleidsuitvoering. Om de Vlaamse overheid verder als een open, lerende en innovatieve organisatie te profileren, bouwen we voort op de bestaande initiatieven op het gebied van kwaliteitsmanagement en integriteit.

- Voor interne werking moet het topmanagement van de Vlaamse administratie initiatieven nemen om de verkokering tegen te gaan en meer interne samenwerking en synergieën tot stand te brengen.
- Op basis van de principes van verzelfstandiging, zoals opgenomen in het Kaderdecreet Bestuurlijk Beleid, nemen we initiatieven om de versnippering van middelen te vermijden in het administratieve landschap binnen de Vlaamse overheid.
- Voor de coördinatie van grote projecten, met betrokkenheid van diverse administratieve entiteiten, zal gezorgd worden voor een gemandateerd projectmanagement.
- De gouverneurs krijgen een coördinerende opdracht om op permanente basis beleidsprocessen, controleopdrachten en werking van de gedeconcentreerde diensten van de Vlaamse overheid af te stemmen op deze van de andere bestuursniveaus. Door hun voeling met de lokale en provinciale praktijk kunnen zij op vraag van de besturen het dagelijks partnerschap met Vlaanderen faciliteren en stroomlijnen.

- In samenspraak met ondermeer de mediasector, binnenlands bestuur en bestuurszaken richten we een Vlaams Archief Instituut op.

b. Administratieve vereenvoudiging

Er moet verder ingezet worden op administratieve vereenvoudiging en matige, kwaliteitsvolle regelgeving. Winsten op het vlak van kwaliteit, snelheid en transparantie van de dienstverlening kunnen bovendien vaker gehaald worden door de gegevensuitwisseling tussen overheden te verbeteren. Dat leidt tot de beste resultaten als dat ook beleidsdomein- en bestuursniveauoverschrijdend wordt aangepakt.

- In het licht van de Europese doelstelling voor administratieve lastenverlaging, geven we versneld uitvoering aan de actieplannen met administratieve vereenvoudigingsprojecten uitgewerkt door de Vlaamse administratie. Op basis van de uitgevoerde nulmetingen volgen we de verlaging van de administratieve lasten per beleidsdomein op en voeren we verdere verminderingen door;
- We hervormen de inzet van de reguleringsimpactanalyse (RIA) tot een meer doeltreffend instrument gericht op effectieve lastenvermindering en vereenvoudiging van erkennings- en vergunningsprocedures. Door 'slimme' wetgevingstechnieken reduceren we de regeldichtheid en maken we de bestaande en nieuwe regelgeving eenvoudiger en minder gedetailleerd. We gaan verder voor de reductie van de administratieve last.
- De invoering van de nieuwe organieke decreten van de lokale en provinciale besturen wordt van nabij opgevolgd, zodat waar nodig bijstellingen en vereenvoudigingen kunnen gebeuren. Voor deze opvolging wordt een werkgroep samengesteld uit vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid en van de lokale en provinciale besturen.
- De Vlaamse Regering erkent binnen de budgettaire mogelijkheden, nieuwe lokale geloofsgemeenschappen. De bevoegde lokale besturen zullen de voorbereiding en indiening van de erkenningsdossiers door de erkende erediensten begeleiden.

c. Digitale instrumenten

De sleutel tot meer doeltreffende administratieve vereenvoudiging ligt in verhoogde inspanningen om te komen tot een geïntegreerde uitbouw van het intra-en interbestuurlijk gegevensverkeer (kruispuntbanken, netwerkdiensten, informatieportalen) als noodzakelijke onderbouw voor diverse strategische beleidsprojecten. Dat raamwerk, gebaseerd op eenmalige gegevensopvraging, authentieke gegevensbronnen en maximale gegevensdeling tussen overheden, kan substantiële efficiëntiewinsten opleveren in termen van kwaliteit, snelheid en transparantie van de overheidsdienstverlening. We streven ernaar dat de lokale en provinciale besturen zich daarbij maximaal kunnen aansluiten ten behoeve van hun eigen dienstverlening.

- In uitvoering van diverse Europese richtlijnen (Inspire, EDRL,...) bouwen we op interbestuurlijk vlak kruispuntbanken, inzonderheid rond persoons- en bedrijfsinformatie, geo-informatie en dienstenaanbod.
- Om een betere digitale dienstverlening aan burgers, bedrijven en organisaties te kunnen aanbieden zullen we de verschillende initiatieven bundelen die de ruggengraat vormen voor dit geïntegreerd intra-en interbestuurlijk gegevensverkeer. Door die middelen en expertise samen te brengen wordt een meer geïntegreerde aanpak mogelijk voor de verdere uitbouw van die generieke instrumenten voor gegevensuitwisseling met burgers, bedrijven en organisaties en wordt een betere afstemming mogelijk op de transversale beleidsprojecten opgenomen in de Vlaamse Toekomstvisie 2020.
- We blijven zorgen dat in deze kennismaatschappij iedereen dezelfde toegang en kansen krijgt om gebruik te maken van die digitale instrumenten.

d. Innovatief aanbesteden

Om de groei van innovatieve bedrijven te stimuleren beschikt de overheid ook over de mogelijkheid om via haar eigen overheidsopdrachten ondernemingen ertoe aan te moedigen om de technologische en innovatieve inhoud van hun goederen en diensten te vergroten. Binnen het bestaande juridische kader is de overheid in staat om innovatieve oplossingen 'te bestellen' en zo aan innovatiestimulering te doen.

Op basis van het actieplan 'Innovatief Aanbesteden' zal de Vlaamse overheid verdere stappen zetten om via haar eigen overheidsopdrachten onderzoek en innovatie te stimuleren.

3. Financieel beheer gericht op zuinigheid en transparantie

De overheden moeten transparante verantwoording afleggen over wat zij doen met het belastinggeld. Dat vereist heldere budgettaire verantwoordingsdocumenten en grondig gedocumenteerde beleidsrelevante indicatoren als basis voor de politieke besluitvorming. Zonder in te boeten op de garanties om maximale zekerheid te verwerven over de goede werking van de overheidsadministratie, werken we aan een stroomlijning en afstemming van alle actoren betrokken in het audit-en controleproces, om te komen tot een minimale audit-, controle-en planlast voor de gecontroleerden, ook tussen de bestuurslagen. Door innovatie van processen en organisatie, in het bijzonder van de ondersteunende diensten, kan het topmanagement de overheadkosten terugdringen. We bouwen ook toetsingsinstrumenten uit met het oog op een meer efficiënte en effectieve aanpak van de subsidieregelingen.

We werken met transparante budgettaire verantwoordingsdocumenten en stroomlijnen het audit-en controleproces (single audit-principe).

In een geactualiseerd Rekendecreet verankeren we de begrotings-en boekhoudinstrumenten die nodig zijn om te komen tot een optimale kredietaanwending, een prestatiegerichte kostencalculatie en een transparante rapportering.

- We actualiseren hiertoe het Rekendecreet.
- We zorgen voor een functionele afstemming van de instrumenten, documenten en procedures die worden gebruikt in de financiële cyclus (begroting, boekhouding en audit), van de contractcyclus (beheersovereenkomst, uitvoeringsopvolging, evaluatie) en van de beleidscyclus (beleidsvoorbereiding, -uitvoering en -evaluatie). De beleidseffecten (outcomes) per beleidsdomein zijn de drijvende indicatoren. De outputs van de agentschappen en departementen moeten daarmee samenhangen en moeten verankerd zijn in de beheersovereenkomst.

4. Minder bestuurlijke drukte door een interne staatshervorming

In het bestuurlijk landschap worden we geconfronteerd met een veelheid aan bestuurslagen en instanties die over eenzelfde beleidsmaterie beslissingsbevoegdheid hebben. Deze historisch gegroeide inefficiëntie is een belangrijke factor in de administratieve lastenverhoging naar burgers en bedrijven. Een hergroepering van bevoegdheden dringt zich op, vanuit een breed gedragen partnerschap met de lokale en provinciale besturen. Per beleidssector kijken we na hoe we de huidige versnippering van bevoegdheden over verschillende bestuurslagen kunnen aanpassen tot meer homogene pakketten en sleuteltaken per bestuurslaag. Deze 'interne staatshervorming' moet per beleidssector opgestart worden met een brede betrokkenheid van alle bestuurslagen. In het bijzonder zullen we het provinciale bestuursniveau, de intercommunales, de gedeconcentreerde en andere intermediaire bestuursvormen doorlichten op doorheen de tijd ontstane mengvormen van beleid of nichebeleid. Zo komen we tot een sluitende lijst van provinciale bevoegdheden die een grondgebonden karakter hebben. De provincies fungeren daarbij ook als regisserend en afstemmend intermediair niveau.

De bedoeling is om het bestuur dichterbij de burger te brengen. We opteren voor een opbouw van onder uit. Daarin staan sterke gemeenten centraal. Zij krijgen meer bevoegdheden. De klemtoon ligt bij de gemeenten aan de ene kant en Vlaanderen aan de andere kant. Een vereenvoudiging van de interveniërende bestuurslagen is noodzakelijk om te komen tot een efficiëntere en effectievere werking van de overheid. Met de lokale en provinciale besturen maken we goede taakafspraken zodat het aantal interveniërende bestuurslagen per beleidssector gereduceerd wordt tot maximaal twee.

We verminderen het aantal provincieraadsleden tot maximaal 72 raadleden in provincies met meer dan één miljoen inwoners en tot maximaal 63 raadleden in provincies met minder dan één miljoen inwoners. De apparenteringsregels voor de provincieraadsverkiezingen zullen toegepast worden op basis van de senatoriale kiesomschrijvingen. Er wordt een kiesdrempel vastgelegd van vijf procent berekend op provinciaal niveau. We hertekenen de kiesdistricten voor de provincieraadverkiezingen waarbij er per district minstens 6 raadsleden te verkiezen zijn.

- De Vlaamse overheid moedigt vrijwillige fusie van gemeenten aan en verleent ondersteuning onder meer via een eenmalige subsidiebonus.
- Vrijwillige fusie van gemeente en OCMW wordt decretaal mogelijk gemaakt. De Vlaamse overheid verleent daarbij ondersteuning onder meer via een eenmalige subsidiebonus.

- Naar analogie met de gehanteerde ontvoogdingsmogelijkheden voor Ruimtelijke Ordening, moeten de lokale besturen, binnen een afgesproken kader van kwaliteitsgarantie, ook de mogelijkheid krijgen om op eigen initiatief bepaalde taken te regisseren en te organiseren. De benodigde middelen daartoe zullen overgedragen worden. In dit kader wordt in elk geval het systeem van koppelsubsidies afgeschaft. Tegelijkertijd wordt in dit takendebat ook de planlast drastisch afgebouwd en worden de toezichtsregelingen per beleidssector kritisch herbekeken. Daarbij wordt een samenbundeling van alle planverplichtingen bij de aanvang van de gemeentelijke bestuursperiode gerealiseerd en kunnen vormen van specifiek toezicht enkel de uitzondering zijn.
- We stellen een inventaris op van de koppelsubsidies en werken vervolgens de vereiste decretale wijzigingen uit om die koppelsubsidies af te schaffen.
- In het kader van de planlastverlichting komen we tot een legislatuurplan, waarbij outputcontrole en benchmarking mogelijk is. Die werkwijze getuigt van een volwassen partnerschap met de lokale en provinciale besturen. Er zal worden bekeken welke controle-instrumenten in deze context het meest geschikt zijn. De verschillende plannen die de lokale en provinciale besturen nu maken (cultuurbeleidsplan, jeugdbeleidsplan, sportbeleidsplan, milieubeleidsplan,...) verdwijnen en worden geïntegreerd in dit meerjarenplan.
- De Vlaamse Regering zal een commissie oprichten, samengesteld uit gemeentemandarissen en experts, die verdere concrete beleidsaanbevelingen uitwerkt die leiden tot minder planlasten, een sterke administratieve vereenvoudiging en efficiëntiewinsten van de op de gemeenten toepasselijke decreten. Die commissie zal haar voorstellen ten laatste eind mei 2010 voorleggen.
- Een decretale regeling voor de interbestuurlijke samenwerking zal uitgewerkt worden zodat het mogelijk wordt om via ruime samenwerkingsverbanden efficiënt in te spelen op de specifieke omstandigheden die zich in sommige streken voordoen.
- We maken een inventaris van alle bestaande vormen van specifiek toezicht. Die vormen van specifiek toezicht waarvan niet aangetoond kan worden dat ze niet kunnen uitgeoefend worden via het algemeen toezicht, schaffen we af.

Tegen het einde van 2010 zal de Vlaamse Regering een concreet voorstel doen over het bestuurs- en fiscaal instrumentarium, bruikbaar en op maat van het Vlaanderen van de 21e eeuw. We gaan actief op zoek naar de mogelijkheden naar meer eerlijke en bruikbare fiscale instrumenten die de inkomsten van alle bestuursniveaus veiligstellen en toelaten meer sturend op te treden. We bewaken bij die zoektocht naar een nieuw instrumentarium de mogelijkheid voor de lokale en provinciale overheid om een evenwicht te vinden tussen de bijdrage van gezinnen en de bijdrage van bedrijven.

5. Partnerschap met sterke lokale besturen

De Vlaamse Regering zet zich tijdens deze beleidsperiode sterk in voor de verbetering van de eigen binnenlandse organisatie. Uitgangspunten daarbij zijn: het beginsel van de subsidiariteit, de versterking van de bestuurskracht van alle lokale besturen, een drastische vereenvoudiging van de vele intermediaire structuren en organen, herfinanciering van de steden en gemeenten, een sterk partnerschap tussen Vlaanderen en de provincies en de lokale besturen op basis van gelijkwaardigheid. De Vlaamse Regering stelt zich tijdens deze legislatuur terughoudend op bij nieuwe decreten, uitvoeringsbesluiten en richtlijnen die effect hebben op de lokale besturen. Nieuwe regelgeving beperkt zich tot hoofdlijnen, en schrapt en vereenvoudigt tegelijkertijd bestaande regels.

- De Vlaamse regering staat mee in om de werking van het lokale en provinciale bestuursniveau kwalitatief te verbeteren, onder andere door vorming van ambtenaren en e-government. De Vlaamse Regering neemt ook diverse initiatieven om de financiële situatie van de lokale besturen te verbeteren.
- De Vlaamse Regering zal in overleg met de lokale en provinciale besturen, het decreet op de intergemeentelijke samenwerking aanpassen en uitbreiden tot interbestuurlijke samenwerking. Zeker die elementen uit het decreet die voor bijkomende administratieve werklast zorgen, zonder dat het nut ervan aangetoond is, worden geschrapt.
- De Vlaamse Regering zal onderzoeken hoe Vlaanderen de lokale besturen kan helpen bij de opbouw van een tweede pensioenpijler.
- Alle Vlaamse beslissingen toetsen we vooraf op hun gevolgen voor de lokale en provinciale besturen op het vlak van personeel, werkingsuitgaven en investeringen. De Vlaamse Regering engageert zich om blijvend het Belfort-principe toe te passen.

6. Een beleid voor steden en het platteland

a. Stedenbeleid

We maken werk van duurzame, creatieve steden. Stedelijke kernen worden aantrekkelijke woonkernen met een evenwichtige sociale en demografische mix en een sterk sociaal weefsel, met een interessant cultureel, onderwijs-, verzorging-, mobiliteit-, winkel-en arbeidsaanbod, evenals betaalbare woningen. We nemen de nodige maatregelen om een vlotte, veilige en breed toegankelijke mobiliteit te garanderen. In het bijzonder in de Vlaamse steden wordt in 2020 een multimodale, duurzame bereikbaarheid gegarandeerd.

- In het kader van de krijtlijnen die in punt 4 werden uitgetekend over interbestuurlijke samenwerking en intermediaire structuren, zoeken we naar een manier om de gebieden die buiten de bestuurlijke stadsgrenzen vallen te betrekken bij het Vlaams stedenbeleid (stadsregionale samenwerking, rasterstad).
- De financiering van de stedelijke functies wordt verder verzekerd door het stedenfonds en het stadsvernieuwingsfonds
- We zetten verder het instrument van de stadscontracten in.

b. Plattelandsbeleid

Het platteland is een plaats waar wonen, werken en ontspanning hand in hand moet gaan. Het komt er dan ook op aan een efficiënt ruimtegebruik op het platteland te stimuleren. In dat opzicht moet er voldoende aandacht zijn voor een kwalitatief landschap, een kwalitatief woonbestand, kwalitatieve dienstverlening onder meer voor zorg en kinderopvang, het bewaren van het cultuurhistorisch en agrarisch erfgoed enzovoort. Ook moeten nieuwe economische dragers op het platteland (onder meer de professionele paardenhouderij, hoevetoerisme, tuinaanleggers, landbouwloonwerkers...) kansen krijgen om zich verder duurzaam te ontwikkelen.

We werken verder aan de uitbouw van een Vlaams plattelandsbeleid via drie sporen:

- het signaleren en bespreekbaar maken van plattelandsthema's en hiaten in het beleid;
- het opzetten van horizontale projecten op Vlaams niveau;
- het ondersteunen en uitvoeren van gebiedsgerichte projecten.

Het samen met de diverse actoren op het platteland uitgewerkt document 'Naar een Vlaams plattelandsbeleid' dient hierbij als leidraad. Bijzondere aandacht zal besteed worden aan de versterking van de bestuurs-en financiële kracht van de gemeenten met specifieke plattelandskenmerken.

Plattelandsgemeenten hebben hun takenpakket de voorbije periode zien aangroeien maar dat ging niet gepaard met een evenredige groei van de financiering. Bovendien kunnen plattelandsgemeenten ook minder middelen genereren als gevolg van weinig of geen aanwezigheid van economische bedrijvigheid, minder inwoners enzovoort. Een plattelandsfonds moet als projectmatig fonds bijkomende middelen voorzien zodat de plattelandsgemeenten hun bijkomende taken kunnen blijven vervullen.

7. Het Vlaams beleid staat open tegenover de wereld

Vlaanderen, als deelstaat, behoort tot de meest open regio's van de wereld met een sterke interactie tussen het binnenlands beleid en de Europese en internationale beleidsontwikkelingen. In ons buitenlands beleid zoeken we naar meerwaarde en win-winsituaties, en dragen we onze kennis meer uit. Vlaanderen voert een actief en coherent buitenlands beleid, gericht op het beklemtonen van onze openheid en de proactieve behartiging van onze belangen, ook door middel van een vooruitstrevende culturele, economische en publieksdiplomatie. Daarvoor versterken we gericht onze aanwezigheid in Europa, in de wereld en in multilaterale organisaties. We werken intens samen met onze buurlanden. We gebruiken actief ons verdragsrecht en investeren in de kwaliteit en de samenhang van ons internationaal optreden. Duurzame ontwikkeling is de leidraad in ons beleid.

Vlaanderen is een solidaire deelstaat, ook buiten haar grenzen. Vlaanderen zet dan ook vanuit haar eigen sterktes actief in op internationale samenwerking.

a. Europese Unie

De Vlaamse Regering zal het Belgische EU-voorzitterschap in 2010 actief invullen. We ontwikkelen een strategie om meer te wegen op de Europese besluitvorming, met inbegrip van de samenstelling van de delegaties, ook op

ambtelijk niveau, vooral in die domeinen waar we zelf het voorzitterschap op ons nemen. We benutten het Europese voorzitterschap om de naambekendheid en de reputatie van Vlaanderen als zelfbewuste, toekomstgerichte en open deelstaat duidelijk te stellen, de rol van Vlaanderen in het Europese beleid te duiden en het draagvlak voor de Europese integratie bij de Vlamingen te vergroten.

We grijpen het EU-voorzitterschap aan om de rol van deelstaten in Europa en hun rechtstreekse inspraak in de Europese Unie te versterken. De Vlaamse Regering blijft een voortrekkersrol vervullen op het gebied van het gebruik van het Nederlands binnen de Europese instellingen. We streven naar grotere erkenning van Vlaanderen als constitutionele regio in Europa.

Vlaanderen staat achter het verdrag van Lissabon en wil ten volle gebruik maken van de vernieuwingen die het Verdrag biedt, zoals de rol van het Vlaams Parlement in de Europese Unie (onder andere subsidiariteitstoets).

De Vlaamse Regering zal samen met het Vlaams Parlement verder investeren in een proactieve opvolging van het Europese beleid en de regelgeving. Ze maakt impactanalyses van ontwerpen van nieuwe Europese regelgeving en zorgt voor een correcte en snelle omzetting naar Vlaamse regelgeving. De Vlaamse Regering werkt in het kader van haar Europees beleid efficiënt samen met de andere deelstaten en het federale niveau en communiceert op transparante wijze over haar beleidskeuzes.

We spelen via het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap (VLEVA) actiever in op de Europese programma's die Vlaamse ondernemingen ondersteuning bieden.

b. Internationaal beleid

We voeren een actief buurlandenbeleid en maximaliseren onze interregionale samenwerking. In het bijzonder met onze buurlanden en buurregio's bouwen we grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden uit, ook via de Europese Groepering Territoriale Samenwerking (EGTS), met het oog op een grotere cohesie op zoveel mogelijk bevoegdheidsdomeinen.

De samenwerking met Nederland blijft een prioriteit en wordt verder versterkt, onder meer via de bestaande instrumenten en instellingen.

Onder meer om de uitwisseling van kennis en ervaring op allerlei vlakken in de praktijk te brengen, verstevigt Vlaanderen de samenwerking met Europese en andere regio's met grote autonomie.

We gebruiken het hernieuwde Benelux-verdrag om een meer dynamische invulling te geven aan de samenwerking tussen de Benelux-partners, en als hefboom om onze belangen binnen een uitdijende Europese Unie te verdedigen. We zetten in op het uitbouwen van nauwere economische relaties met de BRIC-landen, en enkele andere groei-markten. Ook het potentieel van de Verenigde Staten benutten we ten volle. We leggen een bijkomende focus op de Westelijke Balkan en de nieuwe buurlanden van de Europese Unie.

In het buitenlandse beleid stoelen we onze samenwerking telkens op een maximale afstemming van behoeften en beschikbare expertise in Vlaanderen.

Vlaanderen draagt zorg ook voor een gecoördineerd, transparant en coherent beleid tegenover de internationale organisaties die van belang zijn voor Vlaanderen. We streven naar een verhoogde en actieve aanwezigheid van Vlaanderen binnen die internationale instellingen.

c. Internationale samenwerking

Vlaanderen doet een extra inspanning voor de 0,7% norm voor ontwikkelingssamenwerking. We starten daarvoor tijdens deze regeerperiode een groeipad dat in de meerjarenbegroting wordt opgenomen.

Om redenen van concentratie en continuïteit blijft de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking gericht op een beperkt aantal landen, in eerste instantie in Zuidelijk Afrika. De middelen worden in de eerste plaats ingezet voor het verdiepen van de huidige partnerschappen met Zuid-Afrika, Mozambique en Malawi. Per partnerland concentreren we ons op een beperkt aantal sectoren, gekozen op basis van de Vlaamse expertise, in samenspraak met de partnerlanden

en gericht op het bereiken van de Millenniumdoelstellingen. Onder meer via microfinanciering dragen we bij tot het stimuleren van ondernemerschap in het Zuiden. Capaciteitsopbouw vormt een belangrijk onderdeel. Dit alles gebeurt steeds in overeenstemming met de internationale consensus over goede donorpraktijken.

Naast deze structurele samenwerking met het Zuiden maken we ook de nodige middelen vrij voor het verlenen van noodhulp om acute noden te lenigen. Vlaanderen streeft daarbij naar een betere omkadering en de creatie van een flexibel inzetbaar instrumentarium.

Omdat Vlaanderen wil bouwen aan een rechtvaardige wereld, zetten we ons ook in voor duurzame(re) wereldhandel. De Vlaamse Regering engageert zich om maximaal te kiezen voor eerlijke producten die garanderen dat de meerkosten voor een duurzame productie niet integraal op het Zuiden wordt afgeschoven.

Ontwikkelingssamenwerking begint in het Noorden. Om deze reden blijven we ook investeren in Noordwerking (4de pijlerwerking, ontwikkelingseducatie, gemeentelijke ontwikkelingsamenwerking), waarbinnen we aandacht vragen voor ontwikkelingsamenwerking met de herkomstlanden van een groot aantal nieuwe Vlamingen en de Millenniumdorpen van de Verenigde Naties.

De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking streeft naar intra-Vlaamse coördinatie (ook met de provincies, steden en gemeenten) en transparantie, en naar coherentie zowel intern als met andere regio's en (deel)staten en met de internationale gemeenschap. Ter bevordering van de effectiviteit en coherentie van de ontwikkelingsamenwerking neemt de Vlaamse overheid het initiatief tot een periodiek overleg op de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid.

De Vlaamse Regering hecht in haar buitenlands beleid bijzonder belang aan een zo breed mogelijke toepassing in de wereld van fundamentele arbeids- en milieunormen, en ijvert er in een eerste beweging voor dat die toepassing zo sterk mogelijk wordt gestimuleerd in het beleid op Europees niveau, onder meer door middel van clausules in toekomstige Europese handels- en investeringsakkoorden en in bilaterale handels- en investeringsakkoorden van alle lidstaten (in casu deelstaten) van de EU. In alle BLEU-investeringsakkoorden ijveren we voor de opname van een verwijzing naar fundamentele arbeids- en milieunormen.

d. Beleid inzake in-, uit-en doorvoer van wapens

Het Vlaamse wettelijke kader wordt gestoeld op de Europese gedragscode. Conform deze gedragscode is het Vlaamse beleid inzake uitvoer van wapens gebaseerd op een aantal criteria, waarbij naast economische, politieke, juridische en technische maatstaven ook bijzondere aandacht gaat naar ethische criteria zoals respect voor de mensenrechten en conflictbeheersing. Die dubbele toets in het vergunningsbeleid, een economische en ethische toets, verankeren we in een decreet over wapenhandel dat een uitgebreidere publieke en parlementaire controle mogelijk maakt. De Vlaamse Regering zal geen steun geven voor onderzoek, ontwikkeling of export van wapensystemen. De Vlaamse regeringsvertegenwoordiging in het federale overheidsbedrijf Delcredere zal pleiten voor een grotere transparantie van het bedrijf.

e. Instrumenten van het Vlaams buitenlands beleid

De diverse samenwerkingsakkoorden tussen federale staat en gemeenschappen en gewesten worden waar nodig geactualiseerd en bijgestuurd om deze aan te passen aan de institutionele hervormingen in Europees en Belgisch verband.

We bouwen strategisch de internationale vertegenwoordiging van Vlaanderen in het buitenland verder uit. We investeren in de kwaliteit en de samenhang van ons internationaal optreden en in ons internationale imago. Daarvoor bouwen we een culturele, economische en publieksdiplomatie uit en we ontwikkelen een doeltreffende communicatiestrategie naar het buitenland en naar de internationale gemeenschap aanwezig in Brussel en Vlaanderen, die ook zorg draagt voor een beter imago van Vlaanderen.

We verhogen het budget voor internationale communicatie en promotie van Vlaanderen.

V. GEZONDE OPENBARE FINANCIËN

De Vlaamse Regering wenst dat Vlaanderen ook in de toekomst financieel gezond blijft en zal daarom een besparingspad op de uitgaven volgen met het oog op het bereiken van het begrotingsevenwicht in 2011.

De terugval van de inkomsten voor de Vlaamse begroting als gevolg van de economische crisis verplichten ons om keuzes te maken in de uitgaven en selectief te zijn. We besparen minimaal op investeringen maar voeren een beleid gericht op efficiëntiewinsten. De bestaande jobkorting maken we selectiever.

Voor de periode 2012-2014 realiseren we een begrotingsevenwicht maar geen overschotten. Zo hebben we ruimte en tijd om het nieuwe beleid dat opgenomen is in dit regeerakkoord te implementeren en Vlaanderen zowel sociaal als economisch klaar te maken voor de toekomst.

* * *

De voorbije maanden kwam de Vlaamse regering tussen om de financiële slagkracht van een aantal financiële instellingen te versterken. Deze inbreng bevestigt het feit dat de Vlaamse Regering haar verantwoordelijkheid opneemt niet alleen ten overstaan van de financiële instellingen, maar ook ten overstaan van de Vlaamse spaarders, kmo's en openbare instellingen.

In het kader van een efficiënt financieel beheer dienen deze tussenkomsten regelmatig geëvalueerd te worden. Zo is het zinvol, indien er zich een opportuniteit voordoet om de inbreng van de Vlaamse Regering te verminderen, dat deze mogelijkheid onderzocht wordt. Tevens dient regelmatig nagegaan te worden of de inbreng van de Vlaamse regering nog opportuun, alsook gewenst is. Indien dit niet langer het geval is, dan dient de Vlaamse Regering een uitstap te organiseren. Op deze wijze beantwoordt de Vlaamse Regering aan de vraag om op een gedegen manier om te gaan met de haar ter beschikking gestelde middelen.

Actief schuldbeheer van participaties voor de volgende jaren is gepast in het terugdringen van de rente te betalen op de kastekorten, en zodoende maximale beschikbare beleidsruimte te creëren.

VI. STAATSHERVORMING, BRUSSEL, VLAAMSE RAND

De Vlaamse Regering zet zich verder in voor het bereiken van een effectieve en efficiënte staatsstructuur, met sterke dynamische deelstaten, die daarvoor bijkomende instrumenten krijgen en tegelijkertijd via samenwerkingsverbanden de handen in elkaar slaan met als referentie de voorstellen die door de vorige Vlaamse Regering zijn geformuleerd. Deze regering behoudt de ambities van haar voorganger zoals het meest recent verwoord in de Octopusnota van 2008 (zie bijlage). Het zijn de deelstaatregeringen die vanuit een gemeenschappelijke consensus moeten bouwen aan een visie voor het samenleven van dit land. Maar ook hier moeten -omwille van de omvang van de problemen en niet het minst de budgettaire situatie van de federale overheid -uiteindelijk alle overheden betrokken worden, om tot een breed gedragen engagement komen.

We maken maximaal gebruik van onze eigen bevoegdheden binnen het grondwettelijk en wettelijk kader. We hantieren de in de wetgeving voorziene instrumenten wanneer andere overheden op ons bevoegdheidsdomein ageren. De nieuwe Vlaamse Regering zal de staatshervorming agenderen op het Overlegcomité: in de schoot van het Overlegcomité wordt de bereidwilligheid van de Franstaligen om mee te werken getoetst en worden de afspraken gemaakt over de methodologie, de doelstellingen en de materies voor een verdere staatshervorming.

Een sterke band met Brussel, onze hoofdstad

Vlaanderen laat Brussel niet los. Het is niet alleen zijn hoofdstad, maar een plaats waar vele Vlamingen wonen en werken, een laboratorium van samenleven, een plaats met een rijk cultuuraanbod en een plaats van doorslaggevend economisch belang. Daarom wordt in het toekomstproject 2020 een belangrijke plaats voorzien voor Brussel, dat onder meer wegens van zijn internationale en Europese rol een troef is voor Vlaanderen. De Vlaamse Regering wil Brusselaars maximale kansen bieden om deel te kunnen nemen aan dit toekomstproject. Daarom wil de Vlaamse Regering haar band met Brussel, haar hoofdstad, verder versterken. Zij wil haar bevoegdheden maximaal uitoefenen in Brussel en een belangrijke beleidspartner zijn in en voor Brussel. De Vlaamse Regering beschouwt de Brusselse Vlamingen en al wie een geëngageerde keuze maakt voor haar instellingen en/of dienstverlening in Brussel, als volwaardig deel uitmakend van de Vlaamse Gemeenschap.

Concrete aanpak

De institutionele, sociaal-maatschappelijke en taalkundige eigenheid van Brussel vereist specifieke instrumenten voor het Vlaamse Brusselbeleid: de Brusselnorm (een doelpubliek van ten minste 30% van de Brusselse bevolking voor het Vlaamse beleid en aanwending van ten minste 5% van de totale Vlaamse Gemeenschapsuitgaven in en voor de hoofdstad) en de Brusseltoets voor de toepasbaarheid en de effecten van bestaande en nieuwe Vlaamse beleidsinitiatieven op het Brusselse terrein worden verder versterkt. Waar nodig worden specifieke Brusselparagrafen ingelast in de regelgeving en/of worden specifieke voorafnames in de middelen voorzien om een aangepast beleid te ontwikkelen (rechtstreeks of via de Vlaamse Gemeenschapscommissie).

Het Brusselfonds blijft een belangrijk instrument dat functioneert in coherentie met een geïntegreerde visie voor het Brusselbeleid, ook op langere termijn.

De samenwerking tussen alle beleidsactoren in Brussel wordt intensief en structureel. De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) blijft de prioritaire partner voor de Vlaamse Regering. Met de VGC zullen op basis van een kern-takendebat klare afspraken worden gemaakt over de rol, de opdracht en de financiering van elk in functie van een partnerschap. Er worden daarbij ook duidelijke afspraken gemaakt over het gebruik van de Nederlandse taal en het Vlaamse profiel van de initiatieven. Er komt een structurele samenwerking op ambtelijk en beleidsniveau, die de Vlaamse overheid moet toelaten beter in te spelen op de mogelijkheden en noden van het Brusselse terrein en die ervoor zorgt dat de VGC vanaf het begin betrokken wordt bij de uitwerking van voor Brussel relevante Vlaamse beleidsinitiatieven. In dat kader wordt er een 'Task Force Brussel' opgericht, bestaande uit vertegenwoordigers van alle departementen van de Vlaamse Gemeenschap en ambtenaren van de VGC, onder leiding van een secretaris-generaal van de Vlaamse Gemeenschap. De Vlaamse Regering pleegt regelmatig overleg met het college van de VGC en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC), ondermeer via het Brussels lid van de Vlaamse Regering dat hierover halfjaarlijks rapporteert aan de Vlaamse Regering. Indien nodig, maar minstens jaarlijks, is er overleg tussen de voltallige Vlaamse Regering en het college van de VGC.

De vele organisaties uit het brede middenveld die in Brussel actief zijn, worden bij het beleid betrokken.

De Vlaamse Regering zal met betrekking tot de uitoefening van de gemeenschapsbevoegdheden in Brussel een strategische visie ontwikkelen die zal uitmonden in een globaal actieplan. In dat kader zal de achterstand van Brussel bij welzijnsvoorzieningen in kaart worden gebracht. In het Vlaamse Brusselbeleid gaat bijzondere aandacht uit naar de specifieke noden in Brussel:

- We leveren bijkomende inspanningen voor kinderopvang en we onderzoeken hoe we rechtstreeks kunnen investeren in huizen voor werknemers in knelpuntberoepen en voor Vlaamse ambtenaren die in Brussel willen komen wonen.
- Op het vlak van de gezondheidszorg blijven we de tweetaligheid garanderen en versterken we het eigen Vlaamse zorgnetwerk van Nederlandstalige medici en zorgverstrekkers. We herstructureren het Vlaams-Brusselse gezondheidsveld, een 'Huis voor Gezondheid' is daarbij het gewenste einddoel. We zoeken naar mogelijkheden om het aantal Nederlandstalige artsen te vergroten, bijvoorbeeld door de stagemogelijkheden uit te breiden.
- De inspanningen van het masterplan woonzorgzones voor meer voorzieningen voor senioren en zwaar zorgbehoevenden worden voortgezet.
- We realiseren een gerichte uitbreiding van het onderwijsaanbod, gekoppeld aan een uitbreiding van het aantal kinderopvangplaatsen en het versterken van een naschools vrijetijdsaanbod in het Nederlands.
- Voor het flankerend onderwijsbeleid en voor de integratie van het Voorrangsbeleid Brussel in het Brusselse Onder-

wijscentrum van de Vlaamse Gemeenschapscommissie wordt een decretale basis uitgewerkt.

- Het Brussels luik van het GOK-decreet wordt geëvalueerd en zonodig herzien, zodat kwalitatief onderwijs verzekerd kan worden aan de Brusselse Vlamingen.
- De samenwerking en flankerende initiatieven tussen hogescholen en universiteiten in Brussel wordt verder gestimuleerd.

De kennis en het gebruik van het Nederlands wordt via een positief taalpromotiebeleid verder aangemoedigd ook ten aanzien van de belangrijke en diverse internationale gemeenschap in de hoofdstad. De slagkracht en focus van het Huis van het Nederlands wordt versterkt, de taallessen Nederlands worden, in het bijzonder voor kansengroepen, gratis gehouden, en met het Huis van het Nederlands Vlaams-Brabant en vzw De Rand wordt een samenwerking opgezet voor de uitwisseling en bundeling van competenties op het vlak van NT2.

De Vlaamse Regering wil overleg met de Brusselse Hoofdstedelijke Regering over de correcte naleving van de taalwetgeving in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest. De Taalwetwijzer volgt vragen om informatie of advies actiever op, zodat zijn adviesverlenende functie wordt uitgebreid tot een vorm van juridische ondersteuning.

De centrale positie van Brussel als Europees en internationaal besluitvormingscentrum wordt aangewend om Vlaanderen internationaal te profileren. De Vlaamse Regering wil daarom, naast het versterken van het Nederlands, ook werk maken van een open, meertalig en grootstedelijk onthaal-, promotie- en communicatiebeleid, via de uitbouw van het communicatiehuis Muntpunt en via een prioritair partnerschap met de Vlaams-Brusselse media.

De samenwerking tussen Vlaanderen en Brussel voor de gewestmateries wordt versterkt in het bijzonder op het vlak van mobiliteit, ruimtelijke ordening en werk. De sociaaleconomische belangengemeenschap Brussel-Vlaanderen moet structureel versterkt en uitgebouwd worden. Dat kan gebeuren in het kader van een breed samenwerkingsplatform tussen Vlaanderen en Brussel, waarbij niets verandert aan de grenzen of aan de eigen bevoegdheden van de betrokken overheden, maar waarbij er op een gestructureerde wijze wordt samengewerkt rond concrete projecten.

De Vlaamse Rand verdient verder bijzondere aandacht

Het actieve beleid tijdens de voorbije regeerperiode wenste het Nederlandstalig karakter van de Vlaamse Rand rond Brussel te ondersteunen en de leefbaarheid ervan te versterken. Toch blijven de uitdagingen groot zoals blijkt uit het recent rapport van de Studiedienst van de Vlaamse Regering. Een voortgezet, gecoördineerd en inclusief beleid is dus nodig om het Nederlandstalig karakter van de Vlaamse Rand te bevestigen en te versterken. Dat dient te gebeuren door samenwerking tussen de Vlaamse overheid, de provincie, vzw De Rand en de lokale overheden. Tegelijk is er een versterkt onthaal- en integratiebeleid vereist dat gericht is op de anderstaligen. Specifieke aandacht gaat daarbij naar de internationale gemeenschap.

Concrete acties

Het beleid van de Vlaamse Regering wordt versterkt met als uitgangspunt het respect voor het territorialiteitsbeginsel en de daaraan gekoppelde status van het Nederlands in het Nederlandse taalgebied, met voor de faciliteitengemeenten daaraan gekoppelde voorrangstatus van het Nederlands. Prioritaire doelstellingen zijn: de stipte naleving van de taalwetgeving en de uitvoering van een beleid dat het Nederlandstalig karakter van de Rand ondersteunt en versterkt. Vzw De Rand is een belangrijke partner voor het beleid, met inbegrip van een positief taalpromotiebeleid, en waarvan de werking eveneens wordt versterkt. De Vlaamse Regering blijft alle juridische mogelijkheden verkennen om maatregelen te kunnen nemen met het oog op het versterken van het Nederlandstalige karakter en het Nederlands in het straatbeeld van de Rand en de faciliteitengemeenten.

De taalbereidheid wordt een belangrijk element van het beleid in de Rand onder meer voor toekenning van sociale woningen en gemeentelijke gronden, en voor arbeidsbemiddeling.

Omwille van de internationale luchthaven en de nabijheid van Brussel, oefent de Rand ook een aantrekkingskracht uit op internationale bedrijven en hun werknemers. Daarom versterken we het gericht onthaal- en promotiebeleid ten aanzien van deze bedrijven en hun werknemers.

Het VSGB (Vlaams Strategisch Gebied rond Brussel) biedt waarborgen voor het behoud van open ruimte en het tegengaan van de verstedelijking. Het coördinatieplatform (VSGB) moet het beleid in het VSGB en de ruimere Vlaamse

Rand nauwgezet opvolgen en erop toezien dat er voldoende middelen worden vrijgemaakt voor de realisatie van het beleid in de Rand.

De inspanningen worden voortgezet op het vlak van onderwijs, arbeidsbemiddeling en trajectbegeleiding van werkzoekenden, taalonderwijs, versterking van aanbod van welzijns- en gezondheidszorgvoorzieningen. We breiden de maatregel van bijkomende lestijden taalondersteuning in scholen met een grote instroom van anderstaligen uit naar het secundair onderwijs in heel Halle-Vilvoorde en een deel van het arrondissement Leuven (Tervuren, Bertem, Huldenberg en Kortenberg). De regering ontwikkelt een krachtig beleid om taalarmoede in het basisonderwijs uit te bannen, zowel in Vlaanderen als in de Vlaamse Rand.

De meerderheidspartijen engageren zich ertoe om het interpretatief decreet faciliteitenonderwijs (decreet Van Dijk) zo snel mogelijk van verval te ontheffen en de wettelijke procedure af te ronden.

De Vlaamse Rand rond Brussel, en bij uitbreiding het hele arrondissement Halle-Vilvoorde, kampen met een achterstand in zowat elke welzijnssector in verhouding tot de gemiddelde Vlaamse situatie (onder meer achterstand op gebied van bijzondere jeugdzorg, algemeen welzijnswerk, kinderopvang, ouderenzorg, zorg voor personen met een handicap, ...). Die achterstanden zijn van historische aard en worden bij uitbreidingsmaatregelen niet altijd in rekening gebracht. De Vlaamse Regering zal de achterstand in de welzijnssector in het arrondissement Halle-Vilvoorde en specifiek in de faciliteitengemeenten in kaart brengen en werk maken van een ernstige inhaaloperatie in het arrondissement Halle-Vilvoorde.

De samenwerking om Brusselse en Waalse werkzoekenden te leiden naar openstaande vacatures in Vlaanderen gaan we versterken. De atypische arbeidsmarktsituatie van Brussel (een belangrijke tewerkstellingsmotor maar ook een hoge werkloosheid bij vooral allochtonen) vraagt om een samenhangend krachtadig beleid tussen de betrokken overheden, in het bijzonder wat de taalkennis, mobiliteit en flexibiliteit betreft. Bijzondere aandacht besteden we aan taalverwerving. Taal is immers een essentiële factor om duurzaam werk te vinden. We ontwikkelen een sluitend aanbod van het Nederlands voor werkzoekenden en werknemers. We maken afspraken voor een passende doorverwijzing tussen de opleidingsverstrekkers en VDAB. Het volgen van een taalopleiding wordt beschouwd als een passende opleiding. Er zal daarop strikt worden toegezien in het kader van de begeleiding van de werkzoekenden.

Met het oog op het tegengaan van de sociale verdringing van de lokale bevolking door initiatieven voor betaalbaar wonen, krijgt Vlabinvest extra middelen. Het hoofdstuk wonen in eigen streek uit het grond- en pandendecreet wordt geëvalueerd in 2011 met het oog op de aanvulling en versterking ervan ten behoeve van het woonbeleid in de Vlaamse Rand. In de zes faciliteitengemeenten heroriënteren we de inspanningen van Vlabinvest naar de aankoop en de renovatie van bestaande woningen.

We gaan na in hoeverre de inkomensgrenzen voor sociale eigendomsverwerving (sociale leningen, sociale koopwoningen, sociale kavels) en sociale huur nog sporen met de sterk gestegen vastgoedprijzen. De inkomensgrenzen voor sociale eigendomsverwerving (sociale leningen, sociale koopwoningen en sociale kavels) en sociale huur in het Vlabinvestgebied en in de centrumsteden worden alleszins verhoogd naar analogie met de prijsplafonds in NFS2. Dit spoort met onze doelstellingen om meer sociale huurwoningen te realiseren.

De ontwikkeling van de Vlaamse Rand als groene gordel wordt geïntensifieerd. We stimuleren het groene karakter van de Vlaamse Rand via het Breughelproject. Via het instrument van de landinrichting voeren we de visie geformuleerd in het VSGB uit om het kwaliteitsvol openruimtenetwerk van open kouters met grondgebonden landbouw, rivier- en beekvalleien, bossen en parken en ingesloten open ruimte te versterken.

Het START-project dient voortgezet te worden met een goed evenwicht tussen economische groei, tewerkstelling en de leefbaarheid van de luchthavenregio en de stads- en dorpskernen. Pas nadat de woon-, leef- en milieukwaliteit en de bereikbaarheid van het gebied is verbeterd, is een doorgroei naar een scenario van 'Europese groei' aanvaardbaar. In dit kader is ook een toets aan de geluidshinder onontbeerlijk. We verwijzen naar de aanpak die daarover in doorbraak 5 Groen en dynamisch stedengewest is opgenomen. De bereikbaarheid van de luchthavenregio dient verbeterd te worden, niet alleen door een optimalisatie van de bestaande infrastructuur en de uitbreiding van het openbaar vervoeraanbod zoals nu al voorzien is in START, maar eveneens door extra investeringen in openbaar vervoer, met inbegrip van een tramaanbod en/of lightrailaanbod in die regio, waar nodig aangesloten op het Brussels openbaar

vervoernetwerk. De Vlaamse Regering zal bovendien verder werk maken van een stabiel juridisch kader voor de luchthaven van Zaventem. Zij zal daarvoor onder meer overleg plegen met andere betrokken overheden.

De integratie van anderstaligen in het gemeenschapsleven wordt aangemoedigd onder meer via de vzw De Rand en de gemeenschapscentra.

Ring TV, dat een belangrijke gemeenschapsvormende rol vervult, wordt verder ondersteund. Er wordt werk gemaakt van een overheidscommunicatiestrategie voor de Vlaamse Rand.

We werken strategische projecten uit in de zes faciliteitengemeenten met absolute prioriteit voor Sint-Genesius-Rode en Drogenbos. We geven daartoe een opdracht aan de Participatiemaatschappij Vlaanderen. Concreet bekijken we in Sint-Genesius-Rode hoe we de bestemming van de VUB-ULB als 'wetenschapspark' kunnen herinvullen als 'Vlaamse wetenschapspool'. In Drogenbos bouwen we het Felix de Boeckmuseum om naar een Felixsite, dat wil zeggen de uitbouw van de site tot een geïntegreerd project van kunsten, erfgoed en milieubeleid met toeristische aantrekkingskracht. We kopen daarvoor de nodige gronden aan.

Vzw De Rand zal, in die gevallen waar het lokale verenigingsleven zijn werking bedreigd ziet door maatregelen die getroffen door zijn de lokale overheid of door van de weigering om bepaalde maatregelen te treffen, de betrokken vereniging bijstaan of ondersteunen zodat zij haar werking verzekerd ziet.

De Vlaamse Regering verbindt er zich toe om het Minderhedenverdrag niet te ratificeren.

BIJLAGE: OCTOPUSNOTA, 1 FEBRUARI 2008

De staat hervormen mag nooit een doel op zich zijn maar wel een instrument om de deugdelijkheid van het bestuur én het democratische gehalte van onze instellingen te verhogen.

Na 5 staats hervormingen en de omvorming van een unitaire naar een federale staat, zijn we in België op goede weg om deze principes te realiseren. De bestuurservaring leert echter dat de huidige bevoegdheidsverdeling in veel gevallen aanleiding geeft tot toepassingsproblemen, vaak versnipperd en dus onvolmaakt is en dikwijls een efficiënt en slagvaardig overheids optreden in de weg staat.

Na de eerste rechtstreekse verkiezing van het Vlaams Parlement in mei 1995 kwam een dynamiek tot stand die resulteerde in 5 resoluties die op 3 maart 1999 werden aangenomen en die de contouren bevatten voor een staats hervorming zoals Vlaanderen die ziet.

Deze resoluties werden deels uitgevoerd door de Hermes-, Lambermont-en Lombardakkoorden van begin 2001 maar bieden nog meer dan voldoende elementen om het denkkader te vormen waarin het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering de staats hervorming benaderen. Zowel het Vlaams Regeerakkoord uit 1999 als dat van juli 2004 en de aanvullende regeerverklaring van 18 mei 2005 bouwen er verder op. Het is dan ook binnen deze context dat ik u hier vandaag het standpunt van de Vlaamse Regering toelicht.

Om de uitdagingen en problemen van de mensen op een afdoende wijze aan te pakken, moet Vlaanderen over de nodige bevoegdheden of hefboomen beschikken. Dat kan gaan over totaal nieuwe bevoegdheden of over bevoegdheden die momenteel verspreid zijn over verschillende beleidsniveaus. In beide gevallen heeft de vraag naar meer bevoegdheden geenszins de bedoeling België op te heffen. Ze vloeit integendeel voort uit de logica van de federale staat. Het is immers noodzakelijk voor alle geledingen en voor het goed functioneren van het federale België dat er een bevoegdheidsverdeling tot stand komt die een welvaarts-en welzijnsbevorderend beleid mogelijk maakt in alle Gewesten en Gemeenschappen.

Daarom vraagt Vlaanderen in de eerste plaats meer instrumenten om een actief werkgelegenheidsbeleid te voeren. Uit een recente studie van het Federaal Planbureau en van de Studiediensten van het Vlaamse en het Waalse Gewest, is nogmaals gebleken hoe verschillend onze arbeidsmarkten evolueren in de periode 2006-2012, en hoezeer een aangepast arbeidsmarktenbeleid zich opdringt. Mede door de verschillende demografische ontwikkeling, zal de arbeidskrachte in Vlaanderen naar alle waarschijnlijkheid verder toenemen het volgende decennium, en zal de werkloosheid in Wallonië in diezelfde periode verder stijgen. Op deze verschillende situaties past een verschillend antwoord dat het federaal kader niet vermogen ons te geven. De gewesten moeten dus alle mogelijkheden krijgen om werkzoekenden te activeren, een doelgroepenbeleid op te zetten en te oordelen over de beschikbaarheid van werklozen voor de arbeidsmarkt. Ook de mogelijkheid tot het afsluiten van Vlaamse sociale akkoorden voor Vlaamse bevoegdheden en de medebekrachtiging van sociale akkoorden over federale en Vlaamse bevoegdheden zijn een deel van die vraag. Met betrekking tot de vorming, dat een gemeenschapsmaterie is, vragen we de overheveling van een aantal hefboomen die zich situeren op het federale niveau, met name het betaald educatief verlof, het industrieel leerlingenwezen en de opleiding in bedrijven. Ook de bevoegdheid inzake de controle en het toezicht op de uitzendarbeid wordt o.i. beter toegewezen aan de gewesten.

De mogelijkheid om een zelfstandig sociaal-economisch beleid te voeren impliceert ook de overheveling van beleidsinstrumenten die zich in de economische sfeer bevinden. Vlaanderen vraagt o.a. meer mogelijkheden in de sociale economie door bijv. het federale Kringloopfonds over te hevelen. Daarnaast is het voor ons ook belangrijk om de economische groei te bevorderen door de ondernemersdynamiek aan te zwengelen. Wij vragen daarom niet alleen de overheveling van het Participatiefonds en het Sociaal-Economisch comité van de Distributie maar evengoed alle instrumenten ter ontwikkeling van het zelfstandig ondernemerschap. In deze materies is het van groot belang de staats hervorming af te werken, en eindelijk te komen tot een homogene hergroepering van het economisch beleid op ondernemingsniveau bij de Gewesten.

Het past hier ook de defederalisering van het wetenschaps-en technologiebeleid te vermelden. Ook deze materie is een belangrijke economische hefboom. De federale bevoegdheden inzake wetenschappelijk en technologisch in-

novatiebeleid bewegen zich in ruime mate op het domein van de Gemeenschappen en de Gewesten en hebben er rechtstreeks impact op. De Vlaamse overheden vragen een volledige overheveling van bevoegdheden en middelen. De vraag betreft zowel het ruimtevaartbeleid, de wetenschappelijke programma's als de impulsprogramma's. Wat de buitenlandse handel betreft beschikken de gewesten vandaag over ruime bevoegdheden. Het verstrekken van waarborgen tegen uitvoer-, invoer- en investeringsrisico's blijft echter een federale bevoegdheid. Deze taak is toevertrouwd aan de Nationale Delcredere dienst en aan Finexpo. Vlaanderen wil t.a.v. deze instellingen over een autonoom beslissingsrecht beschikken voor de dossiers van bedrijven die gelegen zijn in het Vlaams Gewest. Dit zal volgens ons bijdragen tot een homogenisering van de bevoegdheid op het vlak van de buitenlandse handel.

Geachte voorzitter,
Beste collega's,

Ons land staat voor belangrijke uitdagingen, niet in het minst in de gezondheids- en welzijnssector. Een efficiënte en effectieve verdeling van de middelen in de sociale zekerheid op een zo toegankelijk mogelijk niveau en met behoud van de zorgkwaliteit kan volgens ons maar wanneer de huidige versnippering van bevoegdheden wordt tegengegaan. Daarom vroeg het Vlaams Parlement in 1999 de normerings-, uitvoerings- en financieringsbevoegdheid betreffende het volledige gezondheids- en gezinsbeleid, dus ondermeer met inbegrip van de gezondheidszorgverzekering en de gezinsbijslagen. Ik wil in dit verband benadrukken dat het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering uitdrukkelijk kiezen voor het behoud van de solidariteit tussen de verschillende deelgebieden. Dit kan in het licht van deze besprekingen niet voldoende onderstreept worden. Wij kiezen voor een solidariteit die gebaseerd is op objectieve, duidelijke en transparante mechanismen en die omkeerbaar is. De uit te werken solidariteitsmechanismen kunnen echter nooit tot gevolg hebben dat het ontvangende deelgebied per caputum meer overhoudt dan het betalende deelgebied.

Wat de mobiliteit betreft is de Vlaamse vraag meerledig. We vragen niet alleen de bevoegdheid over de volledige reglementering van de binnenvaart en de scheepvaart en het leefmilieubeleid op zee. Ook de exploitatie van de NMBS moet geregionaliseerd worden. In afwachting pleiten we voor een volwaardige aanwezigheid van de gewesten in het bestuur van de NMBS en een grotere inspraak en betrokkenheid bij het investeringsprogramma van de NMBS. Het kan niet dat de voor Vlaanderen cruciale infrastructuurprojecten niet binnen de gewenste termijn gerealiseerd worden bij gebrek aan federale financiële middelen. Vervolgens willen we dat de regionalisering van de verkeersveiligheid ter sprake wordt gebracht. Het is voor Vlaanderen bijzonder moeilijk om het beoogde niveau van verkeersveiligheid te bereiken als we niet zelf beschikken over de reglementering en de controle erop. Ik denk concreet aan de veiligheidsnormering van de infrastructuur (bijvoorbeeld normen voor fietspaden), de onteigeningsbevoegdheid en de aanvullende reglementering op gemeente- en provinciewegen. Ook de overheveling van het verkeersboetefonds past in deze discussie.

Naast deze voor Vlaanderen belangrijke vragen om bevoegdheidsoverdracht zijn er nog tal van domeinen waar wij omwille van redenen van efficiëntie vragen dat er een betere bevoegdheidsverdeling zou gerealiseerd worden. Zonder exhaustief te zijn vermeld ik er een aantal:

- inzake energiebeleid vragen wij oplossingen i.v.m. de bevoegdheidsproblemen m.b.t. de tarievenpolitiek en de vrijstelling van energieheffingen;
- de bevoegdheid over telecommunicatie zou moeten overgeheveld worden. De Gemeenschappen zijn bevoegd voor de radio-omroep en de televisie terwijl de federale overheid bevoegd is voor de telecommunicatie. De praktijk leert echter dat het onderscheid tussen omroep en telecommunicatie totaal achterhaald is.
- inzake het justitieel beleid vragen wij dringend een oplossing voor de problematiek van de handhaving van het deelstatelijk recht maar ook een volledige overheveling van het justitiële welzijnsbeleid en het jeugdsanctierecht. De versnippering van bevoegdheden t.a.v. minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, leidt in de aanpak van jeugddelinquenten tot complexe situaties en, zoals we allemaal weten, tot voortdurende betwistingen;
- de organisatie van en het beleid m.b.t. de civiele bescherming, de brandweer en de organisatie van het OCMW;
- het statistiekbeleid;
- de organisatie, de werking en de inrichting van politie en justitie;
- het Rampenfonds.

De Vlaamse Regering is van oordeel dat ook de eerder gemaakte afspraken moeten gehonoreerd worden. Wij blijven bij ons standpunt dat de ontwikkelingssamenwerking en de overeenstemmende middelen moeten overgedragen worden. De ontwikkelingssamenwerking heeft betrekking op domeinen die hoofdzakelijk bij Gemeenschappen en Gewesten berusten. De deelgebieden dienen in te staan voor de bepaling en de uitvoering van het beleid.

Ik wil mijn vraag naar meer en coherenter bevoegdheden voor de deelgebieden afsluiten door te verwijzen naar art. 35 van de Grondwet. Toen dit artikel in 1993 werd ingeschreven in de federale Grondwet, stelde de toenmalige Premier dat de uitvoering ervan zou zorgen voor een Copernicaanse revolutie in het Belgisch federaal model. De toepassing van art. 35 heeft immers tot gevolg dat er een lijst van exclusieve bevoegdheden wordt toegewezen aan het federale niveau en dat het residu van de bevoegdheden toekomt aan de Gemeenschappen en/of de Gewesten. De laatste maanden wordt dit artikel opnieuw geciteerd als mogelijke denkpiste voor de uittekening van een nieuwe bevoegdheidsverdeling. Vlaanderen wil deze discussie aangaan en verbindt er de vraag aan om het systeem van de impliciete bevoegdheden van de deelgebieden te versoepelen.

Geachte Collega's,

Het is noodzakelijk dat de politieke discussie ook gaat over de manier waarop bestaande en nieuwe bevoegdheden zullen gefinancierd worden. Financiële responsabilisering van de deelstaten moet hierin een belangrijk thema zijn.

Financiële responsabilisering betekent ook meer fiscale en financiële verantwoordelijkheden. In vergelijking met andere federale landen behoren de Belgische deelgebieden inzake financiële autonomie niet eens tot de middenmoot. Hier is duidelijk behoefte aan een inhaaloperatie.

De versterking van de fiscale en financiële autonomie is de logische uitvoering van "No representation without taxation". Autonomie en verantwoordelijkheid slaan niet enkel op de uitgaven. Ook aan de inkomenszijde moeten de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest een grotere beleidsautonomie krijgen. Meer fiscale autonomie op het stuk van de inkomstenbelasting wordt door Vlaanderen dan ook beschouwd als een essentieel onderdeel van een staatshervorming, zoals gesteld wordt in de 5 Resoluties van het Vlaams Parlement van 1999.

Wat de indirecte belastingen betreft, willen we omwille van de samenhang met een aantal gewestbevoegdheden, de BTW op werken in onroerende staat overhevelen. De overige indirecte fiscaliteit blijft federaal. Naast de BTW op werken in onroerende staat, zouden ook een aantal andere materies die met onroerend goed te maken hebben moeten geregionaliseerd en derwijze met bijvoorbeeld de registratierechten gehomogeneiseerd worden: de onteigening, de aankoopcomités, het kadaster, de hypotheekbewaring en de huurwetgeving. Ook pleiten we voor de invoering van het principe dat een door een deelstaat rechtmatig ingevoerde belasting niet mag worden afgeschaft of beperkt door de federale wetgever. We willen m.a.w. de normenhiërarchie op het vlak van de fiscaliteit die vandaag bestaat ten voordele van de federale wetgever, afschaffen.

Het spreekt voor zich dat er een voldoende fiscaal draagvlak moet behouden blijven voor de uitoefening van de bevoegdheden van de federale overheid. De deelgebieden moeten ook hier hun verantwoordelijkheid nemen. In onderling overleg moeten hiervoor de gepaste formules worden uitgewerkt, steeds met toepassing van de solidariteitsmechanismen. Het Vlaams Parlement, hierin gesteund door de Vlaamse Regering benadrukte in 1999 dat de globale budgettaire saneringsinspanningen, die onder meer in het Stabiliteitspact zijn vervat, gerespecteerd moeten worden. De deelgebieden moeten mee de positieve en negatieve gevolgen van de renteschommelingen op de overheidsschuld dragen zonder dat wordt overgegaan tot een formele schuldsplitsing.

Geachte Voorzitter,
Beste Collega's,

Ik wil hier ook wijzen op een aantal specifieke aandachtspunten die we in de discussies over een staatshervorming in herinnering willen brengen. Ik vernoem uitdrukkelijk het territorialiteitsbeginsel en het principe van niet-inmenging. Het beginsel van territorialiteit neemt een fundamentele plaats in in het Belgische staatsrecht. Het werd grondwettelijk verankerd door ons land in te delen in 4 taalgebieden en het Grondwettelijk Hof heeft de exclusieve territoriale bevoegd-

heidsverdeling uitdrukkelijk bevestigd. Binnen eenzelfde territorium is maar één overheid bevoegd met uitsluiting van elke andere overheid. Dit impliceert dat overheden geen initiatieven ontwikkelen op elkaars grondgebied.

De splitsing van het kies-en gerechtelijk arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde is in dit verband een belangrijke Vlaamse eis omdat de huidige regeling geen rekening houdt met de grondwettelijke indeling van het land in taalgebieden zoals bepaald door artikel 4 van de Grondwet. De Vlaamse overheid verwerpt dan ook elk initiatief dat ingaat tegen onze vraag naar respect voor het Nederlandstalige karakter van de rand rond Brussel en de territoriale integriteit van Vlaanderen. Ik wil sterk benadrukken dat we geen enkel initiatief zullen dulden dat ertoe leidt dat het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt uitgebreid, of dat de Franse Gemeenschap bevoegdheden krijgt in Vlaanderen.

Uiteraard kan er niet ontkend worden dat Brussel een belangrijk sociaaleconomisch hinterland heeft dat zich grotendeels situeert in Vlaanderen waardoor grensoverschrijdende vraagstukken ontstaan. Toch is er vanuit juridisch, sociaaleconomisch of planologisch oogpunt geen enkele reden om de grenzen van het Brussels gewest de iure of de facto uit te breiden. Onze visie op Brussel wordt bepaald vanuit onze visie op de staatkundige evolutie van België. Die visie gaat uit van een fundamentele tweeledigheid op basis van twee deelstaten met daarnaast een specifiek statuut voor Brussel én een Duitstalige Gemeenschap. Dit betekent dat de twee deelstaten in hun gezamenlijke hoofdstad volwaardig kunnen participeren in het beleid waarvan het belang het stedelijk niveau overstijgt. Wij pleiten ervoor dat in domeinen waar een beleid op Brussels niveau niet functioneel is zoals het wetenschapsbeleid, de buitenlandse handel of het spoorwegaanpak de basisverantwoordelijkheid ligt bij de twee deelstaten die hierover samenwerkingsverbanden aangaan met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In beleidsdomeinen waar gemeenschaps- en gewestbevoegdheden erg verstrengeld zijn zoals bijvoorbeeld huisvesting en tewerkstelling kunnen volgens onze visie zowel de deelstaten als het Brussels Hoofdstedelijk Gewest optreden. Ook is de vraag of de bi-culturele instellingen, die nu onder de federale bevoegdheid vallen, niet in aanmerking komen voor overdracht aan de twee deelstaten. Het cultuurbeleid is immers gemeenschapsmaterie en de federale overheid beschikt niet altijd over de nodige know-how voor een degelijk cultureel beleid. Een samenwerking op dit gebied tussen de verschillende gemeenschappen kan worden geregeld via een samenwerkingsakkoord.

Ook voor de uitbouw van de hoofdstedelijke en internationale functie van Brussel pleiten wij voor een samenwerkingsverband tussen de deelstaten, het Brussels Gewest en de federale overheid. Dit samenwerkingsverband moet ook de financiële regeling bevatten. Vlaanderen kan en wil in dit verband zijn verantwoordelijkheid nemen en financiële middelen ter beschikking stellen. Onvermijdelijk zal bij een discussie over Brussel ook het kerntakendebat moeten gevoerd worden. Misschien worden bepaalde gemeentelijke taken om redenen van efficiëntie beter uitgeoefend op het niveau van het Gewest of moet de mogelijkheid tot een herschikking van het aantal gemeenten tot een kleiner aantal worden onderzocht. Deze elementen moeten onderwerp van discussie zijn.

Brussel is het enige tweetalige gebied dat in de Grondwet is ingeschreven. Al te vaak wordt vastgesteld dat het Nederlands er desalniettemin stiefmoederlijk behandeld wordt. Een nog verregaandere versoepeling van de taalwetgeving in Brussel wijzen we dan ook resoluut af. We pleiten daarentegen voor een betere toepassing van de taalwetgeving, bijvoorbeeld in de Brusselse ziekenhuizen en bij de werking van de medische spoeddiensten. We kiezen voor de tweetaligheid van ambtenaren i.p.v. de tweetaligheid van de dienst en we opteren voor een omkering van de voorgedijregeling voor de lokale besturen waarbij de schorsingen door de vice-gouverneur omwille van de schending van de taalwetgeving automatisch tot een vernietiging leiden behoudens een andersluidende consensus-beslissing van de Hoofdstedelijke Regering of het verenigd college van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Beide taalgroepen moeten niet alleen een gewaarborgde vertegenwoordiging krijgen op alle beleidsniveaus maar moeten ook effectief kunnen deelnemen aan het beleid. De Vlaamse Gemeenschap dringt er sterk op aan dat voor al deze elementen een oplossing gevonden wordt.

Geachte voorzitter,
Beste collega's,

Gelet op het tijdsbestek dat ons is toegemeten, hebben wij ons beperkt in de formulering. Toch wil ik van de gelegenheid gebruikmaken om tot slot nog een aantal uitgangspunten van de Vlaamse resoluties en het Vlaams regeerakkoord onder de aandacht van deze vergadering te brengen.

Ten eerste vragen wij een grotere constitutionele autonomie. De bevoegdheid van de deelstaten om hun eigen instellingen te regelen moet worden uitgebreid. In een verder perspectief is het aangewezen dat zowel Vlaanderen als Wallonië beschikken over een eigen grondwetgevende autonomie, weliswaar binnen de grenzen van een afgesproken federaal kader. Enkel op die manier kunnen de deelstaten hun verzelfstandiging invullen. Eigen grondwetgevende bevoegdheid is ook niet meer dan een logische evolutie binnen een federale staat en is een versterking van de democratische onderbouw.

Ten tweede stellen wij voor dat de Senaat maximaal wordt opgebouwd op basis van de deelstaten om zo mee vorm te geven aan de grondwetgeving en de verhouding tussen de federatie en de deelstaten. Tezelfdertijd pleiten we voor een hervorming van de organisatie en de werking van het Overlegcomité. De samenstelling van het Overlegcomité weerspiegelt niet de juiste verhouding tussen de deelstaten. Het dient de verschillende entiteiten op grond van gelijkheid te behandelen en de afspraken tussen de federale overheid en de deelstaten afdwingbaar te maken.

Ten derde willen we dat de deelgebieden maximaal betrokken worden in de Europese en internationale besluitvorming volgens het principe "in foro interno, foro externo". Het samenwerkingsakkoord met betrekking tot de vertegenwoordiging van België in de ministerraad van de EU moet worden aangepast, in het bijzonder voor wat betreft de deelname van de Gewesten en de Gemeenschappen aan de Europese ministerraden, de intern-Belgische coördinaties en de vertegenwoordigingen in de werkgroepen en de comités.

Ten vierde wil Vlaanderen grotere betrokkenheid bij de voordrachten van leden van de hoogste controle-organen zoals de Raad van State, het Grondwettelijk Hof en het Rekenhof.

Tenslotte pleiten we voor een grotere autonomie inzake het bepalen van de regels over het beheer en de controle van de financiën. Zo kan bij het Vlaams Parlement een Vlaams Rekenhof worden ingesteld dat bevoegd is voor de controle op de uitvoering van de Vlaamse begroting. In de tussenperiode moet de structuur van het Rekenhof beter aansluiten bij de federale staatsstructuur.

Collega's,

De Vlaamse verzuchtingen die ik zonet heb geformuleerd zijn zonder uitzondering ingegeven door het vaste verlangen om te komen tot een meer kwaliteitsvol en slagvaardiger bestuur. De resoluties uit 1999 die het Vlaamse denkkader vormen, vinden hun verantwoording in de notie van de optimale bestuurskracht. Ik ben ervan overtuigd dat de realisatie van heel wat van deze vragen niet alleen Vlaanderen maar ook Wallonië en Brussel ten goede zal komen. De Vlaamse overheid wil de Belgische federale staat niet in vraag stellen of ondergraven maar heeft integendeel de vaste wil om met toepassing van een aantal beginselen zoals subsidiariteit, verantwoordelijkheid en solidariteit ons model te laten evolueren tot een voldragen federaal systeem.

Ik dank U.

**REGERINGSVERKLARING DOOR
KRIS PEETERS, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING**

VLAAMS PARLEMENT – 13 JULI 2009

Geachte Voorzitter, Dames en Heren,

Het is onze vaste overtuiging dat Vlaanderen vandaag meer dan ooit nood heeft aan een sterke, krachtdadige regering. Het regeerakkoord dat wij u ter goedkeuring voorleggen, heeft dan ook als titel "Een daadkrachtig Vlaanderen in beslissende tijden. Voor een vernieuwende, duurzame en warme samenleving".

Deze nieuwe Vlaamse regering start in zeer moeilijke financiële en economische omstandigheden. Het is trouwens voor het eerst in de geschiedenis van onze eigen Vlaamse instellingen dat een nieuwe Vlaamse regering onmiddellijk moet beginnen met omvangrijke besparingsmaatregelen.

De wereldwijde financiële en economische crisis treft Vlaanderen immers hard en heeft ook erg negatieve gevolgen voor de inkomsten van de Vlaamse regering.

Vlaanderen, met zijn open en sterk exportgerichte economie, wordt sinds september 2008 zwaar getroffen door de economische crisis. Volgens de meest recente vooruitzichten zou onze economie pas vanaf 2011 opnieuw groeien maar op een lager niveau dan de periode voor de crisis. Parallel hiermee neemt de werkloosheidsgraad onrustwekkend toe: in 2009 bedraagt deze in Vlaanderen 8,9% en deze zou oplopen tot 10,5% in 2010. Dit is de ergste werkloosheidsituatie sinds 1980. Daarna, in de periode 2011-2014 zou de werkloosheidsgraad zich stabiliseren rond 9,7%, dus boven het niveau van voor de crisis. Wij zijn ons sterk van bewust van de ernstige sociale gevolgen van het jobverlies van de mensen en van de impact op bedrijven en zelfstandigen die in falings kunnen gaan.

Deze cijfers tonen aan dat onze economie zeer kwetsbaar is, dat onze welvaart en welzijn snel in gevaar kunnen komen. Daarom zijn het nu beslissende tijden voor Vlaanderen. Vlaanderen moet nu daadkrachtig bestuurd worden : vooreerst moeten de gevolgen van de economische crisis verder aangepakt worden. Tegelijkertijd moeten we ervoor zorgen dat Vlaanderen klaar staat als de crisis voorbij is. Op dat moment zullen we nog meer dan nu het geval is, te maken hebben met een wereldeconomie waarin omgeving, klanten en concurrentiepositie zeer snel in beweging zijn. Ondertussen mogen we ook de andere, bestaande uitdagingen niet uit het oog verliezen. Het gaat daarbij om de gevolgen van de vergrijzing van de samenleving, met onder meer daardoor toenemende zorgvragen, het omgaan met diversiteit, de klimaatproblematiek, enz.

We mogen echter niet pessimistisch zijn. We moeten geloven in de kracht van Vlaanderen, in de kracht van ons uitstekend onderwijs, in het innovatievermogen van ons bedrijfsleven, in de talenten en de werkkraft onze mensen, in de troeven van onze centrale ligging met de havens als belangrijke poorten, enz.

We moeten de bronnen van onze welvaart veilig stellen. Als we weten dat duurzame economische groei gebaseerd is op technologische ontwikkeling en innovatie dan is het inderdaad essentieel om ons beleid daarop af te stellen. We willen ook de noodzakelijke verandering stimuleren, vooral in domeinen waar op termijn iedereen echt beter van wordt, zoals bijvoorbeeld in het domein van energie en grondstoffenbesparing, een efficiëntere infrastructuur, een echte dienstverlenende houding door de overheid.

We moeten aan onze solidariteit blijven vasthouden. Vlaanderen is altijd een solidaire regio geweest en dat moet zo blijven. We hebben een goed uitgebouwde welzijns- en gezondheidszorg en het is onze ambitie om deze zorg met een meerjarig programma verder uit te bouwen. We willen een goede, toegankelijke en betaalbare zorg tot stand brengen. Armoedebestrijding is een absolute prioriteit voor deze regering. 11 procent van de Vlamingen leven onder de armoedegrens. Dat is een verontrustend en onaanvaardbaar hoog cijfer en de economische crisis zal zonder ingrijpen tot gevolg hebben dat nog meer mensen er op achteruit gaan. Er is immers een sterk verband tussen armoede en werkloosheid.

De Vlaamse Regering heeft in deze moeilijke tijden een belangrijke opdracht maar wij kunnen het niet alleen aan. Het is door samenwerking, door krachtenbundeling, in het bijzonder met de sociale partners, het verenigingsleven en met het middenveld in brede zin, dat de zo noodzakelijke transformatie van Vlaanderen mogelijk wordt. Transformatie die ervoor moet zorgen dat Vlaanderen klaar staat als de crisis voorbij is en waarbij ingezet wordt op talentontwikkeling, innovatie, internationaal ondernemen en solidariteit. De voorbije weken is trouwens overduidelijk gebleken dat het brede maatschappelijk veld in Vlaanderen zich bewust is van de ernst van de situatie. Men beseft dat we nog niet uit de moeilijke economische situatie zijn en dat de nieuwe Vlaamse Regering doortastend zal moeten optreden.

De nieuwe Vlaamse regering wil de toekomst en het welzijn van de Vlamingen verzekeren. Met dit regeerakkoord kiezen we voor een weldoordachte strategie -met name de uitvoering van het Pact 2020 in het kader van Vlaanderen in Actie (ViA) -en dit met overlegde plannen van aanpak waaraan concrete acties zijn gekoppeld.

Het is de vaste overtuiging van deze regering dat Vlaanderen er alle belang bij heeft dat het financieel gezond blijft. Daarom volgen we een besparingspad op de uitgaven met het oog op het bereiken een begrotingsevenwicht in 2011. De terugval van de inkomsten voor de Vlaamse begroting als gevolg van de economische crisis verplichten ons om keuzes te maken in de uitgaven en selectief te zijn. We besparen minimaal op investeringen maar voeren een beleid gericht op efficiëntiewinsten. De bestaande jobkorting maken we selectiever. Voor de periode 2012-2014 realiseren we een begrotingsevenwicht maar geen overschotten. Op die manier hebben we ruimte en tijd om het nieuwe beleid dat opgenomen is in dit regeerakkoord te implementeren. Dat nieuwe beleid vereist in de meeste gevallen immers een decretale onderbouw.

De Vlaamse Regering bestrijdt actief verder de economische crisis. De goede, de juiste maatregelen die al genomen werden, verdienen continuïteit. Tegelijkertijd wordt van het relanceplan "Herstel het vertrouwen" overgeschakeld naar een duurzaam werkgelegenheidsplan, in overleg met de Vlaamse werkgevers- en werknemersorganisaties in het na-jaar, en een duurzaam investeringsplan.

Met een duurzaam werkgelegenheidsplan maken we werk van meer maatwerk, zowel bij de begeleiding van de werkzoekenden als aan de zijde van de invulling van de vacatures en de dienstverlening aan bedrijven. We werken versterkt aan de vervulling van knelpuntvacatures. We breiden de intensieve begeleiding van werkzoekenden die het nodig hebben uit en maken werk van maatwerkprojecten. Het Persoonlijk OntwikkelingsPlan wordt een instrument en een stimulans voor loopbaanbegeleiding en competentie management. Bedrijven en inzonderheid de KMO's worden ondersteund op het vlak van competentie-ontwikkeling. Alle talenten moeten zich beter kunnen ontplooiën op de arbeidsmarkt, in het bijzonder ook kansengroepen en vrouwen. We voorzien een structureel aanbod van welzijn-werk-trajecten voor mensen met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt.

Bij het begin van deze legislatuur stellen we een meerjarig investeringsplan op dat gebaseerd is op drie pijlers. Voor eerst rechtstreekse kapitaalsinvesteringen in een Vlaams energiebedrijf en ter ondersteuning van de economie, bijvoorbeeld via innovatieve groei-bedrijven, waar we een multiplicator effect realiseren. We gaan over tot publiek-private samenwerking waar dat een meerwaarde oplevert. We voorzien rechtstreekse aanvullende overheidsinvesteringen met een directe weerslag op de tewerkstelling. Aldus voorzien we in belangrijke investeringen op het vlak van bijvoorbeeld hernieuwbare energievoorziening, innovatieve economie, mobiliteitsinfrastructuur, schoolgebouwen en in zorginfrastructuur. We zorgen ervoor dat de procedures voor het verkrijgen van vergunningen sneller worden afgerond. Deze regering voert het Pact 2020 in het kader van Vlaanderen in Actie uit om de toekomst te winnen. Ook uitstekend onderwijs heeft verder vernieuwing nodig. Met de doorbraak lerende Vlaming werken we aan de toekomst van ons onderwijs : het gaat hierbij om een cultuur van de persoonlijkheidsontwikkeling met kansen voor elk talent, over de valorisatie van competenties, over een aantrekkelijke school, met een moderne infrastructuur, met mogelijkheden voor levenslang leren voor leerlingen én voor leraren. Talent ontwikkel je niet alleen op school en daarom bouwen we brede bruggen tussen het onderwijs en de sociaal-economische omgeving. We zetten het beleid van meer gelijke kansen voor onze kinderen en jongeren verder. Zeer belangrijke concrete elementen en aandachtspunten van het beleid voor de komende legislatuur zijn : de vernieuwing van het secundair onderwijs, het wegwerken van het lerarentekort, meer kleuterparticipatie, levenslang leren, verdere rationalisatie, optimalisatie van het landschap van het hoger onderwijs, het doortrekken van de inspanningen voor de onderwijsinfrastructuur.

We willen het DNA van de Vlaamse economie grondig vernieuwen. Om onze welvaart en welzijn in de toekomst veilig te stellen, moeten we in Vlaanderen kunnen blijven beschikken over ondernemers, over bedrijven die voluit inzetten op talentontwikkeling, innovatie en internationaal ondernemen. De financiering van bedrijfsinvesteringen op peil houden en zelfs verhogen, blijft in deze periode van crisis een zeer belangrijk aandachtspunt. De participatiemaatschappij PMV zal verschillende instrumenten activeren en uitbouwen : we richten een tweede ARKimedea-fonds op; we breiden de win-win-lening uit; we ontwikkelen verder het verstrekken van achtergestelde leningen door PMV voor investeringen van innovatieve- en groei-bedrijven; we ondersteunen Vlaamse groei-bedrijven en versterken de investeringen in de sociale economie. Met de Gazellesprong begeleiden we KMO's naar internationale doorgroei. We willen een stimulerend omgevingskader voor het ondernemen tot stand brengen. We voeren een sterk beleid

over opvolging en overname en passen de bestaande regeling voor vrijstelling van successierechten voor familiale ondernemingen aan. Met een kaderdecreet ruimtelijke economie willen we een coherent en samenhangend ruimtelijk economisch beleid voeren. De gemeenten krijgen voldoende autonomie om KMO-zones en woongebieden te realiseren. In het kader van een partnerschap met steden en gemeenten stimuleren we een bedrijfsvriendelijk lokaal beleid. De Vlaamse Regering zal in deze legislatuur de bestaande overheidsinstrumenten heroriënteren om een vergroening van de economie te realiseren. Door middel van een meer gerichte ecologiepremie versnellen we de toepassing van duurzame bedrijfsprocessen in onze economie. We registreren de fiscale stimulansen en richten ze naar de doelstelling van een groene economie. In de schoot van PMV wordt een Groen Investeringsfonds opgericht.

We bieden ruimte en mogelijkheden aan de landbouwsector om zich verder economisch te ontwikkelen en we stimuleren de duurzame omschakeling van onze visserijvloot. We versterken het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds als motor van vernieuwing, innovatie en verduurzaming in de landbouw-en agrovoedingssector.

Een nieuw innovatiepact is nodig om de transformatie van het Vlaams economisch weefsel tot stand te brengen. Het gaat daarbij om een positieve coalitie van overheid, kennis-en wetenschapsinstellingen, hoger onderwijs en bedrijfsleven om in te zetten op innovatie, vernieuwing, specialisatie. Samen met de focus op speerpunt domeinen, realiseren we hierdoor een wetenschapsbeleid met maatschappelijke meerwaarde en gericht op duurzame werkgelegenheidscreatie en de vergroening van de economie. We onderschrijven de 3%-norm voor onderzoek en ontwikkeling. We wenden het hoger onderwijs aan als motor voor innovatie en financieren het daarvoor. We verbeteren ons innovatie-instrumentarium ten behoeve van kmo's, zodat innovatie in een brede betekenis zich meer en beter verspreidt over alle sectoren, bedrijfstypes en maatschappelijke geledingen.

Met de doorbraak slimme draaischijf van Europa willen we het mobiliteitssysteem drastisch verbeteren om de negatieve effecten op onze economie, onze gezondheid en ons milieu aan te pakken en tegelijk onze logistieke positie in West-Europa te verbeteren. Hiervoor zullen we onder meer onze infrastructuur verbeteren en verduurzamen en nieuwe klemtonen leggen voor het openbaar vervoer, gericht op woon-werkverkeer en plaatsen met een grote vervoersvraag. We zetten het uitvoeringstraject van missing links verder zoals eerder beslist, zodat aan het einde van deze legislatuur het wegwerken van nagenoeg alle geselecteerde missing links in uitvoering is. De Vlaamse Regering stimuleert met het Flanders Port Area-project de samenwerking tussen de havens. De maritieme toegang moet blijvend worden verbeterd rekening houdend met de ontwikkelingen in de scheepvaart.

De doorbraak groen en dynamisch stedengewest beschermt en versterkt de nog resterende open ruimte, dit in combinatie met het antwoord op de vraag naar voldoende betaalbare woningen. We plaatsen duurzaamheid centraal in bouwen, wonen en leven. We richten een Vlaams energiebedrijf op om de technologische opportuniteiten van groene energie maximaal te benutten. We nemen de nodige maatregelen om zowel de Europese als de decretale doelstellingen voor energie-efficiëntie, warmtekrachtkoppeling en hernieuwbare energie te realiseren. We verruimen het afvalbeleid tot een duurzaam materialenbeleid en we maken verder werk van een integraal waterbeleid. Vervuilde kankers in steden en in buitengebied pakken we verder aan. We maken voort werk van de brownfield ontwikkeling via brownfieldconvenanten.

We willen betaalbaar en kwalitatief wonen voor iedereen realiseren. Het decreet Grond-en Pandenbeleid voeren we integraal en onverkort uit. We ondersteunen verder de eigendomsverwerving en besteden eveneens aandacht aan de huurmarkt.

Deze Vlaamse Regering wil volop inzetten op een warme samenleving. Wij willen de ontplooiingskansen van de mensen bevorderen en de sociale banden tussen mensen versterken. Alle gezinnen, maar ook het vrij initiatief en het vrijwilligerswerk zijn daarbij steunpilaren van ons Vlaams maatschappelijk bestel en worden dan ook actief ondersteund. De Vlaamse samenleving moet een solidaire samenleving zijn, ook wanneer de budgettaire middelen schaars zijn. Om tegemoet te komen aan de toenemende zorgvragen heeft de Vlaamse regering een zorgplan met meerjarenprogramma voor een gerichte uitbreiding in de thuiszorg, de sector van de personen met een handicap en de jeugdzorg.

Om een krachtig en vernieuwd sociaal beleid vorm te geven zal een basisdecreet Vlaamse sociale bescherming worden gerealiseerd. Dit basisdecreet bevat alvast volgende onderdelen: de bestaande zorgverzekering; een systeem van maximumfactuur in de thuiszorg; een Vlaamse hospitalisatieverzekering; een nieuwe regeling voor de financiële ondersteuning van kinderen; een nieuw systeem van begrenzing van de kosten in de residentiële ouderenzorg.

We werken een kaderdecreet kinderopvang uit en realiseren een groeipad in de kinderopvang wat op termijn ertoe leidt dat iedereen een recht op kinderopvang kan uitoefenen.

We voeren een sterk beleid van eerstelijnsgezondheidszorg en een doeltreffend preventiebeleid. De planning van het medisch aanbod stemmen we in dialoog met de organisaties van de zorgverstrekkers beter af op de zorgnoden bij de bevolking. De rol van de wijkgezondheidscentra in kansarme buurten wordt versterkt.

De Vlaamse Regering neemt haar verantwoordelijkheid op t.a.v. de groeiende groep van oudere burgers. Het Vlaams ouderenbeleidsplan wordt geëvalueerd en een nieuw plan wordt opgemaakt. Voor de actieve senioren is het belangrijk de inspanningen voor een volwaardige participatie aan het beleid verder te zetten. Voor de zorgbehoevende ouderen is het zeer belangrijk dat uitvoering wordt gegeven aan het woonzorgdecreet.

Vlaanderen vergrijst niet enkel maar verkleurt ook. De aanwezigheid van meerdere culturen in onze samenleving is een feit, waar we positief mee aan de slag willen gaan. We hebben respect voor de verscheidenheid van de verschillende individuen en groepen en willen alle kansen geven om zich te emanciperen in een niet-discriminerende samenleving. Het inburgeringsproces is daarbij essentieel. De Vlaamse regering wenst ook een genderevenwichtige samenleving. De Vlaamse Regering focust, conform het Pact 2020, op inclusie van doelgroepen. In nauw overleg met het middenveld wordt een masterplan opgesteld voor de evenredige participatie van alle doelgroepen aan alle domeinen van het maatschappelijk leven. Er worden bijzondere inspanningen gedaan voor het bevorderen van de werkgelegenheid en de overheid moet daarbij het goede voorbeeld geven.

We zien de inburgering van nieuwkomers en oudkomers als een kans tot meer solidariteit en meer respect, tot meer dialoog; kortom tot meer samenleven in Vlaanderen. Kennis van het Nederlands blijft daarbij cruciaal. Taal en verdraagzaamheid moeten ervoor zorgen dat de sociale integratie een balans wordt van respect voor de eigen identiteit en een erkenning van de samenleving waarin men leeft.

Een warme samenleving vereist een intensieve bestrijding van de armoede. Het armoedebeleid moet een inclusief beleid zijn en vergt een integrale, gecoördineerde aanpak. Daarom voorzien we een nieuw actieplan armoedebestrijding. Ondertussen voorzien we in het regeerakkoord in alle beleidsdomeinen hefboomen om armoedesituaties te voorkomen en/of terug te dringen. Dit is bijvoorbeeld het geval in de hoofdstukken die betrekking hebben op werkgelegenheidsbeleid, onderwijs, huisvesting, welzijns- en gezondheidszorg, energie, cultuur en sport, toerisme.

Voor de Vlaamse Regering vormen het verenigingsleven en het vrijwilligerswerk, ongeacht de sector, een belangrijk aandachtspunt. We voorzien een geactualiseerd charter met de Verenigde Verenigingen. Er wordt een meerjarenplan voor culturele infrastructuur opgemaakt en we voorzien een versterking en betere afstemming en samenwerking van de grote Vlaamse cultuurinstellingen. We maken werk van een "Collectie Vlaanderen". De jongeren vormen de toekomst van Vlaanderen en daarom stellen we een jongerenpact op. Naast een beleid dat gericht is op een zo groot mogelijke sportparticipatie moeten de inspanningen op het vlak van de topsport worden voortgezet. We willen dat alle Vlamingen kunnen participeren aan toerisme en voorzien in een voldoende groot aanbod sociaal toerisme in eigen land. De Vlaamse Regering zal een vernieuwend strategisch beleidsplan Toerisme ontwikkelen om Vlaanderen als duurzame toeristische bestemming op de internationale kaart te zetten. We investeren in een sterke Vlaamse openbare omroep. De digitale kloof moet weggewerkt worden.

Niet alleen op economisch vlak maar ook op bestuurlijk vlak is Vlaanderen aan een transformatie toe. We willen een krachtige, compacte Vlaamse overheid tot stand brengen. Goede dienstverlening met het sneller verlenen van de vergunningen staat centraal samen met het efficiënt beheer van processen en procedures binnen de overheid. De Vlaamse regering zal sterk inzetten op de verbetering van de eigen binnenlandse organisatie en op het partnerschap tussen Vlaanderen en de lokale besturen. De bestuurskracht van de lokale besturen wordt versterkt en de planlast verder verminderd. Er komen goede taakafspraken met de lokale en provinciale besturen zodat het aantal interveniërende bestuurslagen per beleidssector gereduceerd wordt tot maximaal twee.

De Vlaamse regering zal een actieve aanwezigheidspolitiek voeren in Europees en internationaal verband. We positioneren ons sterk in Europa en benutten volop de kansen die het Europees voorzitterschap biedt om een positief imago van Vlaanderen kracht bij te zetten. We voeren een actief buitenlands beleid en bouwen culturele, publieks-en

economische diplomatie uit. We versterken onze inzet en onze solidariteit voor ontwikkelingslanden.

De Vlaamse regering blijft van oordeel dat een grondige staatshervorming een noodzakelijk instrument is en blijft voor een beleid dat meer op maat is van de deelstaten, m.a.w. aangepast aan hun noden en specifieke beleidsvoorkeuren en met financiële verantwoordelijkheid. Door een staatshervorming kunnen alle overheden krachtiger beleidsinstrumenten verwerven om een antwoord te bieden op de belangrijke economische en budgettaire uitdagingen. Alle overheden hebben m.a.w. een gemeenschappelijk belang bij een institutionele hervorming maar ook een gedeelde verantwoordelijkheid om de problemen aan te pakken.

De regering zet zich dan ook verder in voor het bereiken van een effectieve en efficiënte staatsstructuur, met sterke dynamische deelstaten, die daarvoor bijkomende instrumenten krijgen en tegelijkertijd via samenwerkingsverbanden de handen in mekaar slaan met als referentie de voorstellen die door de vorige Vlaamse regering zijn geformuleerd. De zgn. Octopusnota van de vorige Vlaamse Regering formuleert onze Vlaamse wensen nog altijd op een goede wijze. Ondertussen maakt de Vlaamse regering maximaal gebruik van haar bevoegdheden binnen het grondwettelijk en wettelijk kader. Op die manier wil ze een beleid te voeren dat Vlaanderen aansluiting geeft bij de kopgroep in Europa en voor de toekomst van Vlaanderen zorgt. Wij bouwen daarbij ook verder een sterke, positieve band uit met Brussel, onze hoofdstad, die omwille van zijn Europese en internationale rol een belangrijke troef is. In ons beleid hebben we bijzondere aandacht voor de noden die er zijn bijvoorbeeld op het gebied van onderwijs, kinderopvang, welzijns- en gezondheidszorg

Het beleid van de Vlaamse Regering in de Vlaamse Rand wordt verder versterkt. We zetten alle bestaande instrumenten daarvoor versterkt in en maken het Nederlandstalig karakter van de Vlaamse Rand op verschillende manieren meer zichtbaar en herkenbaar.

Voorzitter, Dames en Heren,

Als je weet wat je doel is, moet je alleen nog de weg daarheen volgen. De nieuwe Vlaamse regering heeft een duidelijk doel: van Vlaanderen een innovatieve, duurzame en solidaire samenleving maken, open voor de internationale samenleving. We willen ons engageren om daarvoor de komende vijf jaar voluit onze verantwoordelijkheid op te nemen. En we hebben een duidelijke strategie en concrete maatregelen om dat doel te bereiken. Voor de uitvoering van dat programma vraagt de regering vandaag uw vertrouwen.

DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Kris Peeters

Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid

Adres

Martelaarsplein 19
1000 Brussel
telefoon: 02-552 60 00
fax: 02-552 60 01
e-mail: kabinet.peeters@vlaanderen.be

Bevoegdheden

Het beleidsdomein diensten voor het algemeen regeringsbeleid, met uitzondering van het gelijkheidsbeleid en de coördinatie van het beleid met betrekking tot Brussel-Hoofdstad en de Vlaamse Rand rond Brussel;
Het beleidsdomein landbouw en visserij;
Het beleidsdomein internationaal Vlaanderen, met uitzondering van het beleidsveld toerisme;
Het beleidsveld plattelandsbeleid;
Het beleidsveld economie met uitzondering van het economisch overheidsinstrumentarium.

Curriculum vitae

Geboortedatum

18 mei 1962

Hogere studies

licentiaat in de rechten (UIA)
speciale licentie fiscaliteit en boekhoudkundig onderzoek (Merickschool voor management, RUG)

Beroepsloopbaan

Advocaat (1986-1988)
Fiscaal adviseur NCMV-studiedienst (1988-1991)
Docent Postuniversitair Centrum Limburg (1989-1991)
Directeur NCMV-studiedienst (1991-1994)
Secretaris-generaal NCMV (1994-1999)
Docent Hogeschool Gent (1992-2004)
Gedelegeerd bestuurder UNIZO (1999-2004)

Politieke Loopbaan

Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur (2004-2007)
Minister-president van de Vlaamse Regering (2007-)

Ingrid Lieten

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding

Adres

Martelaarsplein 7
1000 Brussel
telefoon: 02 552 70 00
fax: 02 552 70 01
e-mail: kabinet.lieten@vlaanderen.be

Bevoegdheden

De beleidsvelden fundamenteel onderzoek, strategisch en beleidsgericht onderzoek, technologische innovatie en popularisering van de wetenschap;
Het beleidsveld media;
Het economisch overheidsinstrumentarium;
De coördinatie van het armoedebeleid.

Curriculum vitae

Geboortedatum

20 april 1964

Hogere studies

Licentiaat in de rechten (VUB)

Bijzondere licentie bedrijfsrecht (VUB)

Master degree 'Industrial Location and Development' (VUB)

Diploma in de aanvullende Studies van Overheidsmanagement en Bestuurskunde (VUB)

Beroepsloopbaan

Advocaat aan de balie in Brussel en Hasselt

Kaderlid bij Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) Limburg

Gemeentesecretaris te Maasmechelen

Algemeen secretaris Limburgse Reconversie maatschappij (LRM)

Directeur-generaal De Lijn (2002-2009)

Geert Bourgeois

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand

Adres

Arenbergstraat 7
1000 Brussel
telefoon: 02 552 69 00
fax: 02 552 69 01
e-mail: kabinet.bourgeois@vlaanderen.be

Bevoegdheden

Het beleidsdomein bestuurszaken, met uitzondering van het stedenbeleid;
Het beleidsveld toerisme;
Het beleid met betrekking tot de Vlaamse Rand rond Brussel;
Het beleidsveld beheer en bescherming onroerend erfgoed.

Curriculum vitae

Geboortedatum

6 juli 1951

Hogere studies

Licentiaat in de rechten (UGent)

Beroepsloopbaan

Advocaat (1975-2003)

Bestuurder WIER (1983-1988)

Politieke loopbaan

Gemeenteraadslid in Izegem (1977-1983)

Eerste schepen in Izegem (1983-1994)

Gemeenteraadslid in Izegem (1995-)

Federaal volksvertegenwoordiger (1995-2004)

Algemeen voorzitter VU (2000-2001)

Algemeen voorzitter N-VA (2001-2004)

Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme (2004-2008)

Vlaams volksvertegenwoordiger(2008-2009)

Jo Vandeurzen

Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Adres

Koolstraat 35
1000 Brussel
telefoon: 02 552 64 00
fax: 02 552 64 01
e-mail: kabinet.vandeurzen@vlaanderen.be

Bevoegdheden

Het beleidsdomein welzijn, volksgezondheid en gezin

Curriculum vitae

Geboortedatum

2 juni 1958

Hogere Studies

Licentiaat in de Rechten (KUL)

Beroepsloopbaan

Advocaat

Politieke loopbaan

CVP-voorzitter van de afdeling Genk (1983-1989)

OCMW-raadslid in Genk (1989-1998)

OCMW-voorzitter in Genk (1989-1993)

Lid van het nationaal CVP-bureau (1989-1992)

Federaal volksvertegenwoordiger (1993-2009)

Gemeenteraadslid in Genk (1995-2004, 2007-)

CVP-fractieleider gemeenteraad Genk (1995-1998)

Secretaris-generaal CD&V (2001-2004)

Voorzitter ad interim CD&V (2004)

Voorzitter CD&V (2004-2007)

Minister van Justitie (2007-2008)

Vice eerste minister en minister van Institutionele Hervormingen (2008)

Hilde Crevits

Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken

Adres

Graaf de Ferrarisgebouw, Koning Albert II-laan 20, bus 1
1000 Brussel
telefoon: 02 552 66 00
fax: 02 552 66 01
e-mail: kabinet.crevits@vlaanderen.be

Bevoegdheden

Het beleidsdomein mobiliteit en openbare werken

Curriculum Vitae

Geboortedatum

28 juni 1967

Hogere Studies

Licentiaat in de rechten (UGent)

Beroepsloopbaan

Advocaat (1990-)

Deeltijds wetenschappelijk medewerker bij de Vakgroep Burgerlijk Recht, van de Rechtsfaculteit van de Universiteit Gent (1990-1996)

Halftijds kabinetsmedewerker verkeersveiligheid bij Burgemeester Moenaert te Brugge (1996)

Politieke Loopbaan

Provincieraadslid voor West-Vlaanderen (2000-2004)

Schepen van de stad Torhout (2000-2006)

Vlaams Parlementslid (2004-2007)

Eerste schepen van de stad Torhout (2007)

Gemeenteraadslid van de stad Torhout (2007-)

Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur (2007-2009)

Freya Van den Bossche

Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie

Adres

Martelaarsplein 7
1000 Brussel
telefoon: 02 552 61 00
fax: 02 552 61 01
e-mail: kabinet.vandenbossche@vlaanderen.be

Bevoegdheden

Het beleidsveld wonen;
Het beleidsveld sociale economie;
Het beleidsveld energie;
Het stedenbeleid.

Curriculum vitae

Geboortedatum

26 maart 1975

Hogere studies

Kandidaat in de Rechten (UGent)

Licentiaat in de Communicatiewetenschappen (UGent)

Politieke loopbaan

Schepen van onderwijs in Gent (2000-2003)

Gemeenteraadslid in Gent (2003-heden)

Federaal minister van Leefmilieu, Consumentenzaken en Duurzame Ontwikkeling (2003-2004) en van Werk en Consumentenzaken (2004-2005)

Federaal vicepremier en minister van Begroting en Consumentenzaken (2005-2007)

Phillipe Muyters

Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport

Adres

Phoenixgebouw, Koning Albert II-laan 19
1210 Brussel
telefoon: 02 552 67 00
fax: 02 552 67 01
e-mail: kabinet.muyters@vlaanderen.be

Bevoegdheden

Het beleidsdomein financiën en begroting;

Het beleidsveld ruimtelijke ordening;

Het beleidsveld werkgelegenheid, met inbegrip van het gebruik van de talen voor de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en hun personeel, als mede de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van ondernemingen;

Het beleidsveld professionele vorming;

Het beleidsveld sport.

Curriculum Vitae

Geboortedatum

6 december 1961

Hogere Studies

Licentiaat Toegepaste Economische Wetenschappen (UFSIA)

Beroepsloopbaan

Economisch Adviseur Studiedienst Vlaams Economisch Verbond(1985-1989)

Directeur/Bestuurder Dynamic (Groep Seghers) en Directiemedewerker Seghers Engineering (1989-1992)

Administrateur-generaal Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV) (1992-1997)

Directeur-generaal Vlaams Economisch Verbond (1997-2000)

Gedelegeerd Bestuurder bij Voka – Vlaams Economisch Verbond (2000-2009)

Joke Schauvliege

Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur

Adres

Koolstraat 35
1000 Brussel
telefoon: 02 552 63 00
fax: 02 552 63 01
e-mail: kabinet.schauvliege@vlaanderen.be

Bevoegdheden

De beleidsvelden leefmilieu en natuur;
De beleidsvelden cultureel erfgoed, professionele kunsten en sociaal cultureel volwassenenwerk.

Curriculum vitae

Geboortedatum

16 maart 1970

Hogere studies

Licentiaat in de Rechten (UGent)

Postuniversitaire cyclus milieurecht en milieusaneringsrecht (UGent)

Beroepsloopbaan

Advocaat aan de balie in Gent

Kabinetsmedewerker minister van Justitie Tony Van Parys

Politieke loopbaan

Gemeenteraadslid in Evergem (1994-)

Lid van de Kamer van Volksvertegenwoordigers (1999-2003)

Vlaams volksvertegenwoordiger (2004-2009)

Ondervoorzitter van de CD&V-fractie in het Vlaams Parlement (2004-2009)

Schepen in Evergem (2007-2009)

Nationaal ondervoorzitter van CD&V (2008-)

Pascal Smet

Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel

Adres

Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel
telefoon: 02 552 68 00
fax: 02 552 68 01
e-mail: kabinet.smet@vlaanderen.be

Bevoegdheden

Het beleidsdomein onderwijs en vorming;
Het beleidsveld jeugdwerk, met inbegrip van de coördinatie van het kinderrechtenbeleid;
Het gelijkheidsbeleid;
De coördinatie van het beleid met betrekking tot Brussel-Hoofdstad.

Curriculum vitae

Geboortedatum

30 juli 1967

Hogere studies

Licentiaat in de Rechten (UA)

Beroepsloopbaan

Adjunct-adviseur Commissariaat-generaal Vluchtelingen (1991-1997)
Asielexpert kabinet Minister van Binnenlandse Zaken Johan.Vande Lanotte(1997-1998)
Adjunct-commissaris voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (1998-1999)
Adjunct-kabinetschef Minister van Binnenlandse Zaken Antoine Duquesne (1999-2001)
Commissaris-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (2001-2003)

Politieke loopbaan

Gemeenteraadslid Beveren-Waas (1989-1997)
Provincieraadslid Oost-Vlaanderen (1991-1994)
Staatssecretaris van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering voor Mobiliteit, Ambtenarenzaken, Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp en Voorzitter van het College van de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor Cultuur, Sport, Ambtenarenzaken en de Coördinatie van het Mediabeleid (2003-2004)
Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering voor Mobiliteit, Openbare Werken, Taxi's en Bijstand aan Personen en Lid van het College van de VGC voor Sport, Cultuur, Jeugd en Patrimonium (2004-2009)

COLOFON

Samenstelling

Vlaamse overheid, Afdeling Communicatie

Verantwoordelijke uitgever

Karl Musschoot, Afdelingshoofd, Afdeling Communicatie, Boudewijnlaan 30 bus 20, 1000 Brussel

Grafische vormgeving

Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid, Afdeling Communicatie, Ingrid Van Rintel

Fotografie

Brecht Goris

Druk

Bema-Graphics nv, Wommelgem

Depotnummer

D/2009/3241/335

Uitgave

Juli 2009

